ЯК КАРЫСТАЦЦА ЛІЧЫЛЬНІКАМІ СВЯТЛА 7

ЧАМУ ХЛУСЯЦЬ ЛЮДЗІ І ЖЫВЁЛЫ 12

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

13 МАЯ 2023 г. СУБОТА № 90 (29970)

ЦЫТАТА ДНЯ

Юрый ЧАБАТАР, першы намеснік міністра эканомікі:

«Толькі паводле нашай інфармацыі з маніторынгу Мінэканомікі, сёлета ў краіне рэалізоўваецца больш як 800 інвестыцыйных вытворчых праектаў. Гэта і мадэрнізацыя дзеючых вытворчасцяў, і стварэнне новых. Выконваецца даручэнне кіраўніка дзяржавы па стварэнні ў кожным раёне як мінімум па адной перспектыўнай вытворчасці. Для гэтага сфарміраваны пералік са 129 праектаў, вызначаны 51 найбольш значны імпартазамяшчальны праект. Бізнес-ініцыятывы з гэтых двух спісаў могуць прэтэндаваць на атрыманне крэдытнай падтрымкі Банка развіцця і банкаў-партнёраў. Адзначу, што гэтыя пералікі могуць дапаўняцца па прапановах аблвыканкамаў».

Сімвалы нашай вышыні

Шаноўныя суайчыннікі!

Сардэчна віншую вас з Днём Дзяржаўнага герба, Дзяржаўнага сцяга і Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь.

У гэтых сімвалах увасабляецца памяць пакаленняў, адлюстроўваюцца нацыянальная самасвядомасць і няпрость гістарычны шлях народа, звязваюцца разам мінулае, сучаснасць і будучыня беларускай дзяржавы.

Нашы сапраўды народныя сцяг, герб і гімн зразумелыя і праўдзівыя, захоўваюць у сабе жыццёвую мудрасць, умацоўваюць духоўныя сілы, натхняюць на новыя здзяйсненні.

Імкненне да міру, адданасць роднай зямлі і гатоўнасць ствараць у імя будучых пакаленняў дапамагалі беларусам ва ўсе часы заставацца вернымі сабе і сваім прынцыпам. Упэўнены, гэтыя якасці дазволяць нам не толькі выстаяць перад сённяшнімі выклікамі, але і прымножыць дасягненні суверэннага перыяду.

Ад душы жадаю вам, дарагія землякі, сямейнага шчасця, радасці, здароўя і поспехаў у працы на карысць Радзімы.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь.
Аляксандр ЛУКАШЭНКА.

Фота БелТА.

Напярэдадні Дня Дзяржаўнага сцяга, герба і гімна Дзяржаўны сцяг у выглядзе памятнага знака ўстанавілі на найвышэйшай кропцы Беларусі — гары Дзяржынскай у Дзяржынскім раёне. У цырымоніі адкрыцця кампазіцыі «Сцяг Радзімы» прынялі ўдзел прадстаўнікі Мінаблвыканкама, Дзяржынскага райвыканкама, ваеннага камісарыята Мінскай вобласці, БРСМ, БРПА, іншых грамадскіх арганізацый і ведамстваў, дэлегацыі рэгіёнаў, моладзь, аўтары ідэі ўстаноўкі памятнага знака.

КОРАТКА

- **Знешнегандлёвы абарот тавараў і паслуг Беларусі ў I квартале вырас на 11,6 працэнта.**
- Агародніннныя культуры ў Беларусі пасеяны амаль на 57 працэнтах запланаванай плошчы.
- **МАЗ прадставіў прадукцыю на машынабудаўнічай выстаўцы ў Казахстане.**
- Беларускія спартсменкі выйгралі 10 медалёў на турніры па жаночай барацьбе ў Бішкеку.
- **Беларуская цэментная кампанія нарасціла адгрузку прадукцыі ў Расію амаль у 4 разы.**

Сацыяльны вектар

СЯМ'Я ЯК КАШТОЎНАСЦЬ

Якія меры дзяржаўнай падтрымкі ў гэтым годзе самыя запатрабаваныя

Што галоўнае ў сямейных адносінах? З такім пытаннем я звярнулася да людзей на вуліцах Мінска. Самы папулярны адказ: «гэта любоў і ўзаемаразуменне». А яшчэ многія дадавалі з усмешкай: «Дзеці — бацькоўская радасць і ўцеха». І з гэтым цяжка не пагадзіцца. Недарэмна кажуць: «Навошта той клад, калі і ў дзетках лад».

Разам з тым у нашай краіне ўдзяляецца істотная ўвага і матэрыяльнай падтрымцы сем'яў з дзецьмі. Асаблівым клопатам карыстаюцца шматдзетныя бацькі. Пра самыя запатрабаваныя ў гэтым годзе меры дзяржаўнай падтрымкі, льготы і сацыяльныя гарантыі напярэдадні Дня сям'і расказалі спецыялісты Міністэрства працы і сацыяльнай абароны.

З нараджэннем другога і наступнага немаўляці памер выплат павялічваецца

У Беларусі расходы дзяржаўнага бюджэту на меры сацыяльнай абароны сем'яў з дзецьмі штогод перавышаюць тры працэнты ВУП. У прыватнасці, сёлета на сістэму дзяржаўных дапамог выдзелена Br3,5 млрд, з іх большая палова — Br2 млрд — прадугледжана толькі на выплату дапамог па доглядзе дзяцей ва ўзросце да трох гадоў. «Выплатамі на сёння ахоплены амаль 400 тысяч дзяцей (кожнае чацвёртае дзіця ў краіне), з іх 220 тысяч — хлопчыкі і дзяўчынкі да трох гадоў», — адзначыў намеснік міністра працы і сацыяльнай абароны Валерый КАВАЛЬКОЎ.

СТАР. 4

ISSN 1990 — 763X

ЗВЯЗДА Да чытача з любоўю!

Ідзе падпіска на «Звязду» на III квартал і II паўгоддзе

Мы абяцаем нясумнае лета з любімай газетай

ЗАСТАВАЙЦЕСЯ З НАМІ — БУДЗЕ ЦІКАВА!

«Вопыт Беларусі будзе цікавы і карысны»

Запрашэнне ў адрас Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі ад Генеральнага сакратара ААН Антоніу Гутэрыша прыняць удзел у саміце па Мэтах устойлівага развіцця (МУР) атрымана. Аб гэтым паведамілі ў прэс-службе кіраўніка беларускай дзяржавы.

Саміт адбудзецца ў верасні 2023 года. *«На паўдарозе да ажыццяўлення Парадку дня ў галіне ўстойлівага развіцця на перыяд да 2030 года настаў час глянуць фактам у твар. Без рэзкага павелічэння абавязацельстваў, салідарнасці іператваральных дзеянняў мы ўпусцім галоўныя мэты Парадку дня на перыяд да 2030 года па выкараненні галечы, скарачэнні няроўнасці і абароне навакольнага асяроддзя,* — гаворыцца ў пісьме ад Генеральнага сакратара ААН. — *Я разлічваю на вашу падтрымку ў забеспячэнні прарываў, у якіх адчайна мае патрэбу наш свет».*

Антоніу Гутэрыш адзначае, што шматлікія крызісы апошніх трох гадоў нанеслі сур'ёзны ўдар па намаганнях, накіраваных на выкананне МУР. Тым не менш прадугледжаныя пераўтварэнні застаюцца магчымымі і неабходнымі.

«Саміт па МУР стане цэнтральным элементам шэрагу мерапрыемстваў, уключаючы саміт па клімаце, дыялог высокага ўзроўню па пытаннях фінансавання развіцця, серыю нарад па пытаннях аховы здароўя і міністэрскую сустрэчу ў рамках падрыхтоўкі да саміту будучага 2024 года. Саміт па МУР можа стаць момантам, калі наш свет пяройдзе ад страху да надзеі і ад паглыблення песімізму да паскарэння дзеянняў. Я з нецярплівасцю чакаю вашага асабістага ўдзелу ў саміце і вашага ўкладу ў тое, каб ён стаў паваротным момантам для МУР», — адзначыў Генеральны сакратар ААН.

Аляксандр Лукашэнка накіраваў Антоніу Гутэрышу пісьмо ў адказ.

«Мінск у поўнай меры вітае гэту ініцыятыву. Лічым, што будучае мерапрыемства — добрая магчымасць падвесці прамежкавыя вынікі нашых агульных намаганняў. Рэспубліка Беларусь цалкам прыхільная да дасягнення Мэт устойлівага развіцця, яны эфектыўна інтэграваны ў нашы нацыянальныя стратэгічныя дакументы».

«Перакананы, што вопыт Беларусі па эфектыўнай арганізацыі работы на нацыянальным узроўні ў справе дасягнення Мэт устойлівага развіцця будзе цікавы і карысны для многіх іншых дзяржаў — членаў ААН. Мы, безумоўна, гатовы падзяліцца ім у ходзе правядзення саміту».

Аляксандр Лукашэнка таксама падкрэсліў важнасць таго, каб саміт стаў крыніцай ідэй і ініцыятыў, што садзейнічаюць ліквідаванню праблем на шляху дасягнення МУР: *«Вы зусім правільна адзначылі, што «шматлікія крызісы апошніх трох гадоў нанеслі сур'ёзны ўдар па намаганнях, накіраваных на выкананне Парадку дня — 2030». Сёння цалкам відавочна, што без міру не можа быць устойлівага развіцця на планеце. Я вымавіў гэтыя словы яшчэ ў 2015 годзе, выступаючы на Саміце ААН, на якім былі прыняты Мэты ўстойлівага развіцця. Вамі таксама неаднаразова агучвалася падобная думка».*

«Гісторыя Беларусі прасякнута сумнымі ўспамінамі аб вайне. І таму мы вельмі даражым мірам не толькі на сваёй зямлі, але і ў рэгіянальным і глабальным маштабах. На працягу шэрагу апошніх гадоў мы актыўна заклікаем усе дзяржавы да ўсёабдымнага дыялогу па бяспецы ў мэтах фарміравання асноў пабудовы новага, справядлівага сусветнага парадку. Няўжо для таго, каб да нас нарэшце прыслухаліся, павінна адбыцца глабальная катастрофа, якая забярэ жыцці мільёнаў людзей? На фоне геапалітычнага процістаяння на планеце, якое расце, дыялог у сапраўдным духу Сан-Францыска сёння запатрабаваны як ніколі з часоў заканчэння халоднай вайны».

Прэзідэнт падкрэсліў, што будучы саміт павінен выразна акрэсліць узаемасувязь паміж светам і ўстойлівым развіццём і тым самым даць імпульс да пачатку глабальнага дыялогу па бяспецы.

«Сур'ёзным выклікам для агульнай справы — дасягнення Мэт устойлівага развіцця — з'яўляюцца аднабаковыя прымусовыя меры, або санкцыі. Гэтыя валюнтарысцкія і супярэчныя міжнароднаму праву дзеянні абмежаванай сваімі інтарэсамі і прадузятымі думкамі групы заходніх дзяржаў знішчаюць непасрэдна прагрэс у дасягненні МУР. Як можна, напрыклад, ліквідаваць галечу і голад, калі санкцыі падрываюць глабальную харчовую бяспеку і, такім чынам, павялічваюць маштабы галечы і голаду да цэлых рэгіёнаў і нават кантынентаў? Санкцыі сталі зброяй. Яны здольны забіваць!»

Кіраўнік дзяржавы падзякаваў Генеральнаму сакратару ААН за запрашэнне на саміт і запэўніў, што Беларусь будзе актыўна садзейнічаць яго падрыхтоўцы і прыме ўдзел у гэтым важным мерапрыемстве на дастойным узроўні.

Грамадская думка

Сцяг, герб і гімн — нацыянальныя сімвалы Беларусі

14 мая беларусы святкуюць Дзень Дзяржаўнага сцяга, Дзяржаўнага герба і Дзяржаўнага гімна Рэспублікі Беларусь. Свята, якім ушаноўваюцца ўсе тры сімвалы беларускай дзяржаўнасці (уключаючы гімн), сёлета адзначаецца ўпершыню — адпаведны ўказ кіраўнік дзяржавы падпісаў у красавіку. Сімвалічна, што менавіта 14 мая 1995 года, падчас першага рэферэндуму ў краіне, абсалютная большасць нашых суайчыннікаў прагаласавала за той сцяг і герб, з якімі сёння атаясамліваецца беларуская дзяржаўнасць.

Як паказалі вынікі сацыялагічнага даследавання, якое нядаўна праводзіў Інстытут сацыялогіі НАН Беларусі, дзве трэці насельніцтва нашай краіны (66,7 %) галоўнымі нацыянальнымі сімваламі Беларусі лічаць дзяржаўную сімволіку — сцяг, герб і гімн. Прычым значнасць дзяржаўных сімвалаў сярод моладзі вышэйшая (65,9 %), чым у беларусаў сярэдняга ўзросту (61,4 %).

Апытанне праводзілася ва ўсіх абласных цэнтрах і ў Мінску, асобных раённых гарадах і сельскіх населеных пунктах. На пытанні адказвалі 1848 рэспандэнтаў.

Паводле сацдаследавання, станоўчыя адносіны да дзяржаўнай сімволікі Рэспублікі Беларусь адзначаюцца ў большасці апытаных (80,5 %). Гэта сведчыць аб тым, што сімвалы нашай краіны з'яўляюцца народнымі. У свядомасці грамадзян дзяржаўная сімволіка адлюстроўвае нацыянальны характар і імкненні беларускага народа. Канцэптуальнай асновай беларускай дзяржаўнасці выступаюць яе знакавыя структурныя элементы. Рэспандэнты вызначылі, што асноўнымі атрыбутамі беларускай дзяржаўнасці з'яўляюцца перш за ўсё герб (61 %), сцяг (57,8 %), Канстытуцыя (50,8 %) і гімн Беларусі (49 %).

Падчас даследавання рэспандэнтам было прапанавана адказаць на пытанне: «Што для вас азначае быць патрыётам Беларусі?». 35,7 % удзельнікаў апытання адзначылі неабходнасць «паважаць дзяржаўную сімволіку і гісторыю Беларусі».

Вераніка КАНЮТА.

Нагода

У эпіцэнтры — бізнес-лэдзі

Першы рэспубліканскі форум жанчын-прадпрымальніц «Энергія і стваральная праца» праходзіць у Мінску

У ім удзельнічае 280 бізнес-лэдзі з усёй краіны. Некаторыя жанчыны толькі пачынаюць шлях у прадпрымальніцтве, іншыя ўжо маюць багаты досвед, якім гатовы дзяліцца са сваімі калегамі-пачаткоўцамі. У форуме прымаюць удзел і прадстаўнікі Саюза жанчын Расіі.

Выдатную пляцоўку для абмену вопытам і агучвання праблемных момантаў у бізнес-асяроддзі ім даў Беларускі саюз жанчын пры падтрымцы Савета Рэспублікі. На працягу двух дзён у Нацыянальнай бібліятэцы і гасцініцы «Вікторыя» для жанчын сферы бізнесу арганізаваны шэраг мерапрыемстваў, у тым ліку дыялогавая пляцоўкі з прадстаўнікамі профільных міністэрстваў, якія сярод іншага займаюцца і пытаннямі прадпрымальніцтва.

Як адзначыла **Старшыня Савета Рэспублікі Наталля КАЧАНАВА**, форма правядзення такіх мерапрыемстваў, як жаночыя форумы, у нас ужо ўсталявалася. «Гэта такая слаўная, добрая традыцыя, — заўважыла яна. — Вельмі важна, што па ініцыятыве Беларускага саюза жанчын збіраюцца цяпер жанчыны нават па галіновым прынцыпе. Гэта таксама цудоўна». У сувязі з гэтым спікер верхняй палаты парламента нагадала пра форум працаўніц сяла, які адбыўся восенню мінулага года.

Кажучы пра форум жанчын-прадпрымальніц, Старшыня Савета Рэспублікі заўважыла, што перш за ўсё гэта знаёмства з людзьмі і той працай, якой займаюцца жанчыны. Гэта, па яе словах, і выпрацоўка прапаноў, ідэй, якія знаходзяць потым увасабленне. «Асаблівa гэта важна для нас, заканадаўцаў, — звярнула ўвагу спікер. — Калі мы чуем прапановы, якія паступаюць ад нашых жанчын, мы абавязкова іх рэалізоўваем у тых законапраектах, над якімі працуем у Савеце Рэспублікі».

Наталля Качанава падкрэсліла, што ў нашай краіне да жанчын асаблівае стаўленне. «Наша сацыяльна арыентаваная дзяржава і палітыка, якая праводзіцца ў краіне, накіравана на падтрымку жанчын, — адзначыла спікер. — Прадпрымальніцтва — гэта няпростая ноша. А жанчына, калі яшчэ займаецца прадпрымальніцтвам, — гэта не проста жанчына-маці, жанчына-дачка, жанчына — захавальніца сямейнага ачага, але яшчэ і жанчына, якая сваім розумам, талентам робіць усё для таго, каб не проста стварыць нейкія даброты для сваёй сям'і, але яшчэ працуе на карысць краіны, яе эканомікі».

Жаночае прадпрымальніцтва ў Беларусі набірае абароты. Калі ў 2021 годзе бізнесам займалася 68 тысяч жанчын, то ў 2022 годзе бізнес-лэдзі стала 74,5 тысячы. Як звярнула ўвагу спікер верхняй палаты парламента, малы і сярэдні бізнес складае трэцюю частку эканомікі нашай краіны. «Дзяржава ўсяляк падтрымлівае развіццё прадпрымальніцтва, — заявіла Наталля Качанава. — Але і нізкі паклон жанчынам, якія займаюцца гэтай няпростай працай — прадпрымальніцтвам. Трэба несці адказнасць за тую справу, якой займаешся. Тое, чым ты займаешся, павінна знайсці сваю далейшую рэалізацыю: ці гэта паслугі, ці вытворчасць. Гэтым займаюцца жанчыны, якія ўмеюць браць на сябе адказнасць і прымаць такія сур'ёзныя рашэнні ў сваім жыцці».

Старшыня Беларускага саюза жанчын Вольга ШПІЛЕЎСКАЯ расказала ўдзельніцам форуму аб асноўных задачах грамадскага аб'яднання. Яна паведаміла, што на цяперашні момант арганізацыя аб'ядноўвае больш за 162 тысячы 560 самых актыўных жанчын краіны, якія з'яўляюцца членамі амаль шасці тысяч пярвічных арганізацый па ўсёй Беларусі, і колькасць іх з кожным днём расце.

Па словах **начальніка галоўнага ўпраўлення ідэалагічнай работы і па справах моладзі Мінгарвыканкама Вольгі ЧАМАДАНАВАЙ**, у Мінскай гарадской арганізацыі БСЖ, якую яна ўзначальвае, ужо створана пярвічка жанчын-прадпрымальніц. «Радуе тое, што з кожным днём нас становіцца больш, — падзялілася яна. — Жанчыны аб'ядноўваюцца, ёсць агульныя інтарэсы. Самае галоўнае, што ўсе яны накіраваны на стваральную працу, на адзінства выканання тых задач, якія сёння перад намі стаяць на карысць нашай краіны, нашага горада».

Па словах Вольгі Чамаданавай, жанчыны бізнесу зацікаўлены ў тым, каб працаваць усім разам у адной камандзе. «Не сумняваюся, што першы рэспубліканскі форум, які праводзіцца ў горадзе Мінску, будзе стартавы, знакавы і прыцягне ўвагу многіх жанчын, якія сёння не тут, не з намі, — перакананa начальнік галоўнага ўпраўлення. — Абавязкова ў іх з'явіцца жаданне сустракацца і яшчэ больш ствараць тыя спрыяльныя ўмовы для таго, каб наша краіна была моцная ў жаночым руху і ў многім мела поспех».

Вераніка КАНЮТА.

Лічбавы свет

Кіберімунітэт ад кібератак

Яўген Касперскі расказаў студэнтам, як засцерагчы лічбавую будучыню ад небяспекі

Доўгі час чалавецтва жыло ў каменнай эры, потым — у жалезнай, цяпер мы, як лічаць эксперты, існуем у пластыкавай рэальнасці і непазбежна імкнёмся ў лічбавае стагоддзе. Аднак, каб чалавецтва туды трапіла, яму трэба пераадолець вялізныя кіберперашкоды і атрымаць кіберімунітэт. Як перайсці ў лічбавы свет бяспечна і існаваць у ім, на сустрэчы са студэнтамі і кіраўніцтвам ВНУ Беларусі, якая была арганізавана Аператыўна-аналітычным цэнтрам пры Прэзідэнце і Мінадукацыі, расказаў генеральны дырэктар таварыства «Лабараторыя Касперскага» Яўген КАСПЕРСКІ.

Абарона прыватнасці і кантроль анамальных паводзін

Задачы забеспячэння кібербяспекі не столькі прагрмісцкія, колькі матэматычныя, навуковыя. Сучасны свет увесь час вымушаны абараняцца ад кіберпагроз, таму ўменне і разуменне, як захаваць сябе і сваю інфармацыю, вельмі важнае, падкрэсліў спікер:

— Кіберзлачыннасць становіцца ўсё больш масавай. Разам з павелічэннем колькасці разумных прылад расце і колькасць уразлівасцяў. Кожны дзень мы збіраем мільёны падазроных файлаў, з якіх штодня фіксуем каля 400 тысяч новых унікальных, раней невядомых шкодных траянскіх файлаў. Злачынцы становяцца ўсё больш прафесійнымі, яны аб'ядноўваюцца ў прафесійныя кібербанды, якія распрацоўваюць метады кібератак.

Каб апрацоўваць такі паток інфармацыі, у лабараторыі існуюць аўтаматычныя сістэмы збору інфармацыі і некалькі ўзроўняў сістэм распазнавання (у асноўным, гэта машыннае навучанне), якія вызначаюць, які перад імі файл: добры, кепскі, сапсаваны. Сучасная абарона ад кіберзлачынства — гэта ўжо не проста антывірус, а гэткі шматузроўневы камбайн, які абараняе ад шматлікіх пагроз, у тым ліку ахоўвае прыватнасць, расказаў Яўген Касперскі:

— Гэта кантроль уцечак інфармацыі аб вашых асабістых справах: кантроль пароляў, ідэнтыфікацыі і іншага. Часам змагацца прыходзіцца не толькі ў сеціве, але і ў рэальнасці, бо нашых экспертаў выклікаюць на затрыманне, каб яны дапамаглі разабрацца, што менавіта трэба апісваць.

Каб тэхнічна абараняць сеткі ад прафесійных хакерскіх атак, існуюць шматузроўневыя сістэмы абароны. Гэта кантроль сеціва, пошты, інтэрнэт-трафіка і анамальных паводзін у сеціве. З дапамогай апошняга, дарэчы, можна злавіць выключна складаныя кібератакі, удакладніў эксперт.

Крыптаграфічныя і імунныя сістэмы для крытычнай інфраструктуры

Хакеры пачынаюць падрываць інфраструктуру, у тым ліку крытычную. Пад пагрозай аказваюцца кампаніі, арганізацыі, бізнесы, ваенныя, дзяржавы — тыя структуры, адкуль можна сабраць шмат грошай за адзін узлом. Зламыснікі ўмудраюцца дыстанцыйна кіраваць транспартам, могуць атрымліваць доступ да канфідэнцыяльных даных і праваахоўных прастоі ў вытворчасці. Заснавальнік кампаніі падкрэсліў, што катастрафічна не хапае абаронцаў у сферы бяспекі прамысловых аб'ектаў:

— Праблема абароны крытычнай інфраструктуры не вырашаецца сістэмамі бяспекі. Для гэтага неабходна імунная аперацыйная сістэма, дзе не патрэбны антывірус, — яна абаронена сама па сабе. Сама яе архітэктура гарантуе, што ўзламаць яе немагчыма, і кожны элемент сістэмы працуе ва ўласным дамене бяспекі. Нават калі хакнуць адзін яе модуль, далей кіберзлачынца прасунуцца не зможа. Сутнасць канцэпцыі кіберімунітэту ў забеспячэнні такога ўзроўню абароны, пры якім кошт кібератакі на арганізацыю перавышае суму магчымага ўрону.

Беларускі рынак цікавіць кампанію не толькі як месца для рэалізацыі сваёй прадукцыі, але і як краіна з высокакваліфікаванымі кадрамі ў галіне кібербяспекі. На сустрэчу з мэтрам інтэрнэт-бяспекі прыйшлі студэнты, якія пераважна і займаюцца распрацоўкай метадаў абароны інфармацыі, таму для іх такі досвед стаўся вельмі карысным, сведчаць яны.

— Лабараторыя Касперскага — найбольш вядомая IT-кампанія ў сферы камп'ютарнай бяспекі, і для нас сустрэча з яе кіраўніком — вельмі важны вопыт, таму што мы можам атрымаць веды ад спецыяліста найвышэйшага класа і выкарыстаць яго ў нашым навучанні, — лічыць **Антон ШКОР, студэнт факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі БДУ**, спецыялізацыя якога — якраз камп'ютарная бяспека.

Па дадатковыя веды на сустрэчу прыйшоў і **Багдан САЛАЎЁЎ, студэнт факультэта інфармацыйных тэхналогій і робататэхнікі БНТУ**, які лічыць, што інфармацыя павінна мець шыфраванне, таму новыя сістэмы яе абароны важныя і для студэнтаў іншых спецыяльнасцяў, а не толькі кібербяспекі.

Унікальнай і знакавай ахарактарызаваў сустрэчу кіраўніка «Лабараторыі Касперскага» са студэнтамі **Юрый АРЛОВІЧ, дэкан факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі БДУ:**

— На нашым факультэце мы даўно рыхтуем спецыялістаў у галіне камп'ютарнай бяспекі, якія звязаны найперш з крыптаграфічнымі метадамі абароны інфармацыі. А сёлета на факультэце адкрываецца новая спецыяльнасць — «кібербяспека», прыярытэтная задача якой — абарона электронных і фізічных актываў прадпрыемстваў ад несанкцыянаванага электроннага доступу.

Навукоўцы плануюць развіць работу з крыптаграфічнымі сістэмамі абароны інфармацыі ў напрамак, звязаны з апрацоўкай кіберпагроз і маніторынгам кібератак. А яшчэ — працягнуць праграмы супрацоўніцтва з кампаніяй, якія распачаліся яшчэ ў 2012-м і былі звязаны з навучаннем студэнтаў у межах акадэміі Касперскага і абменам вопытам у сферы інфармацыйнай бяспекі.

Яўген Касперскі падкрэсліў, што быў бы вельмі рады супрацоўнічаць з беларускімі навукоўцамі і айцішнікамі ў сферы распрацоўкі праграм, збудаваных на аснове імуннай аперацыйнай сістэмы, бо за гэтым будучыня.

Ірына СІДАРОК, фота аўтара.

Маладыя прафесіяналы

Убачыць спецыфіку прафесіі на свае вочы...

49 прафесійных кампетэнцый (з іх сем — для асоб з асаблівасцямі псіхафізічнага развіцця), больш як 350 канкурсантаў, у тым ліку з Расійскай Федэрацыі і Казахстана, каля 300 экспертаў з кола педагагічных работнікаў і прадстаўнікоў прадпрыемстваў... Вось толькі некаторыя факты пра V Рэспубліканскі конкурс прафесійнага майстэрства «ProfSkills Belarus 2023», які ўрачыста адкрыецца сёння ў сталічным спартыўна-забаўляльным комплексе Falcon Club. На два дні (14 і 15 мая) Футбольны манеж у Мінску пераўтворыцца ў прэзентацыйную пляцоўку для прадстаўнікоў розных прафесій.

У рамках конкурснай праграмы пройдуць спаборніцтвы па прафесійных кампетэнцыях у такіх галінах, як будаўніцтва і будаўнічыя тэхналогіі, інфармацыйныя і камунікацыйныя тэхналогіі, творчыя прафесіі і мода, вытворчасць і інжынерныя тэхналогіі, транспарт і лагістыка, сацыяльныя і персанальныя паслугі і г. д. Удзельнікамі рэспубліканскага фіналу з'яўляюцца маладыя людзі ва ўзросце да 22 гадоў (па некаторых кампетэнцыях — да 24 гадоў): прадстаўнікі каледжаў і вышэйшых навучальных устаноў.

— Спаборніцтвы праводзяцца не дзеля саміх спаборніцтваў. Іх фармат выкарыстоўваецца для таго, каб павысіць прэстыж рабочых прафесій сярод моладзі і спрыяць распаўсюджванню міжнародных прафесійных стандартаў, — падкрэслівае **рэктар Рэспубліканскага інстытута прафесійнай адукацыі Валерый ГАЛУБОЎСКІ.** — Работадаўцы павінны быць у шчыльнай завязцы з тымі, хто рыхтуе для іх кадры, удзельнічаць у фарміраванні матэрыяльна-тэхнічнай базы ўстаноў адукацыі. Для таго каб выпускаць канкурэнтаздольную на знешніх рынках прадукцыю, патрабуюцца не толькі сучасныя тэхналогіі, але і спецыялісты самай высокай кваліфікацыі, якія змогуць працаваць на сучасным абсталяванні. Усе разумеюць, што з ростам складанасці працы ўзнікае патрэба ў рабочых з больш высокай кваліфікацыяй, гэта міжнародны трэнд. У апошнія гады стандарты прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі істотна змяніліся. Патрабаванні да рабочых спецыяльнасцяў сур'ёзна адрозніваюцца ад тых, што былі, скажам, дзесяць гадоў таму. Сучасны рабочы — гэта эрудзіраваны, высокакваліфікаваны спецыяліст, які, акрамя прафесійных ведаў, павінен валодаць спецыфічнымі навыкамі ў сумежных галінах, у тым ліку разбірацца ў інфармацыйных тэхналогіях, робататэхніцы і г. д. Такіх спецыялістаў толькі з вялікай нацяжкай можна назваць рабочымі ў звыклым разуменні гэтага слова. Шэраг рабочых прафесій патрабуе цяпер наяўнасці сярэдняй спецыяльнай адукацыі. А конкурс — гэта эфектыўны інструмент абнаўлення зместу падрыхтоўкі кадраў.

Калі мы аналізуем узровень складанасці заданняў на міжнародных чэмпіянатах, звяраем гадзіннікі з нашымі сацыяльнымі партнёрамі, адбываецца шчыльнае ўзаемадзеянне з рэальным сектарам эканомікі. Яны ўнікаюць у змест заданняў, глядзяць, што могуць укараняць у сябе на вытворчасці. Таксама нацыянальны чэмпіянат — гэта і дэманстрацыя найноўшых тэхналогій на вытворчасці і ў рэальным сектары эканомікі.

Арганізатарамі конкурсу прафесійнага майстэрства выступаюць Міністэрства адукацыі і Рэспубліканскі інстытут прафесійнай адукацыі, а партнёрамі — айчынныя і замежныя вытворцы і пастаўшчыкі абсталявання, матэрыялаў і інструмента. У ліку партнёраў конкурсу — шэраг флагманаў айчыннай эканомікі: «Гомсельмаш», Мінскі трактарны завод, «Планар», «Пеленг», Мінскі завод колавых цягачоў, «Прыёрбанк», «Керамін», «Элема», «Магатэкс», «Інтэграл», «Камунарка», «Барысаўдрэў», Мінскі завод шасцерняў, «Мінскхлебпрам» і многія іншыя.

«Яшчэ адна найважнейшая задача чэмпіянату — ранняя прафарыентацыя школьнікаў, — паведаміў Валерый Галубоўскі. — Таму запрашаем бацькоў са сваімі дзецьмі ў выхадны дзень наведаць конкурсныя пляцоўкі, каб пазнаёміцца бліжэй з сутнасцю і зместам той ці іншай прафесіі. Рэспубліканскі конкурс — гэта сапраўднае свята прафесій! Валанцёры будуць знаёміць гасцей падрабязна з кожнай кампетэнцыяй... Прычым разуменне прафесіі будзе фарміравацца не толькі па апісанні, а яе спецыфіку можна будзе ўбачыць на свае вочы. **Выбар прафесійнай адукацыі — гэта эфектыўны старт у будучыню. Хацелася б, каб тое ўсведамляла грамадства і бацькі, якія ўплываюць на выбар дзецьмі прафесіі.** Дарэчы, менавіта ў рамках гэтага конкурсу нарадзілася новая спецыяльнасць «Фларыстычны дызайн». Такая кампетэнцыя была прадстаўлена яшчэ на першых конкурсах, а сёлета ў Мінскім дзяржаўным каледжы рамесніцтва і дызайну імя М. Кедышкі распачнецца падрыхтоўка фларыстаў».

Удзельнікі конкурсу, якія зоймуць прызавыя месцы, будуць узнагароджаны медалямі, дыпломамі і грашовымі прызамі. Акрамя гэтага, пераможцы і прызёры конкурсных кампетэнцый атрымаюць льготы пры паступленні ў профільныя ВНУ або пры пераходзе на ўзровень сярэдняй спецыяльнай адукацыі, калі навучаюцца цяпер ва ўстанове прафесійна-тэхнічнай адукацыі. Найлепшыя будуць уключаны ў склад нацыянальнай зборнай па прафесійным майстэрстве і змогуць прадставіць нашу краіну на міжнародным узроўні.

У рамках V Рэспубліканскага конкурсу прафесійнага майстэрства «ProfSkills Belarus 2023» прадугледжана і насычаная дзелавая праграма: запланаваны дыялогавыя пляцоўкі па актуальных тэмах сферы адукацыі: «Новыя механізмы ўзаемадзеяння бізнесу і адукацыі», «Адукацыйная прастора: новыя задачы і прыярытэты развіцця», «Лічбавізацыя сістэмы прафесійнай адукацыі».

Надзея НІКАЛАЕВА.

СЯМ'Я ЯК КАШТОЎНАСЦЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Намеснік міністра нагадаў памеры дапамог, пры гэтым падкрэсліў, што яны значныя. «Аднаразовая дапамога пры нараджэнні першага дзіцяці складае Br3,5 тыс., пры нараджэнні другога і наступнага — амаль Br5 тыс. Штомесячная дапамога па доглядзе дзіцяці да трох гадоў складае Br606, а калі ў сям'і выхоўваецца другое і наступнае дзіця — то ўжо Br690». Дарэчы, Беларусь — адна з нямногіх краін, дзе ў адпачынку па доглядзе дзіцяці можна знаходзіцца да трох гадоў і атрымліваць увесь гэты час дапамогу. Больш за тое, ёсць магчымасць працаваць на палову стаўкі і атрымліваць гэту выплату ў поўным памеры.

«Сродкі, якія выдзяляюцца, значныя не толькі для дзяржаўнага бюджэту, але і для кожнай асобна ўзятай сям'і, — дадала **начальнік упраўлення народанасельніцтва, гендарнай і сямейнай палітыкі Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Святлана БЕЛАШ.** — Напрыклад, сацыяльны бюджэт пары ў першыя 12 месяцаў пасля нараджэння першынца сумарна складае каля Br15 тыс. Пры нараджэнні другога дзіцяці сумарны памер штомесячных дапамог пераўзыходзіць Br860, што ў 1,5 раза вышэй за мінімальную заработную плату ў краіне.

Сем'і з дзецьмі з'яўляюцца таксама асноўнымі атрымальнікамі штомесячнай і аднаразовай сацыяльных дапамог. Пры гэтым для шматдзетных дзейнічаюць ільготныя ўмовы прадстаўлення штомесячнай сацыяльнай дапамогі. Крытэрыі патрэбы для іх складаюць 115 працэнтаў, для іншых сем'яў — 100 працэнтаў бюджэту пражытачнага мінімуму. У мінулым годзе штомесячную сацыяльную дапамогу атрымалі больш як 50 тыс. чалавек з катэгорыі шматдзетных сем'яў».

«Сямейны капітал» датэрмінова выкарыстоўваюць на жыллё

Яшчэ адной важнай і вельмі затратнай для дзяржаўнага бюджэту мерай падтрымкі шматдзетных сем'яў з'яўляецца праграма сямейнага капіталу, якая рэалізоўваецца ў краіне з 2015 года пры нараджэнні трэцяга або наступнага дзіцяці. З 1 студзеня 2023 года яго памер складае амаль Br30 тыс. За больш як восем гадоў рэалізацыі гэтай праграмы 126 тыс. сем'яў адкрылі дэпазітныя рахункі, на якія залічана амаль $826 млн і больш як Br1 млрд. Толькі сёлета ўжо адкрыта больш як 4 тыс. дэпазітаў. «Праграма запатрабавана сярод шматдзетных сем'яў, больш як 68 тыс. з іх ужо скарысталіся правам датэрміновага распараджэння сродкамі. Практычна 83 працэнты выкарыстоўваюць сямейны капітал на вырашэнне сваіх жыллёвых пытанняў. Пры гэтым у апошнія гады мы назіраем усё большую патрэбу выкарыстання сямейнага капіталу на адукацыйныя (7 %) і медыцынскія паслугі (10 %). У 2023 годзе на праграму сямейнага капіталу ў рэспубліканскім бюджэце запланавана Br430 млн», — адзначыла Святлана Белаш.

Вырашэнне жыллёвага пытання з'яўляецца бадай што самым актуальным для маладых і шматдзетных сем'яў. І тут дзяржава таксама аказвае істотную фінансавую падтрымку. «Льготны крэдыт выдаецца шматдзетнай сям'і пад 1 % гадавых на 40 гадоў, — нагадаў Валерый Кавалькоў. — Пры гэтым для сем'яў з трыма дзецьмі дзяржава пагашае 75 % ад сумы запазычанасці. Для сем'яў з чатырма і больш дзецьмі сума запазычанасці пакрываецца дзяржавай поўнасцю. І яшчэ адзін механізм — дзяржаўная бязвыплатная субсідыя на пагашэнне асноўнага доўгу па камерцыйных крэдытах і выплата часткі працэнтаў па такіх крэдытах. Сям'і з трыма дзецьмі субсідыя на пагашэнне асноўнага доўгу выстаўляецца ў памеры 90 % ад сумы асноўнага доўгу. Калі ў сям'і выхоўваюцца чатыры і больш дзяцей, сума субсідый ужо 100 %. Тобок, шматдзетныя сем'і фактычна забяспечваюцца жыллём за кошт дзяржаўных сродкаў».

За мінулы год атрымалі жыллё і тым самым палепшылі свае жыллёвыя ўмовы больш за 11 тысяч шматдзетных сем'яў. «Сёлета, у прыватнасці, у сталіцы даведзена накіраваць на паляпшэнне жыллёвых умоў 1000 шматдзетных сем'яў, — адзначыла **намеснік начальніка аддзела прававога рэгулявання і рэалізацыі жыллёвай палітыкі ўпраўлення жыллёвай палітыкі Мінгарвыканкама Таццяна БУХТА.** — Па стане на канец красавіка ўжо 320 з іх атрымалі магчымасць палепшыць свае жыллёвыя ўмовы. Большасць сем'яў накіроўваюцца на будаўніцтва жылля ў Мінску, сярод аб'ектаў, якія цяпер размяркоўваюцца, — шматкватэрныя жылыя дамы, якія знаходзяцца ў граніцах вуліц Ангарская — Магнітная і ў граніцы вуліцы Малініна, што ў мікрараёне Серабранка. Паколькі Мінск вельмі запатрабаваны ў плане квадратных метраў, адным з дастаткова добрых варыянтаў з'яўляецца паляпшэнне сваіх жыллёвых умоў у гарадах-спадарожніках. Цяпер развіваецца будаўніцтва шматкватэрных жылых дамоў у Смалявічах з прадстаўленнем абавязковай дзяржаўнай падтрымкі. Неблагі варыянт — будаўніцтва жылых памяшканняў у населеных пунктах з колькасцю да 20 тысяч жыхароў. Нядаўна сярод такіх прапаноў быў Лагойск. І адна шматдзетная сям'я з Мінска скарысталася гэтым варыянтам таксама з прадстаўленнем дзяржаўнай падтрымкі».

Паслугі нянькі і сацыяльная перадышка

Падтрымка дзяржавы сем'яў з дзецьмі вымяраецца не толькі прамымі матэрыяльнымі выплатамі. У тэрытарыяльных цэнтрах сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва прадстаўляюцца розныя паслугі — нянькі, сацыяльны патранат, сацыяльная перадышка. У прыватнасці, паводле слоў Святланы Белаш, паслугі кароткачасовага догляду дзяцей — гэта паслугі нянькі — у 2022 годзе бясплатна атрымалі 2,5 тыс. сем'яў, з іх 1,6 тыс. сем'яў, дзе выхоўваюцца двайняты або трайняты, 770 сем'яў, якія выхоўваюць дзяцей-інвалідаў, і 18 сем'яў, дзе бацькі з'яўляюцца інвалідамі 1 або 2 групы.

«З канца мінулага года ў трох раёнах вобласці — Мінскім, Маладзечанскім і Вілейскім — запушчаны пілотны праект па прадстаўленні дадатковых паслуг нянькі на платнай аснове. Кошт паслугі вагаецца ад 4,27 рубля да 5,32 рубля за гадзіну, — дадала **начальнік аддзела дзяржаўнай падтрымкі сям'і ўпраўлення дзяржаўнай сацыяльнай падтрымкі і сацыяльнага абслугоўвання камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінаблвыканкама Зоя КАНОПЛІНА.** — Мы пакуль вывучаем патрэбу. Мяркуем, паслуга можа быць запатрабавана сярод маці, якія выходзяць на працу датэрмінова, да заканчэння дэкрэтнага адпачынку, а пакінуць дзіця няма з кім. Альбо ў сем'ях, дзе выхоўваюцца два дзіцяці-інваліды: 20 бясплатных гадзін у тыдзень ім недастаткова, тады яны могуць звяртацца па платную няньку звышнарматывы. Калі паслуга будзе запатрабавана, то распаўсюдзім на іншыя рэгіёны вобласці».

Карыстаецца попытам і паслуга сацыяльнай перадышкі для бацькоў з дзецьмі-інвалідамі ва ўзросце ад 4 да 18 гадоў, якую прадстаўляюць дзіцячыя дамы-інтэрнаты. Яна прадугледжвае кароткачасовае вызваленне бацькоў ад догляду дзіцяці з інваліднасцю — гэта да 56 дзён у календарным годзе. У гэты час яны могуць адпачыць, аднавіць свае сілы або вырашыць нейкія важныя сямейныя справы. «Паслуга перадышкі аказваецца бясплатна, бацькі аплачваюць толькі кошт харчавання дзіцяці, — удакладніла Святлана Белаш. — Пры гэтым, аддаючы дзіця ў дзіцячы дом-інтэрнат на кароткі перыяд, сям'я не пазбаўляецца сацыяльных выплат на дзіця (пенсія па інваліднасці, дапамогі па доглядзе дзіцяці-інваліда і іншыя выплаты на дзяцей у сям'і, а таксама льготы, якія прадугледжаны заканадаўствам для такіх сем'яў, — усё захоўваецца). У 2022 годзе паслугу сацыяльнай перадышкі атрымалі 106 сем'яў, гэта на 60 працэнтаў больш, чым у 2021 годзе. Акрамя таго, на аказанне падтрымкі ў наладжванні сямейных і дзіцяча-бацькоўскіх адносін накіраваны такія праекты тэрытарыяльных цэнтраў, як «Тата-школа», «Майстэрства быць маці», «Сям'я як каштоўнасць».

Дадатковы выхадны і іншыя гарантыі бацькам, якія працуюць

Таксама ў Беларусі дзейнічае даволі развіты механізм дзяржаўнай падтрымкі бацькоў, якія працуюць, — гэта гарантыі Працоўнага кодэкса, якія з'яўляюцца абавязковымі для выканання ўсімі наймальнікамі. «Напрыклад, пры прыёме на работу забараняецца адмаўляць жанчынам у заключэнні працоўнага дагавора або зніжаць заработную плату па матывах цяжарнасці або наяўнасці дзяцей да трох гадоў. Гэта правіла таксама распаўсюджваецца і на адзінокіх бацькоў з дзецьмі ва ўзросце да 14 гадоў або з дзецьмі-інвалідамі да 18 гадоў. Шэраг гарантый па абароне занятасці дзейнічае для бацькоў, якія знаходзяцца ў водпуску па цяжарнасці і родах або ў водпуску па доглядзе дзіцяці. На перыяд знаходжання ў такіх водпусках за імі захоўваецца рабочае месца. Больш за тое, пасля заканчэння водпуску па доглядзе дзіцяці наймальнік абавязаны прадоўжыць кантракт са згоды работніка (маці або бацькі), пакуль дзіця не дасягне ўзросту пяці гадоў. Бацькі валодаюць і своеасаблівым імунітэтам пры звальненні, напрыклад, гарантуецца недапушчэнне скасавання працоўнага дагавора па ініцыятыве наймальніка з цяжарнай жанчынай або адзінокім бацькам, які выхоўвае дзіця да трох гадоў.

Таксама шэраг гарантый улічвае патрэба бацькоў у свабодным часе для вырашэння пытанняў дзіцяці. Размова ідзе аб дадатковых, свабодных ад работы днях. У прыватнасці, бацькі, якія выхоўваюць дваіх дзяцей ва ўзросце да 16 гадоў, маюць права на адзін дадатковы выхадны дзень у месяц. Яго аплата можа прадугледжвацца ў калектыўным дагаворы ці ў іншым лакальным прававым акце.

Сёння бацькі, якія выхоўваюць дзіця з інваліднасцю, маюць права атрымаць адзін свабодны ад работы дзень у месяц, які аплачваецца за кошт сродкаў сацыяльнага страхавання, незалежна ад умоў занятасці. Шматдзетным бацькам, у якіх трое і больш дзяцей, або бацькам, якія маюць дзіця з інваліднасцю, прадстаўляецца магчымасць узяць адзін дадатковы выхадны ў тыдзень, які аплачваецца за кошт сродкаў наймальніка. Тут ёсць некаторыя ўмовы па выкананні адпрацоўкі рабочага часу.

Акрамя таго, з 2020 года ўстаноўлены бацькаўскі водпуск пры нараджэнні дзіцяці, калі тата ў першыя 6 месяцаў пасля нараджэння дзіцяці мае магчымасць узяць кароткачасовы водпуск да двух тыдняў і разам з маці даглядаць дзіця. Аплата такога водпуску сёння не прадугледжана ў заканадаўстве, але яна можа быць прапісана ў калектыўным дагаворы або іншым лакальным акце наймальніка», — падкрэсліў супрацоўнік Мінпрацы.

Спецыялісты дадалі, што да разгляду ў другім чытанні рыхтуецца праект закона з прапановамі ў Працоўны кодэкс, якія пашыраць магчымасці для сумяшчэння работы і бацькоўства. У прыватнасці, дакументам прадугледжваюцца ўмовы па развіцці больш гібкіх форм занятасці. У выпадку прыняцця законапраекта шматдзетныя бацькі змогуць выбраць з двух варыянтаў: або выкарыстоўваць дадатковы выхадны ў тыдзень на поўны дзень, або забяспечыць сабе скарочаны на адну гадзіну рабочы дзень з захаваннем заработнай платы.

Прадугледжаны таксама і пенсіённыя гарантыі для бацькоў з дзецьмі. «У агульны стаж для прызначэння пенсіі ўключаюцца перыяды догляду дзяцей ва ўзросце да трох гадоў агульнай працягласцю не больш за 12 гадоў, — нагадаў Валерый Кавалькоў. — Мацярам, якія нарадзілі чатырох дзяцей і выхавалі іх да 8-гадовага ўзросту, зніжаны страхавы стаж для прызначэння пенсіі па ўзросце на агульных падставах да 10 гадоў. Па агульных правілах у гэтым годзе стаж з выплатай страхавых узносаў павінен складаць не менш за 19 гадоў. Яго працягласць у нас павялічваецца і будзе складаць 20 гадоў да 2025 года. Мацярам, якія нарадзілі пяць і больш дзяцей, прызначаюцца датэрміновыя пенсіі — на пяць гадоў раней агульна ўстаноўленага пенсіённага ўзросту пры паніжаных патрабаваннях да стажу работы з выплатай страхавых узносаў: патрабуецца ўсяго толькі пяць гадоў выплаты. Мацярам, якія нарадзілі і выхавалі 9 і больш дзяцей і ўзнагароджаны адной з дзяржаўных узнагарод СССР за мацярынства ці ордэнам Маці, прадстаўлена права на пенсію за асобыя заслугі перад Рэспублікай Беларусь. Сёння такую пенсію ў нас атрымлівае 471 мама».

Надзея ДРЫНДРОЖЫК.

ЛЕТА НЕ ЗА ГАРАМІ: ЧАС ПАДУМАЦЬ ПРА АЗДАРАЎЛЕННЕ

Самай актуальнай мерай падтрымкі шматдзетных сем'яў у летні перыяд з'яўляецца дапамога ў аздараўленні дзяцей. «Хлопчыкі і дзяўчынкі могуць летам двойчы аздаравіцца ў загарадным аздараўленчым лагеры з кругласутачным знаходжаннем, а таксама адпачыць адзін раз у 9-дзённым профільным кругласутачным лагеры і адзін раз — у лагеры з дзённым знаходжаннем з выкарыстаннем бюджэтнага фінансавання, — праінфармавала **галоўны спецыяліст галоўнага ўпраўлення выхаваўчай і маладзёжнай палітыкі ўпраўлення сацыяльнай, выхаваўчай і ідэалагічнай работы Міністэрства адукацыі Алена ВАЙЦЯХОВІЧ.** — Каб скарыстацца гэтай мерай падтрымкі і запланаваць аздараўленне сваіх дзяцей, бацькам неабходна звярнуцца да спецыяліста па аздараўленні ва ўпраўленне па адукацыі па месцы жыхарства ці ва ўстанову адукацыі па месцы навучання дзіцяці.

У САМАЙ ВЯЛІКАЙ СЯМ'І — 13 ДЗЕТАК

У Беларусі створаны ўсе ўмовы для таго, каб у сем'ях нараджаліся і выхоўваліся дзеці. Гэта і бясплатная адукацыя, і медыцына, і шырокая сетка творчых і спартыўных устаноў, а таксама матэрыяльная і сацыяльная падтрымка. Усе гэтыя меры даюць свае станоўчыя вынікі. Паводле даных перапісу насельніцтва 2019 года, у краіне павялічылася колькасць двухдзетных сем'яў: сёння кожная трэцяя сям'я ў краіне мае дваіх дзетак. Пры гэтым прадаўжае павялічвацца колькасць шматдзетных сем'яў. Іх у краіне ўжо больш за 122 тыс., там выхоўваюцца амаль 400 тыс. дзяцей, гэта кожнае пятае дзіця ў Беларусі. У 80 працэнтах шматдзетных сем'яў гадуецца трое дзяцей, у 14,3 працэнта — чацвёра, крыху больш за 5 працэнтаў — сем'і з пяццю і больш дзецьмі. Самая вялікая колькасць юных беларусаў на сёння — 13 — у бацькоў з Брэсцкага рэгіёна.

НАСТАЎНІЦА З ХАРАКТАРАМ

Як гараджанка знайшла сябе ў сельскім жыцці

Вольга ГАРШКОВА — бабруйчанка, пры жаданні магла б лёгка ўладкавацца ў горадзе. І разумніца, і актывістка, і працаўніца. Але, калі трапіла ў Кіраўск, уразілася біяграфіяй чалавека з вялікай літары — Кірылы Пракопавіча Арлоўскага. Знакаміты контрразведчык, легендарны старшыня калгаса «Світанак» Кіраўскага раёна — яго асабістае жыццё лягло ў аснову сцэнарыя вядомага фільма «Старшыня». На яго прыкладзе Вольга Гаршкова зразумела, што сапраўднае месца для творчасці і рэалізацыі сваіх магчымасцяў — менавіта невялічкі населены пункт, дзе ўсё на паверхні, дзе да твайго слова прыслухоўваюцца, дзе сапраўдная прастора для ініцыятывы. Толькі было б жаданне дзейнічаць. А ў амбіцыйнай бабруйчанкі яно было заўсёды.

ЯК АРЛОЎСКІ «ПРАПІСАЎСЯ» Ў ШКОЛЬНЫМ МУЗЕІ

Пераезд з Бабруйска ў Кіраўскі раён быў выкліканы абставінамі. Вольга тады яшчэ вучылася ў інстытуце, калі яе бацьку запрасілі ўзначаліць у знакамітай гаспадарцы аддзел забеспячэння. Маці, якая працавала медсястрой, пераехала разам з ім. А калі ён у 53 гады нечакана памёр, не стала вяртацца ў Бабруйск. Хутка да яе пераехала і дачка.

Гэта цяпер Вольга Гаршкова — начальнік структурнага падраздзялення ААТ «Світанак» «Санаторый імя К. П. Арлоўскага», а пачыналася ўсё з пасады завуча ў мышкавіцкай школе.

— Па прафесіі я педагог, — расказвае Вольга Усеваладаўна. — Скончыла магілёўскі на той час інстытут імя А. Куляшова па спецыяльнасці «фізік-матэматык». Амаль 24 гады працавала кіраўніком мышкавіцкай сярэдняй школы. Благаславіў мяне на гэтую работу старшыня калгаса Васіль Канстанцінавіч Старавойтаў, паслядоўнік Кірыла Пракопавіча Арлоўскага. Ён быў не менш харызматычным чалавекам і заслужаным работнікам. Ад бацькі я атрымала ў спадчыну ўпартасць да працы, а Старавойтаў навучыў мяне быць кіраўніком.

Аграгарадок Мышкавічы — цэнтральная сядзіба гаспадаркі, і нават школа аграгарадка ўмоўна лічыцца калгаснай, бо знаходзіцца на яе тэрыторыі. Калі выпускніца магілёўскага педінстытута Вольга Гаршкова прыехала працаваць у Мышкавічы, яшчэ жывая была жонка Кірыла Арлоўскага — Тацяна Васільеўна. Яна расказвала пра свайго мужа шмат цікавага. Па просьбе маладой настаўніцы, домработніца Арлоўскіх пасля смерці Тацяны Васільеўны перадала для школьнага музея шмат асабістых рэчаў Кірыла Пракопавіча. Сярод іх — кнігі, адзенне, узнагароды, лісты, нават — радыёла. Гэты музей і цяпер існуе ў школе.

У СЕЛЬСКУЮ ШКОЛУ ПА ВОПЫТ

Вольга Гаршкова заўсёды любіла матэматыку, расказвае, што гэтым яе заразілі школьныя настаўнікі Святлана і Уладзімір Мароны, якія выкладалі ў бабруйскай школе № 25.

— Калі я стала дырэктарам мышкавіцкай школы, вазіла настаўніка матэматыкі туды на адкрытыя ўрокі, — усміхаецца суразмоўніца. — Святлана Марон пачынала ўрок матэматыкі не з хатняга задання, а з нейкіх вельмі блізкіх для школьнікаў падзей. Магла спытацца, якім лікам скончыўся хакейны матч ці які фільм глядзелі і чым ён спадабаўся. Урокі пралталі як адно імгненне. Яе муж фізік быў не менш арыгінальны. Мог знянацку спытацца не пра нейкія там формулы, а чаму, напрыклад, неба блакітнае. Калі не ведалі адказу, патрабаваў даведацца і на наступным уроку зноў пытаўся. Такім чынам развіваў у дзяцей дапытлівасць.

На ўроках Вольгі Гаршковай таксама сумна не было. У мышкавіцкай школе яна вяла прафільныя групы, гэта была навацыя для сельскай мясцовасці. Старшыня калгаса Васіль Старавойтаў дапамагаў развіваць гэты кірунак.

Першы камп'ютарны клас у раёне таксама з'явіўся менавіта ў Мышкавічах. Грошы на яго выдзеліў старшыня калгаса. І школы Кіраўскага раёна ездзілі ў вёску на ўрокі інфарматыкі.

— Мы шмат у чым былі першыя, — прызнаецца Вольга Усеваладаўна. — Васіль Канстанцінавіч вырашаў бытавыя пытанні, а я цалкам прысвячала сябе вучэбнаму працэсу. У сярэдзіне 90-х мы ўдзельнічалі ў рэспубліканскім конкурсе «Школа будучага — XXI стагоддзе». Напісалі праект, які быў прызнаны адным з найлепшых. За гэта атрымалі магчымасць наведаць ліцэй Спінозы ў Амстэрдаме. Вывучалі там дальтан-тэхналогію, пісалі праграмы, распрацоўвалі ўрокі. У СССР дальтан-план шырока прымяняўся ў 1920—1930-я гады пад назвай брыгадна-лабараторны метад навучання. Такім чынам чалавеку прышчаплялі звычку самастойнай работы.

У 2000-м мышкавіцкая школа ўдзельнічала яшчэ ў адным рэспубліканскім конкурсе, і таксама — удала. Перамога дала магчымасць 15 вучням і настаўнікам сельскай школы з'ездзіць у Амерыку на два месяцы. Настаўнікі пераймалі там вопыт, а вучні вучыліся.

— Я там выкладала рускую мову, — расказвае суразмоўніца. — А яшчэ мы знаёмілі амерыканскіх дзяцей з нашымі традыцыямі, паказвалі ім беларускія касцюмы. Самі знаёміліся з культурай Амерыкі, яе сістэмай адукацыі. Потым амерыканскія дзеці і настаўнікі прыязджалі да нас. Мы іх вазілі ў Мінск на экскурсію, на прагулку ў лес. Яны вельмі здзіўляліся мурашкам, фатаграфавалі іх. У іх прырода не такая натуральная, як у нас.

МАЁНТАК ФОН ГОЕРАЎ

На пасаду дырэктара санаторыя Вольга Гаршкова трапіла пасля работы ў райвыканкаме, дзе дзевяць гадоў курыравала на правах намесніка старшыні сацыяльную сферу. Пра асаблівасці санаторыя ведала дасканала, асабліва захапляла гісторыя таго месца, дзе ён знаходзіцца. Тут калісьці стаяў маёнтак дваранскага роду фон Гоераў пад назвай Качэрычы. Да нядаўняга часу пра гэты род у Кіраўску мала што ведалі. Але цікаўнай Вользе Гаршковай дапамагла аднавіць яго гісторыю ўнучка Якуба Коласа.

— Мы з ёй пазнаёміліся каля 10 гадоў таму, — усміхаецца суразмоўніца. — Я ўжо ўзначальвала санаторый, калі Вера Міцкевіч прыехала сюды на адпачынак. Я падзялілася з ёй гісторыяй нашых мясцін, расказала, што мы знаходзімся на тэрыторыі былога маёнтка. Яна зацікавілася і дапамагла сабраць інфармацыю пра сямейства фон Гоераў. Шукала звесткі ў архівах Расіі і Прыбалтыкі і знайшла шмат цікавага. Высветлілася, што прадстаўніцамі гэтага роду былі знакамітая расійская пісьменніца Тэфі і славутая руская карунячніца, заснавальніца практычнай школы карунячніц, Соф'я Давыдава, народжаная фон Гоер. Сярод нашчадкаў Міра Лохвіцкая, якую яшчэ называюць царыцай рускага верша. Яна першая атрымала прэстыжную Пушкінскую прэмію. Прамы нашчадак роду — Леў Віктаравіч фон Гоер, міністр фінансаў урада адмірала А. Калчака. Маёнтак Качэрычы згадваецца ў «Гербоўніку беларускай шляхты» як маёмасць рагачоўскага павятовага маршалка Мікалая Ланеўскага-Ваўка. Ланеўскія-Ваўкі парадніліся з дваранскім родам фон Гоераў, якім і належала памесце ў апошняй чвэрці XIX стагоддзя. Вера Міцкевіч сабрала радавод аж да 10 калена. Летась выйшла яе кніга «Сядзіба Качэрычы, шляхамі Ланеўскіх-Ваўкоў, фон Гоераў і іх нашчадкаў». Яна ёсць у бібліятэцы нашага санаторыя. Як і творы прадстаўніцы гэтага роду Тэфі.

Дарэчы, унучка Вольгі Гаршковай — Лізавета — таксама прасякнулася цікавасцю да гісторыі роду фон Гоераў. Яна напісала сваё даследаванне, за якое атрымала грант Прэзідэнта.

ЖАНЧЫНА ПАВІННА СЯБЕ ЛЮБІЦЬ

Вольга Гаршкова — жанчына з густам. У яе заўсёды прычоска, манікюр, яркае адзенне. Яна і да сваіх падначаленых па санаторыі ставіцца з патрабаваннем выглядаць на ўсе 100. Адпачывальнікі павінны бачыць, што яны тут вельмі жаданыя. Што ім рады, іх чакаюць, стараюцца выглядаць для іх прыгожа.

— Сёння вельмі напружаны час, — кажа кіраўніца. — Да нас прыязджаюць тыя, хто перахварэў на ковід, з аслабленым імунітэтам, псіхікай. Таму і працэдуры мы прапануем з улікам гэтых асаблівасцяў. На карысць ідуць аквааэробіка, фітнес, басейн. У нас ёсць возера, пляж. Практыкуем гразевыя абгортванні, водныя працэдуры. Нават свідравіна з мінеральнай вадой ёсць. Адпачывальнікі могуць прымаць мінеральныя ванны. У нас працуюць два касметолагі, ёсць стаматолаг, цырульнік. Работнікі санаторыя, якія адпрацавалі ў нас не меней чым пяць гадоў, таксама маюць магчымасць раз на год атрымаць бясплатна комплекс працэдур. Я і сама гэтым карыстаюся. Такі падарунак робіць наш калгас. Усім сваім знаёмым раю як мінімум два разы ў год адпачыць. Гэта адна з умоў выглядаць прыгожа і выпрацаваць імунітэт супраць хвароб. Гэткая прышчэпка ад старэння.

Асаблівасць санаторыя ў тым, што яго заснавальнік Кірыл Арлоўскі будаваў міні-здраўніцу для сваіх работнікаў. Ён таксама быў перакананы, што чалавек, які працуе напружана, павінен мець магчымасць адпачыць з карысцю. Работнікі гаспадаркі і цяпер тут адны з пастаянных кліентаў. Хапае і гасцей з іншых краін. Вельмі частыя кліенты санаторыя — расіяне. Сяброўства гэта, дарэчы, таксама з гісторыяй.

— Пасля развалу Саюза Васіль Старавойтаў і старшыня белгарадскага калгаса імя Фрунзе Белгарадскага раёна ў Расіі — абодва дэпутаты Вярхоўнага Савета Савецкага Саюза — аб'ядналіся, — расказвае Вольга Усеваладаўна. — Ніхто тады не ведаў, як працаваць, што рабіць, а яны выпрацавалі сваю стратэгію і яднанне. Сябравалі, мелі зносіны. Калгас Фрунзэ быў прыкладна такі, як «Світанак». З гэтага завязалася моцнае сяброўства з Белгарадам. Разам адпачывалі, закладвалі сады, алею. У нас тут растуць белгарадскія клёны і нават абрыкосы. У 2013 годзе ў Кіраўскім ДК стварылі Пакой сяброўства Кіраўскага і Белгарадскага раёнаў. На Дзень адзінства Беларусі і Расіі там праходзяць тэматычныя ўрокі.

З УСІМІ І ДЛЯ ЎСІХ

Вольга Гаршкова мае шмат узнагарод за сваю прафесійную і грамадскую дзейнасць. Яна настаўнік вышэйшай катэгорыі, выдатнік асветы Рэспублікі Беларусь. Яе дэвіз па жыцці — «Калі не я, то хто? Не для сябе і не для іншых, а з усімі і для ўсіх». Яна ўзначальвае не толькі санаторый, але яшчэ і Кіраўскую арганізацыю Беларускага фонду міру. Сярод узнагарод — адна з самых дарагіх сэрцу — медаль ад Фонду міру «Ганаровы міратворац». Наша гераіня неаднаразова адзначалася за добрасумленную працу на пасадзе кіраўніка санаторыя. Сёння турысцкая сфера — адна з найбольш складаных, і трэба мець моцны характар, каб трымаць бізнес на плаву і знаходзіць новыя нішы на рынку паслуг.

— Вельмі важнай і знакавай стала для мяне сёлета Падзяка ад кіраўніка нашай гаспадаркі ААТ «Світанак» імя К. Арлоўскага» Аляксандра Багеля, — прызнаецца Вольга Гаршкова. — Да пандэміі было лёгка працаваць, але апошнія два гады для нас былі сапраўды цяжкімі. Тых паказчыкаў, якія былі раней, пакуль няма. Але кіраўнік гаспадаркі ацаніў нашы старанні. Я разумею, што гэта заахвочвальная падзяка, але менавіта яна і самая дарагая. Нас пахвалілі, нягледзячы на тыя складанасці, якія мы перажываем. І гэта вельмі добры стымул.

Нэлі ЗІГУЛЯ,
Кіраўскі раён.
Фота аўтара і з архіва гераіні.

Центр Промышленной Оценки

- ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ
- ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703
Продавец	ОАО «Гомельский завод пусковых двигателей имени П. К. Пономаренко», Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, д. 150
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703 (**www.ipmtorgi.by**)
Предмет аукциона	
Лот № 1 **Адрес:** Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150/21, 150/22, 150В, 150, 150/20	
Здание заправочной склада ГСМ с инв. № 350/С-204136, общ. пл. 35,5 кв. м (в состав входит ж/б островок под колонками, три резервуара, 17 шт. емкостей), **открытый склад металла** с инв. № 350/С-204137, общ. пл. 3 203,7 кв. м (в состав входит площадка, подкрановые пути козлового крана (2 шт.), ограждение, двое ворот, склад), **склад лакокрасок, ГСМ** с инв. № 350/С-210707, общ. пл. 186 кв. м, **автомобильная дорога на территории** с инв. № 350/С-209431, общ. пл. 40 кв. м, **ангар участка нестандартного оборудования** с инв. № 350/С-206388, общ. пл. 369,1 кв. м (в состав входит площадка, три ограждения, ворота). **Сведения о земельных участках:** предоставлены на праве постоянного пользования: **1** – общ. пл. 0,8037 га, для содержания и обслуживания открытого склада металла с участком лакокрасок и ГСМ; **2** – общ. пл. 0,0262 га для строительства и обслуживания подъездной автомоб. дороги к кап. строениям; **3** – общ. пл. 0,4458 га для содержания и обслуживания здания ангара участка нестандартного оборудования	
Начальная цена лота № 1 (с НДС 20 %) – 258 645,60 бел. руб. (снижена на 80 %)	
Лот № 2 **Адрес:** Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150/2-1, 150	
Производственное помещение с инв. № 350/D-298466, общ. пл. 9 108,2 кв. м (в здании 12 грузоподъемных механизмов от 0,5 т до 10 т, две кран-балки 1 т и 5 т), **магазин** с инв. № 350/С-74042, общ. пл. 162 кв. м. **Автомобильная дорога на территории** с инв. № 350/С-209429, общ. пл. 575 кв. м, **автомобильная дорога на территории** с инв. № 350/С-209430, общ. пл. 187 кв. м. **Сведения о земельных участках:** предоставлены на праве постоянного пользования: **1** – общ. пл. 1.6127 га для содержания и обслуживания РМЦ и здания специализ. розничной торговли; **2** – общ. пл. 0,0575 га для строительства и обслуживания подъездной автомоб. дороги к кап. строениям; **3** – общ. пл. 0,1258 га для размещения объектов иного назначения	
Начальная цена лота № 2 (с НДС 20 %) – 1 787 327,40 бел. руб. (снижена на 55 %)	
Лот № 3 **Адрес:** Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150/17, 150/16, 150	
Здание специализированное обрабатывающей промышленности (участок механической обработки) с инв. № 350/С-167815, общ. пл. 837,1 кв. м, **цех безрельсового транспорта** с инв. № 350/С-75350, общ. пл. 569,8 кв. м, **автомобильная дорога на территории** с инв. № 350/С-209428, общ. пл. 93 кв. м. **Сведения о земельных участках:** предоставлены на праве постоянного пользования: **1** – общ. пл. 0,6481 га для содержания и обслуживания здания специализ. транспорта, складов; **2** – общ. пл. 0,0864 га для строительства и обслуживания подъездной автомоб. дороги к кап. строениям	
Начальная цена лота № 3 (с НДС 20 %) – 514 059,61 бел. руб. (снижена на 50 %)	
Лот № 4 **Адрес:** Гомельская обл., г. Гомель, ул. Барыкина, 150, 150/16, 150-1	
Корпус опытно-промышленного производства сорбентов с инв. № 350/С-107542, общ. пл. 2311,3 кв. м. **Автостоянка № 2** с инв. № 350/С-107541, общ. пл. 1812 кв. м. **Зарядная станция** с инв. № 350/С-56078, общ. пл. 172 кв. м. **Помещение транспортного назначения** с инв. № 350/D-182492, общ. пл. 294,9 кв. м. **Сведения о земельном участке:** общ. пл. 0,4858 га, предоставлен на праве постоянного пользования для содержания и обслуживания здания корпуса опытно-промышленного производства сорбентов с прилегающими боксами, зарядной станцией, автостоянкой	
Начальная цена лота № 4 (с НДС 20 %) – 347 600,29 бел. руб. (снижена на 50 %)	
Шаг аукциона: 5 % от текущей цены. С подробной информацией по предмету электронных торгов можно ознакомиться на сайте организатора электронных торгов www.cpo.by	
Задаток 5 % от начальной цены предмета аукциона перечисляется на р/с (BYN) BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ» г. Минск, ул. Мясникова, 32; БИК BELBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»	
Срок подписания договора купли-продажи: 15 рабочих дней после проведения аукциона. Продавец составляет и направляет договор для подписания победителю аукциона	
Условия оплаты предмета аукциона	
Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после заключения договора купли-продажи	
Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов установлен регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by. Победителем аукциона признается участник, предложивший максимальную цену	
Победитель аукциона либо единственный участник электронных торгов, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %, обязан возместить затраты на их проведение и оплатить вознаграждение организатору аукциона в размере **1 %** от цены продажи предмета аукциона в течение **3 (трех) рабочих дней** со дня проведения аукциона	
Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов без объяснения причин снятия	
Предыдущее извещение о проведении аукциона опубликовано в газете "Звязда" от 11.03.2023	
Дата и время начала и окончания электронных торгов: **29.05.2023 с 11.00 до 12.00.** Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки в случае, если ставка поступила менее, чем за 10 минут до окончания торгов	
Заявки на участие в электронных торгах принимаются по **26.05.2023 до 17.00** на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by	
Контактные данные	**Тел.: +375 17-280-36-37; +375 44-704-92-06. E-mail: auction@cpo.by**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению открытого акционерного общества «Передвижная механизированная колонна № 69» (продавец) проводит открытый аукцион по продаже имущества в составе:

<u>ЛОТ № 1:</u> материально-технический склад *(составные части и принадлежности: площадка, подъездная дорога, разгрузочная площадка)*, **инв. № 623/С-60553, общей площадью 529,8 кв. м, расположенный на земельном участке с кадастровым номером 625682506101000418 площадью 0,4395 га** *(право аренды по 13.12.2121)* **по адресу: Минская область, Узденский район, Озерский с/с, д. Королево, ул. Центральная, 3/8.**

Земельный участок имеет ограничения в использовании: водоохранная зона р. Олеховка, пл. 0,0007 га; зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения (скважина № 31474/78-99, R-49 м, пл. 0,4395 га; охранная зона электрических сетей напряжением до 1000 вольт, пл. 0,0203 га.

Начальная цена с НДС (20 %) – **85 920,00** бел. руб.
Задаток 10 % от начальной цены – **8 592,00** бел. руб.
Цена снижена на 20 %.

<u>ЛОТ № 2:</u> здание пилорамы *(составные части и принадлежности: подвал)*, **инв. № 623/С-7733, общей площадью 755,2 кв. м, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 625682506101000417 площадью 0,9094 га** *(право аренды по 13.12.2121)* **по адресу: Минская область, Узденский район, Озерский с/с, д. Королево, ул. Центральная, 3/9.**

Земельный участок имеет ограничения в использовании: водоохранная зона рек и водоемов, пл. 0,0110 га; зона санитарной охраны источников питьевого водоснабжения централизованных систем питьевого водоснабжения, пл. 0,9094 га.

Начальная цена с НДС (20 %) – **87 840,00** бел. руб.
Задаток 10 % от начальной цены – **8 784,00** бел. руб.
Цена снижена на 20 %.

Задатки перечисляются на р/с № BY55BPSB301210826001 69330000 в ОАО «Сбер Банк», г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, БИК BPSBBY2X, УНП 690324015, ОКПО 29250255, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации», код платежа – 40901, код категории платежа OTHR.

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

<u>Победитель аукциона (единственный участник аукциона) оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов в размере 5 (пяти) процентов от окончательной цены продажи предмета аукциона, а также возмещает Продавцу затраты на публикацию извещения о проведении торгов.</u>

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rlt.by. Предыдущее извещение опубликовано в газете «Звязда» от 14.03.2023.

Аукцион состоится **25.05.2023** в **12.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **24.05.2023** до **16.00** по указанному адресу.

Тел.: (8017) 516-80-65, 516-80-64, (8029) 102-21-17.
Тел. для осмотра: 8 (029) 393-99-70.

УНН 600000236

РУП «ТОРГОВЫЙ ДОМ «ВОСТОЧНЫЙ»

извещает о проведении 15.06.2023 открытого аукциона по продаже недвижимого имущества, изъятого, арестованного или обращенного в доход государства

<u>Лот № 1</u>. Капитальное строение с инвентарным номером 700/С-54625 общей площадью 2143,6 кв. м, расположенное по адресу: г. Могилев, пр-т Мира, 21а. Назначение: здание неустановленного назначения; наименование: здание центра спорта и отдыха. Составные части: двухэтажное каменное здание центра спорта и отдыха с подвалом. Расположено на земельном участке с кадастровым номером 740100000003005083 площадью 0,5748 га (право постоянного пользования). **Начальная цена продажи – 2 960 640,00 бел. руб., задаток – 296 064,00 бел. руб. Шаг аукциона – 5 %.**

<u>Лот № 2.</u> Земельный участок с кадастровым номером **623881700034000105** площадью 0,0676 га, расположенный по адресу: Минская обл., Молодечненский р-н, Красненский с/с, СТ «Монолит-92», У-109. Целевое назначение: земельный участок для ведения коллективного садоводства (право собственности). **Начальная цена продажи – 2 967,64 бел. руб., задаток – 296,76 бел. руб. Шаг аукциона – 5 %.**

<u>Лот № 3.</u> Капитальное строение с инвентарным номером 300/С-1499, расположенное по адресу: г. Гомель, ул. Жарковского, 22А, общая площадь здания 2792,2 кв. м; наименование – административное здание, назначение – здание административно-хозяйственное, расположено на земельном участке с кадастровым номером 340100000001007304. Составные части и принадлежности: А5/к-Административное здание, 1-Неотапливаемая пристройка, а-Площадка, б-Забор. *В отношении капитального строения имеются действующие договоры аренды.* **Начальная цена продажи – 3 978 000,00 бел. руб., задаток – 397 800,00 бел. руб. Шаг аукциона – 5 %.**

<u>Лот № 4.</u> Изолированное помещение, инвентарный номер 700/D-159643, назначение: административное помещение, наименование: административное помещение, расположенное по адресу: г. Могилев, ул. Кутепова, 28Г-1. Двухэтажное административное помещение, 1977 г.п. (год реконструкции 2019), общая площадь – 930,5 кв. м. Право хозяйственного ведения: РТУП «Белорусское речное пароходство». Расположено на земельном участке с кадастровым номером №740100000005005426, площадь – 0,3962 га. Целевое назначение – земельный участок для обслуживания здания административного корпуса. **Начальная цена продажи – 419 040,00 бел. руб., задаток – 41 904, 00 бел. руб. Шаг аукциона – 5 %.**

<u>Лот № 5.</u> Изолированное помещение с инвентарным номером 640/D-63994, расположенное по адресу: Республика Беларусь, Минская обл., Слуцкий р-н, г. Слуцк, ул. Комсомольская, 1-20, площадь – 9,6 кв. м, наименование – административное помещение, назначение – административное помещение. Расположено в капитальном строении с инвентарным номером 640/С-1698 на земельном участке площадью 0,1757 га с кадастровым номером 624650100001001027. **Начальная цена продажи – 8 748,00 бел. руб., задаток – 874,80 бел. руб. Шаг аукциона – 5 %.**

<u>Лот № 6.</u> Земельный участок с кадастровым номером 624485200002000154 площадью 0,0400 га (право собственности), расположенный по адресу: Минская обл., Пуховичский р-н, Пуховичский с/с, СТ «Веленский Ветеран». Целевое назначение: садоводство в садоводческом товариществе «Ветеран». **Начальная цена продажи – 724,00 бел. руб., задаток – 72,40 бел. руб. Шаг аукциона – 5 %.**

<u>Лот № 7.</u> Земельный участок с кадастровым номером 623883000043000051 площадью 0,1020 га (право собственности), расположенный по адресу: Минская обл., Молодечненский р-н, Олехновичский с/с, СТ «Ветеран-7», У-68. Целевое назначение: земельный участок для ведения коллективного садоводства. **Начальная цена продажи – 6 619,80 бел. руб., задаток – 661,98 бел. руб. Шаг аукциона – 5 %.**

<u>Лот № 8.</u> Капитальное строение с инвентарным номером 611/С-19580. Назначение: здание неустановленного назначения; наименование: лесопильный цех, площадью 483,1 кв. м; расположенное на земельном участке, площадью 5,1105 га, с кадастровым номером 620450100001000084 по адресу: Минская область, Березинский район, г. Березино, ул. Мультана, д. 106. Составные части и принадлежности отсутствуют. **Начальная цена продажи – 37 929,60 бел. руб., задаток – 3 792,96 бел. руб. Шаг аукциона – 5 %.**

<u>Лот № 9.</u> Изолированное помещение с инвентарным номером 640/D-63993, расположенное по адресу: Республика Беларусь, Минская обл., Слуцкий р-н, г. Слуцк, ул. Комсомольская, 1-22, площадь – 159,0 кв. м, назначение – административное помещение. Расположено в капитальном строении с инвентарным номером 640/С-1698 на земельном участке площадью 0,1757 га с кадастровым номером 624650100001001027. **Начальная цена продажи – 132 840,00 бел. руб., задаток – 13 284,00 бел. руб. Шаг аукциона – 5 %.**

<u>Лот № 10.</u> Капитальное строение с инвентарным номером 611/С-37775 (назначение – здание специализированных складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ; наименование – материальный склад), площадью 207,7 кв. м, расположенное на земельном участке с кадастровым номером 620450100001000191 по адресу: Минская область, Березинский район, г. Березино, ул. Мультана, 62/Б2. Составные части и принадлежности: одноэтажное бревенчатое здание материального склада А/д. **Начальная цена продажи – 9 504,00 бел. руб., задаток – 950,40 бел. руб. Шаг аукциона – 5 %.**

<u>Лот № 11.</u> Изолированное помещение с инвентарным номером 350/D-164507, расположенное по адресу: Гомельская обл., г. Гомель, ул. Пушкина, 11, площадь – 16,0 кв. м, назначение – административное помещение, наименование – административное помещение. **Начальная цена продажи – 23 932,80 бел. руб., задаток – 2 393,28 бел. руб. Шаг аукциона – 5 %.**

<u>Лот № 12.</u> Машино-место с инвентарным номером 500/D-798801013, расположенное по адресу: г. Минск, ул. Максима Богдановича, 52Г/1-63, площадью 13,4 кв. м. Назначение – машино-место, наименование – машино-место. **Начальная цена продажи – 19 958, 40 бел. руб., задаток – 1 995,84 бел. руб. Шаг аукциона – 5 %.**

<u>Лот № 13.</u> Машино-место с инвентарным номером 500/D-798801014, расположенное по адресу: г. Минск, ул. Максима Богдановича, 52Г/1-64, площадью 13,3 кв. м. Назначение – машино-место, наименование – машино-место. **Начальная цена продажи – 19 958, 40 бел. руб., задаток – 1 995,84 бел. руб. Шаг аукциона – 5 %.**

<u>Лот № 14.</u> Изолированное помещение с инвентарным номером 500/D-7988196525, расположено по адресу: г. Минск, пер. Стебенева, 6-2, площадь – 1057,1 кв. м, назначение – помещение многофункциональное, наименование – административно-производственное помещение. **Начальная цена продажи – 963 360,00 бел. руб., задаток – 96 336,00 бел. руб. Шаг аукциона – 5 %.**

УСЛОВИЯ

1. Победитель аукциона либо в случае, если заявление на участие в аукционе подано только одним участником и он согласен приобрести Объект по начальной цене, увеличенной на 5 (пять) процентов (далее – Претендент на покупку), не позднее 3 (трех) рабочих дней со дня проведения аукциона на основании счета-фактуры возмещает затраты на организацию и проведение аукциона и оплачивает стоимость приобретенного объекта не позднее 20 (двадцати) рабочих дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.

2. На Претендента на покупку распространяются правила и условия, установленные законодательством Республики Беларусь для победителя аукциона. Организация и проведение аукциона осуществляются в соответствии с действующим законодательством Республики Беларусь.

3. Порядок проведения аукциона, в том числе об оформлении участия в аукционе, указан на сайте konfiskat.by в разделе «Недвижимость».

Аукцион состоится 15.06.2023 в 15.00 по адресу: г. Минск, ул. Уручская, 27, актовый зал.

Заявление на участие с приложением необходимых документов, в том числе документа, подтверждающего внесение суммы задатка (задатков) **с отметкой банка**, принимаются по адресу: г. Минск, ул. Уручская, 27 в рабочие дни: пн. – чт. – с 09.00 до 13.00, с 14.00 до 17.00, пт. – с 09.00 до 13.00, с 14.00 до 15.00.

Окончание приема заявлений – 12.06.2023 в 15.00.

Задаток перечисляется на расчетный банковский счет Организатора аукциона: р/с BY53 AKBB 3012 0134 7111 1530 0000, БИК AKBBBY2X, ОАО «АСБ Беларусбанк» ЦБУ № 514, г. Минск, ул. Сурганова, 47а, получатель – РУП «Торговый дом «Восточный», УНП 101127633, ОКПО 37411910. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе по продаже капитального строения (изолированного помещения), Лот №___, проводимом **15 июня 2023 года.**

Лот может быть снят с аукциона Организатором по письменному указанию Департамента по гуманитарной деятельности Управления делами Президента Республики Беларусь в любое время до объявления его проданным.

Контакты организатора аукциона: +375 44 763 62 63; +375 17 266 63 02.

ЗАО «БелБанкротАукцион»,

организатор торгов по продаже имущества общества с ограниченной ответственностью **«Юнайтед Стил-Ситинг»** (УНП 291479120), объявляет о проведении **24.05.2023 г.** в 09.00 публичных торгов в электронной форме.

Перечень имущества и информация об условиях торгов размещены на сайте электронной торговой площадки: **bankrottorg.by.**

ЗАО «БелБанкротАукцион»,

организатор торгов по продаже имущества общества с ограниченной ответственностью **«Юнайтед Стил-Ситинг»** (УНП 291479120), объявляет о проведении **13.06.2023 г.** в 09.00 публичных торгов в электронной форме.

Перечень имущества и информация об условиях торгов размещены на сайте электронной торговой площадки: **bankrottorg.by.**

ЗАО «БелБанкротАукцион»,

организатор торгов по продаже имущества **ОДО «ФАРМИН»** (УНП 190073936), объявляет о проведении **24.05.2023 г. в 09.00** публичных торгов в электронной форме на электронной торговой площадке bankrottorg.by.

Перечень имущества и информация об условиях торгов размещены на сайте электронной торговой площадки: **bankrottorg.by.**

Па палічках

СПАЖЫВАННЕ АГУЛЬНАЕ, АПЛАТА ІНДЫВІДУАЛЬНАЯ

Асаблівасці выкарыстання электралічыльнікаў у кватэры і на дачы

Арганізацыя правільнага ўліку электраэнергіі і яе безліковае выкарыстанне. Акалічнасці эксплуатацыі прылад уліку ўжытай электрычнасці і іх вынасу з жылля. Пакрыццё затрат на аплату страт электрычнасці ў сетках садовых таварыстваў (СТ) і заключэнне прамых дагавораў паміж членамі СТ і энергазабяспечвальнымі арганізацыямі. Пра найбольш распаўсюджаныя сітуацыі, звязаныя з работай прылад уліку электраэнергіі, і тое, што трэба рабіць, расказалі ва ўпраўленні збыту электраэнергіі «Белэнерга».

ШТО РАБІЦЬ, КАЛІ ПРЫЛАДА ПАШКОДЖАНА

Энергетыкі ў сваёй рабоце кантактуюць з кожным з абанентаў энергазабяспечвальных арганізацый — грамадзянамі, індывідуальнымі прадпрымальнікамі ці юрыдычнымі асобамі — і адказваюць на ўсе пытанні, падкрэсліў **Андрэй ШЭРШАНЬ, намеснік генеральнага дырэктара «Белэнерга»:**

— Часта людзі самі высвятляюць, што іх прылада ўліку электраэнергіі няспраўная. У гэтым выпадку спажывец пераводзіцца ў разрад безліковых і разлік за ўжытую энергію вядзецца не па паказчыках прылады, а па метадыцы, вызначанай Мінэнерга. Згодна з Правіламі электразабеспячэння, якія былі зацверджаны пастановай Саўміна № 1394, калі грамадзянін знайшоў пашкоджанне электралічыльніка і (або) пломб, што ўстаноўлены на ім ці на камутацыйных апаратах, ён абавязаны апавясціць пра гэта энергазабяспечвальную арганізацыю. Згодна з Правіламі і артыкулам 97 Жыллёвага кодэкса, рамонтна-метралагічнае абслугоўванне, аднаўленне, праверка працаздольнасці, планавая замена прылад — зона адказнасці грамадзяніна, ІП ці юрыдычнай асобы, якія з'яўляюцца ўласнікамі лічыльніка.

У шматкватэрных жылых дамах, што абсталяваны АСКУЭ (аўтаматызаванай сістэмай камерцыйнага ўліку электраэнергіі), цэласнасць, рамонтна-метралагічнае абслугоўванне, аднаўленне, праверка працаздольнасці, планавая замена прылады (у тым ліку АСКУЭ, лічыльнікі грамадзян, якія карыстаюцца электраэнергіяй; прылады, якія ўлічваюць расход электраэнергіі на агульна-дамавыя патрэбы, і іншыя прылады), забяспечваюцца арганізацыямі, ва ўласнасці якіх знаходзяцца пералічаныя сродкі, або энергазабяспечвальнай арганізацыяй на дагаворнай аснове. Затраты на гэта аплачваюцца грамадзянамі. Усе прылады, дарэчы, можна перадаць на баланс энергазабяспечвальнай арганізацыі — тады яна будзе несці ўсе затраты па абслугоўванні. Калі дом — гэта таварыства ўласнікаў, то рашэнне павінна прымацца ўсімі яго членамі.

НАВОШТА ЛІЧЫЛЬНІКУ ШАФА ПА-ЗА МЕЖАМІ ДОМА

Дачнікі часта цікавяцца, чым рэгламентуюцца патрабаванні па прымяненні вынаснога ўліку электраэнергіі, агучыў спецыяліст:

— Патрабаванні па ўстаноўцы сродкаў разліковага ўліку электраэнергіі па-за межамі аднакватэрных дамоў за межамі або на мяжы ўчастка ў асобнай жалезнай шафе вызначаны пэўнымі нарматыўнымі актамі. Вынасны ўлік — адно з мерапрыемстваў, якое дазваляе не дапусціць безліковага спажывання электраэнергіі. Акрамя таго, гэта забяспечвае цішыню і спакой уладальнікам лічыльніка, то-бок спецыяліст правярае работу прылады, не турбуючы спажыўца.

Гэта датычыцца ўласных сядзіб і рашэння іх гаспадароў. А вось ці можа кіраўніцтва СТ патрабаваць ад сваіх членаў вынесці прылады ўліку электраэнергіі за межы садовага доміка, цікавяцца гаспадары дач.

— Узаемаадносіны паміж членамі СТ вызначаюцца Указам Прэзідэнта № 50, тыпавымі правіламі і статутам, згодна з якімі член ТС абавязаны выконваць рашэнні, прынятыя агульным сходам, а аспрэчваць іх можна толькі ў судзе. Сэнсу звяртацца ў энергазабяспечвальную арганізацыю па гэтым пытанні няма, — падкрэсліў «Белэнерга».

У сваю чаргу кіраўніцтва садовага таварыства можа адключыць ваду і святло тым, хто не падпарадкоўваецца прынятым рашэнням.

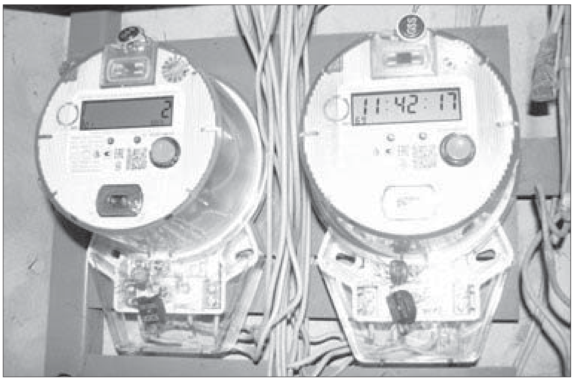

ЧЫМ ЭЛЕКТРОННЫЯ ЛЕПШ ЗА ІНДУКЦЫЙНЫЯ

Дзяржаўная паверка электралічыльнікаў адбываецца ў залежнасці ад іх тыпу. Для большасці электронных прылад уліку, якія ўключаны ў дзяржаўны рэестр сродкаў вымярэння (ён змешчаны на сайце Беларускага дзяржаўнага інстытута метралогіі), міжпаверачны інтэрвал складае восем гадоў. Для індукцыйных аднафазных прылад — восем гадоў, для трохфазных — чатыры гады, расказаў намеснік гендырэктара:

— У Беларусі працягваецца работа па замене індукцыйных лічыльнікаў электроннымі. З 2015 года, згодна з праграмай мадэрнізацыі сродкаў разліковага ўліку, у краіне павінна быць заменена 3,5 млн лічыльнікаў. У шматкватэрных дамах у грамадзян ужо больш за тры мільёны індукцыйных прылад заменены электрычнымі, якія ўсе знаходзяцца на балансе энергазабяспечвальных арганізацый.

Электронны лічыльнік больш абаронены ад знешняга ўмяшальніцтва ў яго работу і практычна цалкам выключае магчымасць крадзяжу электрычнасці. Да таго ж ён больш дакладна лічыць, колькі электраэнергіі ўжыў чалавек. Новыя прылады маюць клас дакладнасці 1, у старых індукцыйных ён быў 2,5. Электронныя лічыльнікі дазваляюць дыстанцыйна перадаваць паказчыкі ў разліковыя праграмы энергазабяспечвальнай арганізацыі ці ў АРІП для аплаты, складаць баланс электраэнергіі і выконваць шмат іншых функцый.

ЧАМУ ДАЧНІКІ ПЛАЦЯЦЬ ЗА АГУЛЬНАЕ ЎЖЫВАННЕ І ТРАНСПАРЦІРОЎКУ ЭНЕРГІІ

Часта гаспадароў садовых дамкоў хвалюе, чаму ім нельга заключыць дагавор на электраабслугоўванне напрамую з арганізацыямі аблэнерга.

— Згодна з пунктам 170 Правіл, садовыя таварыствы і гаражныя дачныя кааператывы разлічваюцца за выкарыстаную электраэнергію на падставе паказчыкаў прылад групавога ўліку энергію, якія ўстаноўлены на мяжы балансавай прыналежнасці электрычнай сеткі з энергазабяспечвальнай арганізацыяй. Дагавор электразабеспячэння заключаецца з садовым таварыствам як з юрыдычнай асобай, а з членамі СТ заключэнне дагавораў законам не прадугледжана, — нагадаў Андрэй Шэршань.

Садовае таварыства як юрыдычная асоба мае адасобленую маёмасць і самастойны баланс, таму аплачвае таксама і тэхналагічны расход на транспарціроўку энергіі ў высакавольтных электраўстаноўках, якія знаходзяцца на балансе СТ, удакладніў спецыяліст:

— Электразабеспячэнне практычна ўсе садовыя таварыствы атрымліваюць ад паветраных ліній напружаннем 10 кВ, якія знаходзяцца на балансе энергазабяспечвальных арганізацый «Белэнерга». Адбываецца гэта наступным чынам: да паветранай лініі 10 кВ далучаецца адпайка даўжынёй ад некалькіх дзясяткаў да некалькіх соцень метраў, да якой, у сваю чаргу, далучаецца камплектна-паніжальная трансфарматарная падстанцыя напружаннем 0,4—10 кВ. У большасці выпадкаў і адпайка, і падстанцыя знаходзяцца на балансе СТ, а разліковы лічыльнік усталяваны на камплектнай трансфарматарнай падстанцыі (КТП). Прылада ўлічвае сумарную колькасць энергіі, ужытай электрапрыёмнікамі ўсіх садовых дамкоў, а таксама страты электраэнергіі ва ўсіх паветраных лініях 0,4 кВ, па якіх энергія транспарціруецца ад КТП да садовага дамка.

Пры гэтым СТ павінна дадаткова аплаціць страты электраэнергіі ў адпайкі лініі 10 кВ і страты ў сілавым трансфарматары КТП, паколькі гэтыя элементы электрасеткі знаходзяцца на балансе СТ, аднак страты электраэнергіі ў іх разліковым электралічыльнікам не ўлічваюцца. Збытавыя падраздзяленні энергазабяспечвальных арганізацый штомесяц робяць разлік гэтых страт для кожнага садовага таварыства. Неабходнасць аднясення страт у сетках абанента на канкрэтнага спажыўца абумоўлена тым, што ў тарыфах на электраэнергію закладзены толькі нарматыўныя страты (тэхналагічны расход) у сетках, якія знаходзяцца на балансе энергазабяспечвальных арганізацый, засведчыў эксперт.

Ірына СІДАРОК, фота аўтара.

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Кіраўнік Цэнтрабанка Ірана назваў адмову ад долара стратэгічнай палітыкай краіны

Стратэгічная палітыка цэнтральнага банка Ірана складаецца ў тым, каб адмовіцца ад долара ЗША ў гандлі з іншымі краінамі і на валютных біржах. Пра гэта заявіў кіраўнік Цэнтрабанка Ірана Махамад Рэза Фарзін на сустрэчы з міністрам гандлю, прамысловасці і заахвочвання інвестыцый Амана Кайсам бен Махамадам Аль Юсэфам, паведаміла агенцтва Irna. «Амерыканцы выкарыстоўваюць долар як палітычны інструмент для ціску на дзяржавы, у той час як іншыя валюты ў свеце становяцца ўсё больш запатрабаванымі, асабліва ў азіяцкім рэгіёне», — адзначыў Фарзін. Кіраўнік ЦБ Ірана заявіў аб гатоўнасці поўнасцю выключыць амерыканскі долар з гандлёва-эканамічных аперацый паміж Іранам і Аманам. Ён паведаміў, што ўжо ёсць адпаведныя магчымасці для выкарыстання нацыянальных валют.

Сёлета агульная колькасць турыстычных паездак перавысіць 10 мільярдаў

Чакаецца, што колькасць турыстычных паездак па ўсім свеце дасягне 10,78 мільярда, што складае амаль 75 працэнтаў ад узроўню 2019 года. Сёлета даходы ад турызму ва ўсім свеце дасягнуць 5 трыльёнаў долараў — 86,2 працэнта ад узроўню 2019 года. Гэта вынікае з даклада, апублікаванага сумесна цэнтрам па вывучэнні турызму пры Акадэміі грамадскіх навук Кітая і Сусветнай федэрацыяй турыстычных гарадоў, паведаміла інфармагенцтва «Сіньхуа». Адзначаецца, што колькасць турыстычных паездак па ўсім свеце летась склала 9,57 мільярда, а прыбыткі ад турызму дасягнулі 4,6 трыльёна долараў. «Сусветная эканоміка турызму паступова аднаўляецца, і глабальную турыстычную індустрыю чакае больш светлая будучыня, — адзначыла дырэктар цэнтра па вывучэнні турызму Сун Жуй. — Аднак таксама варта разумець, што нявызначанасць у сусветнай эканоміцы па-ранейшаму будзе ўплываць на перспектывы турыстычнай галіны».

У Італіі ліквідавалі злачынную сетку па перавозцы нелегальных мігрантаў

Італьянская паліцыя арыштавала 29 падазраваных, якія на працягу многіх гадоў займаліся нелегальнай перавозкай мігрантаў у Італію па моры, а пасля па сушы ў Паўночную Еўропу, паведаміла Associated Press. Як заўважыла выданне, расследаванне было ініцыяванае пракуратурай у Калабрыі і доўжылася чатыры гады. Мэнавіта ў гэты рэгіён прыбываюць мігранты з Турцыі і Грэцыі. Людзей перапраўляюць на добра абсталяваных суднах, якія пазбягаюць выяўлення паліцыяй ці вайскоўцамі. Па словах следчых, некаторыя мігранты плацілі да 15 тысяч еўра за чалавека.

Да 140-годдзя Янкі Маўра

ЁН ХАЦЕЎ НАПІСАЦЬ РАМАНЫ ПРА СПАРТАКА І КРЫЖАКОЎ

Гэты пісьменнік, які нарадзіўся 140 гадоў таму, — адзін з самых папулярных за ўсю гісторыю беларускай літаратуры... І самы таямнічы.
Ягo кнігі ўзначальваюць чытацкія рэйтынгі, а ці кожны з прыхільнікаў зрэагуе на імя Іван Фёдараў? Аднак, гэта і ёсць сапраўдныя імя і прозвішча легендарнага Янкі Маўра, аўтара «Палескіх рабінзонаў».
Не ўсе дасюль ведаюць і пра тое, што Янка Маўр parадніўся з Якубам Коласам — яго дачка выйшла замуж за сына Коласа Міхася... І сёння наша суразмоўца — унучка абодвух класікаў, Марыя Міхайлаўна Міцкевіч.

Янка Маўр з унукамі Марыяй і Сяргеем.

— Пісьменнік Змітрок Астапенка запэўніваў, што можа ў думках падарожнічаць па любых далёкіх краінах і падрабязна апісваць убачанае... Пра дакладнасць сваіх «візій» з іншых планет сцвярджаў Язэп Драздовіч. Чытаючы Янку Маўра, лавіла сябе на думцы: ці не было ў яго таксама якойсьці звышнатуральнай здольнасці? Бо ён апісвае экзатычныя краіны, хоць ніколі там не падарожнічаў...

— Так, Маўр ніколі не бываў за межамі Савецкага Саюза... Але ён працаваў настаўнікам гісторыі і геаграфіі, у яго мелася адна з найлепшых бібліятэк на той час, і Маўр вельмі ўважліва чытаў успаміны падарожнікаў. Яго ўрокі ў школе, як згадваў яго вучань Міронаў, былі незвычайныя. То ўсе ўяўлялі, як прабіваліся праз ільды Антарктыды, то падарожнічалі разам з Міклухам-Маклаем... Па словах Сяргея Грахоўскага, Маўр быў злучаны з усім светам праз мову эсперанта і мог гадзінамі расказваць пра розныя краіны, хоць там ніколі не быў. Можа, меліся і нейкія асаблівыя здольнасці. Калі ён напісаў раман «Амок», то нават супрацоўнікі інданезійскага пасольства не маглі паверыць, што Маўр не быў у Інданезіі, — настолькі дакладна апісана.

— А сваім дзецям і унукам расказваў экзатычныя гісторыі?

— Любіў распавядаць пра розныя краіны. У яго была вялікая перапіска з эсперантыстамі, ён жа быў эсперантыстам з вялікім стажам, яшчэ з 1904 года. Калі я маленькая прыходзіла да дзеда, мяне цікавілі, вядома, у першую чаргу маркі. Ён мне казаў: «Калі ты хочаш гэтую марку, трэба ведаць аб гэтай краіне». Расказваў, чым тая краіна адметная, стараўся зацікавіць падарожжамі... Відаць, зацікавіў, бо я ўжо дзе толькі ні была. Маўр яшчэ ў дзяцінстве хацеў праплысці па ўсіх рэках свету, нават маршруты сабе маляваў, але ўсё засталося віртуальным.

— Відаць, адгукнулася, што нарадзіўся на моры...

— Так, нарадзіўся ў Лібаве, куды сям'я прыехала ў заробкі. Яму падабалася мора, ён вельмі добра плаваў, нырaў. Можна згадаць гісторыю, як ён выратаваў на моры дзяўчынку, калі яму было ўжо за семдзесят гадоў. Ён жа тады быў амаль сляпы, плыў ратаваць па слыху...

— Друкавацца Маўр пачаў даволі позна, па сучасных паняццях. Пасля сарака, здаецца...

— Так, з 1923 года. Таму мы адзначаем у гэтым годзе не толькі яго юбілей, але і 100-годдзе літаратурнай дзейнасці. Цікава, што нават калі кніжкі яго пачалі выдавацца, у Саюзе пісьменнікаў яго ніхто не ведаў. Пятро Рунец апісвае, як Маўра спыталі ў Саюзе: «Ці праўда, што ў вас ёсць выдадзеныя кніжкі?» А ў яго было ўжо шэсць ці сем. Хтосьці ўспамінаў, як тады паступаў ва ўніверсітэт, і на пытанне, хто з беларускіх літаратараў падабаецца, адказаў: «Я люблю чытаць Янку Маўра». А прыёмная камісія пачала рагатаць: «Мы такога пісьменніка не ведаем». Такія выпадкі для Янкі Маўра былі цяжкія. У бібліятэках яму казалі, што яго кніжкі карыстаюцца попытам, а ў дзяржаўнай прэсе пра іх маўчалі, увогуле, на дзіцячую літаратуру мала ўвагі звярталі, і Маўр перажываў. Ён заўсёды лічыў, што пачынаць выхоўваць чытача трэба з дзіцячага ўзросту.

— Ён жа і артыкулы, і на сённяя актуальныя, пісаў пра дзіцячую літаратуру...

— «Хоць малыя, але чалавекі», — казаў пра маленькіх чытачоў. Нам ён гаварыў, што не любіць памяншальных форм, сюсюкання. Ён заўсёды размаўляў з намі як з дарослымі. Добра адчуваў дзяцей. Памятаю, як я ў дзяцінстве плакала над хлопчыкам Тубі...

— Хоць у самога такое цяжкое дзяцінства было... Варта пачытаць яго аўтабіяграфічную кнігу «Шлях з цемры». Нават міласціну нейк з маці хадзіў прасіў...

— Так, гэта здаралася, калі бацька памёр, маці вярнулася ў вёску, а хата згарэла... У яго дзяцінстве было шмат страшных выпадкаў. Аднойчы ў вёсцы яго і яшчэ адну дзяўчынку пакусаў шалёны сабака. Быў такі боль... А маці якраз мыла бялізну, развяла шчолак, і мой дзед сунуў туды ўкушаную руку, да мокрай бялізны. Дзяўчынка памерла. А майго дзеда зачынілі ў хаце суседзі і не выпускалі, баяліся, што ён таксама звар'яцее і пампэ... Але ён выжыў. Казалі, што яго выратаваў той шчолак. У маленькім узросце воспай перахварэў, думалі таксама, што пампэ, на ўсё жыццё на твары воспіны засталіся.

— Цікавая ж і гісторыя з яго першым шлюбам — калі ён ажаніўся з жанчынай, да чыіх дзяцей быў запрошаны ў якасці хатняга настаўніка.

— Янка Маўр разам з Якубам Коласам былі на нелегальным настаўніцкім з'ездзе. Потым усім, хто там удзельнічаў, забаранілі працаваць у школах. Вось знаёмы святар і параіў, што ёсць сям'я ў Турцы, дзе шмат дзяцей, ім трэба настаўнік. Для Маўра гэта было выйсце. Ён вельмі палюбіў тых дзяцей. А потым нечакана памёр муж гаспадыні. Тады пачаліся чуткі, што вось, малады чалавек жыве ў доме з удавой... Ці яму шукаць іншае месца, ці пашлюбавацца. Вырашыў, што трэба жаніцца, хоць жанчына была старэйшай на некалькі гадоў. А калі пераехалі ў Мінск, Маўр уладкаваўся ў Гандлёвую школу, таму што яна не падпарадкавалася міністэрству адукацыі і забароны на працу не было. Нарадзіліся яшчэ дзеці... Жонка захварэла і памерла. Узялі дзяўчыну, якая даглядала дзяцей, да яе прыходзіла сястра Стэфаніда. Вось тая сястра і стала другой жонкай Янкі Маўра, узяла гэтых малых дзяцей і выхавала так, што ніколі не заўважалі, што гэта не іх родная маці. Калі былі нейкія сваркі, яна станавілася заўсёды на бок нярoдных дзяцей. Мая маці, яе родная дачка, вельмі перажывала. А бабуля мая ёй аднойчы патлумачыла: «Я не магу ўчыняць па-іншаму, бо яны мне не родныя, а ты мяне зразумееш».

— Янка Маўр і Якуб Колас сябравалі з юнацтва?

— Так. Калі Маўр працаваў настаўнікам у вёсцы Бытчы, ездзіў на ровары па суседніх вёсках, заязджаў і ў тую, дзе працаваў Колас. Маўр ведаў, што ёсць такі Міцкевіч, які піша вершы, але яны не сустракаліся. А вось на настаўніцкім з'ездзе пазнаёміліся. Пра іх сустрэчу Колас цікава напісаў у рамане «На ростанях», маляў, убачыў чалавека з незвычайнымі здольнасцямі, які яшчэ і на скрыпцы добра грае. Маўр там выведзены пад імем Івана Тадорыка. Яны перапісваліся ў час вайны — абодва былі адарваны ад роднай зямлі. Колас быў у Ташкенце, Маўр — у Алма-Аце. І калі чытаеш гэтыя лісты, у іх стольні цеплыні... «Мой дарагой Янка», «мой дружок»... Калі Маўр быў у цяжкім стане, а маю маму выганялі са школы, бо трэба было грошы за навучанне заплаціць, Маўр звярнуўся да Коласа. Потым смяяліся ў сям'і — не ведаў Колас, што заплаціў за будучую нявестку.

— А як Маўр пісаў? Зачыняўся ў кабінеце і казаў: «Дзеці, ціха»?

— Ён любіў пісаць па начах. Садзіўся за стол, калі нікога не было, напрыклад, калі дзеці ў школе. Мама ўспамінае, што, калі было холадна, ён абуваў валёнкі, апранаў футра, садзіўся за стол. А мая маленькая мама падлазіла пад гэтае футра, прыгравалася, там і засынала.

— Цікава ўяўляць, як аўтар аповесці пра спякотную Інданезію піша яе, седзячы ў футры і валёнках...

— Ён і публіцыстыкі шмат пісаў, на палітычныя тэмы. Нават у газеце «Літаратура і мастацтва» хацелі зрабіць палітычную рубрыку, якую вёў бы Янка Маўр. Ён жа ведаў замежныя навіны з перапіскі з эсперантыстамі, і радыё вельмі любіў слухаць, на мове эсперанта тады было шмат перадач.

— Уражанне, што ён неяк асобна ад беларускіх літаратарскіх тусовак... Можа, гэта яго і выратавала, калі пачаліся рэпрэсіі?

— У 1937-м шмат яго сяброў-эсперантыстаў выслалі. І яго выклікалі... Ён папярэдзіў сям'ю, што, можа, ужо і не вернецца, аддаў свой гадзіннік старэйшаму сыну Фёдару. Але яму папаўся следчы, які чытаў яго кнігі. І калі даведаўся, што перад ім Янка Маўр, сказаў: «Ідзіце, не хвалюйцеся, вас больш чапаць не будуць».

Маўр перажываў, што яго творы доўга не перакладаліся. У адным з лістоў піша, што атрымаў два экзэмпляры «Палескіх рабінзонаў» на кітайскай мове, а на рускай усё ніяк не хочуць выдаваць. «ТВТ» выдалі ў перакладзе на рускую мову толькі праз дваццаць гадоў. Хоць самі дзеці перакладалі, пісалі яму лісты... Быў рух «тэвэтэўцаў» па ўсім Савецкім Саюзе, у тым ліку ў Брэсце, але там гэта заўважыла камсамольскае начальства, сказалі — не павінны такія арганізацыі быць, і ўсё прыпынілі.

— Мне ў свой час вельмі спадабаўся феміністычны пасыл гэтай аповесці: дзяўчынкі могуць прас парамантаваць, прыпаяць штосьці... А сам Маўр быў гаспадарлівы?

— Так. Ён жа скончыў рамесніцкае вучылішча, шмат што мог зрабіць сваімі рукамі. У яго ёсць п'еса «Балбатун», яе ўжо прынялі да пастаноўкі, але быў 1941-ы, пачалася вайна. У той п'есе — пра яму, паўз якую ўсе хадзілі і ўзнімалі пытанне, як бы яе засыпаць і каму, а потым прыйшоў чалавек, які нікога не слухаў, а ўзяў і засыпаў. Маўр быў менавіта такі.

— Ці шмат засталося таго, што пры жыцці не друкавалася ці няскончанае?

— Так, ён шмат пісаў у стол. У архівах застаўся нават незавершаны раман «Жанчына-маці», пра дзяўчынку, якая выратавала з гета дзіця сваёй сяброўкі і гадавала яе свайго сына. У часопісе «Полымя» частка таго рукапісу апублікавана. Тэма вайны для Маўра ўвогуле была важнай. Ён на сабе адчуў яе жахі, калі пад бамбёжкамі адпраўляліся ў эвакуацыю. Таму ўзяўся рэдагаваць і кнігу «Ніколі не забудзем», з успамінамі дзяцей пра вайну. Калі Маўр жыў у Алма-Аце, яму даваліся шмат выступаць, у тым ліку перад вайскоўцамі. Раманы ім не пачытаеш... І Маўр пачаў пісаць байкі. Так што засталіся і неапублікаваныя байкі на вайсковую тэматыку. Цяпер я перадала ў часопіс «Полымя» апавяданне «Першая ластаўка» — пра каханне паэта і тынкоўшчыцы — Маўр, відаць, лічыў яго недасканалым і саромеўся публікаваць. Але там цікавыя дыялогі — Маўр жа быў майстрам дыялогаў, умеў паказаць адносіны паміж людзьмі. У адным з лістоў Янка Маўр піша Коласу з Алма-Аты, што скончыў п'есу «Лицо зверя» і паслаў яе ў Маскву Гарбунову. Больш пра гэтую п'есу мы нічога не ведаем. Наш тэатр юнага гледача адкрываецца п'есай Маўра «На штурм». Маўр напісаў яе вельмі хутка, казалі, прэм'ера не вельмі атрымалася. Але тэксту таксама нідзе няма. Так што, думаю, у нейкіх архівах яшчэ знойдуцца творы Маўра. У яго былі вялікія планы... Хацеў напісаць раман пра Спартака. Праз эсперантыстаў збіраў матэрыялы, складаў карты паходаў Спартака. Казаў, што Джаваньёлі шмат перабольшыў. Адразу пасля вайны хацеў напісаць пра крыжацкія паходы на Расію і Беларусь, у часопісе «Беларусь» за 1945-1946 гады нават былі надрукаваныя звесткі, якія ён сабраў, — канва будучага твора. На жаль, засталася толькі задумка.

— Што цікавага рыхтуецца да юбілею?

— Адкрылася выстаўка ў Віцебску, падрыхтаваная з фондаў музея Якуба Коласа і з нашых сямейных архіваў. Будзе выстаўка ў музеі гісторыі беларускай літаратуры, там жа плануецца круглы стол. У Нацыянальнай бібліятэцы таксама выстаўка. З'явяцца артыкулы ў часопісе «Роднае слова» — я напісала пра Маўра і эсперанта, мая дачка Васіліна Міцкевіч — пра дарчыя надпісы Янкі Маўра. Я падрыхтавала лекцыю пра Маўра, з віктарынай, думаю, дзецям, з якімі сустрэнуся ў школах, бібліятэках, будзе цікава. Праўду такую лекцыю ў музеі Якуба Коласа. Я з'яўляюся ўкладальнікам дзвюх кніг, прысвечаных Янку Маўру: «Янка Маўр» («Беларускі кнігазбор», 2016) і «Янка Маўр. Наш вечны рабінзон» («Мастацкая літаратура», 2018). Мая мама Наталля Іванаўна пакінула вельмі цікавыя ўспаміны пра жыццё свайго бацькі Янкі Маўра і свайго свёкра — Якуба Коласа — у кніжцы «Доўгая дарога ад дома Янкі Маўра да дома Якуба Коласа», якая выйшла ў Выдавецкім доме «Звязда» ў 2016 годзе.

— Хачу удакладніць наконт даты нараджэння Маўра: у энцыклапедыях значыцца 10 мая, у некаторых крыніцах — 11-га.

— Сам Янка Маўр лічыў сваім днём нараджэння 11 мая. Ён і ў аўтабіяграфіі так пісаў. Таму мы так і будзем адзначаць. Хоць некаторыя навукоўцы кажуць, што, пераводзячы на новы каляндар, мусіць быць 10-га.

— Не магу не спытаць пра сеансы спірытызму, якія праводзіліся ў доме Маўра, з удзелам сям'і Коласа... Вы неяк сказалі, што нават захаваліся запісы...

— Не, запісы Маўр спаліў, калі пачаліся рэпрэсіі. А былі нейкія нататкі, больш у гумарыстычным стылі.

— Іншымі словамі, ставіўся з дозай скепсісу?

— Ну так. Казаў — усё залежыць ад таго, хто ўдзельнічае. Пры Яўгеніі Пфлямбаўм, напрыклад, талерка круцілася вельмі хутка, ледзь паспявалі запісваць літары. Сама я толькі па расповедах чула пра тыя сеансы. Нават нейкі верш прадыктаваў выклікaны дух. Палічылі, што падобна да паэзіі Ігара Севяраніна, звярнуліся ў Саюз пісьменнікаў па кансультацыю... Там сказалі — так, падобны. На спірытызм існавала ж мода, а Маўр быў цікаўны да ўсяго незвычайнага.

— А як у апошнія гады, калі страціў зрок, пісаў, дыктаваў?

— І пісаў, і дыктаваў. Узялі дзяўчыну, якая запісвала. Канешне, цяжка было, але Маўр усё адно хадзіў на сходы ў Саюз пісьменнікаў, стараўся не адрываецца ад жыцця. Паўсюль хадзіў з усмешкай, не паказваў, як яму цяжка. Ён любіў дзяцей і нас, унукаў. Пакінуў цікавыя дарчыя надпісы на кнігах і фотаздымках, якія мы беражліва захоўваем.

Людміла РУБЛЕЎСКАЯ.
Фота з сямейнага архіва.

Наталля ТАМЭЛА:

«ТРЭБА ЧАСЦЕЙ ПРЫСЛУХОЎВАЦЦА ДА СЯБЕ»

З першага імгнення спявачка, заслужаная артыстка Рэспублікі Беларусь, салістка Нацыянальнага канцэртнага аркестра імя М. Я. Фінберга Наталля Тамэла адорвае мяне сонечнай усмешкай. Жыццярадаснасць у яе асобе яднаецца з пунктуальнасцю і патрабавальнасцю, што ў суме стварае прафесіянала, якога ведаюць па беларускай эстрадзе гадамі. Яна заўсёды імкнецца дзейнічаць, шукаць свае адказы на пытанні і жыць у гармоніі, якую даюць творчасць і блізкія людзі побач. З нагоды юбілею распыталі ў Наталлі Уладзіміраўны, як скласці ўласны рэцэпт шчасця, чаму яна вучыцца ў калег і што прымае за арыенціры.

— Наталля, для вас новы год жыцця пачынаецца па календары ці ў дзень нараджэння?

— Ведаеце, сёлета я злавіла сябе на думцы, што хачу пачаць адлік новага жыцця з Вялікадня. А так штогод рабіла тое, як і многія, з 1 студзеня, калі хочацца пажадаць сабе чагосьці новага, каб усе былі здаровыя, і будаваць новыя планы, праекты.

— А дзень нараджэння як святкуеце?

— У дзяцінстве мы ўсе вельмі чакаем гэтае свята. А ў дарослым узросце, калі ўжо сам сабе дні нараджэння рыхтуеш, то часам стамляешся. Таму ў гэтым годзе я вырашыла адпачываць і даручыла ўсю падрыхтоўку свята людзям, якія ўмеюць рабіць гэта прафесійна. Каб самой не гатаваць, не прыбіраць потым і не бегаць паміж гасцей, замовіла кейтэрынг. У сам дзень нараджэння разам з маімі найлепшымі сябрамі і роднымі людзьмі мы збярэмся за горадам, і ў мяне будзе цудоўнае свята. Думаю, я гэтага вартая. Спадзяюся, што і надвор'е паспрые!

— Выпадала вам адзначаць дзень нараджэння на сцэне?

— Не, такога ў мяне не здаралася. У сакавіку толькі быў канцэрт невялікі «Бенефіс», прысвечаны юбілею работы ў аркестры. А іншую вялікую канцэртную праграму я планую зрабіць у наступным годзе. І для мяне не маюць значэння лічбы, даты, бо галоўнае, каб выспеў музычны матэрыял, канцэпцыя — і тады наперад!

— Чаму вы навучыліся, працуючы побач з Міхаілам Фінбергам?

— Мая артыстычная дзейнасць пачалася з аркестра і працягваецца ў ім. А з Міхаілам Якаўлевічам наш калектыў быў як за каменнай сцяной. Мы мелі магчымасць працаваць і больш ні пра што не думаць, хаця, вядома, існавалі і розныя праблемы, але ўсе яны вырашаліся. А пасля яго сыходу калектыву стала ўжо цяжэй існаваць. І цяпер я, напрыклад, вучуся жыць па-іншаму: больш праяўляю актыўнасці ў плане развіцця, сама думаю і за ўсё адказваю. Але працягваю працаваць так, як ён мяне вучыў. Раблю ўсё па праўдзе і на тым прафесійным узроўні, які Міхаіл Якаўлевіч нам паказаў. І спадзяюся, што гэты высокі ўзровень майстэрства, які ён нам прывіў і да якога мы прыйшлі з ім, застанецца ў нашым калектыве. Увогуле, мне хочацца на ўсёй нашай эстрадзе бачыць прафесійных і адукаваных артыстаў, каб яны былі не выпадковымі людзьмі. А што датычыцца нашага аркестра, то я заўсёды буду апорай у тым, каб падняць яго на новы ўзровень і захаваць усё, што было зроблена і дасягнута Міхаілам Якаўлевічам.

«Нам з мужам з самага пачатку добра быць удваіх, і ніякага лішняга антуражу не хочацца. У нас якраз тая сітуацыя, калі, бывае, нават маўчаць побач камфортна. І адпачынак для мяне — гэта не паход у рэстаран, а калі проста вяртаешся дадому, гатуеш разам вячэру і дзеліш вечар на дваіх. І мы робім тое не дамаўляючыся, а проста інтуітыўна і па ўзаемным жаданні. Ці калі, вяртаючыся з канцэрта, я ведаю, што дома мяне чакаюць. Мы здольныя разумець адно аднаго без слоў. І таму вельмі добра, што мы сустрэліся».

— Вы ніколі не бачылі сябе па-за гэтым калектывам?

— У аркестры я працую дзясяткі гадоў. І з Міхаілам Якаўлевічам мы так зблізіліся (кожны дзень стэлефаноўваліся, размаўлялі, раіліся), што проста нават не ўзнікала думкі змяніць нешта. Я ўвесь час працавала ў аркестры і паралельна займалася нейкімі сваімі сольнымі праектамі: песні запісвала, кліпы здымала. Зараз пасля перапынку думаю зноў вярнуцца да такой дзейнасці. Быў час, калі ўвогуле нічога не пісалася. Толькі сумныя думкі ўзнікалі, а ў музыцы хочацца зусім іншы настрой трансліраваць. Таму паціху выходжу з паўзы і буду працягваць тварыць.

— Вы прыйшлі ў аркестр у 19 гадоў. Колькі часу спатрэбілася, каб уліцца ў калектыў, і ці давялося даказваць, што годныя быць яго салісткай?

— Я, калі пайшла на праслухоўванне ў аркестр, нічога не ведала пра калектыў, бо была ўся ў акадэмічнай музыцы. Аднак калі жылі мы яшчэ ў Калінінградзе, то слухала і рок, і джаз. А паспрабаваць сябе як салістка вырашыла падчас вучобы. Я тады з'яўлялася студэнткай трэцяга курса харавога дырыжыравання музычнага вучылішча імя Глінкі (сёння гэта музычны каледж). Там сабраны выдатныя педагогі. Мая вялікая любоў — Яўгенія Адамаўна Дзягілева, якая аказала моцны ўплыў на мяне як на музыканта. Таму, трапіўшы ў аркестр, я была даволі ўпэўненай у сабе дзяўчынай, якая думала, што яна самая лепшая. Праспявала сваю ўласную песню, потым яшчэ выканала Гершвіна «Каханне ўвайшло» (помню, мне акампаніраваў народны артыст Андрэй Шпянёў, які працаваў тады ў аркестры), а пасля быў мастацкі савет, дзе я ўвогуле нікога не ведала. У выніку Міхаіл Якаўлевіч сказаў прыйсці праз два тыдні. Прыйшла, выступіла, а людзей — яшчэ больш у зале. І тады ўжо напружылася, але мяне ўсё ж узялі! Праўда, з умовай, што трэба яшчэ папрацаваць, перш чым ісці выступаць з аркестрам. Год я была вучаніцай заслужанай артысткі Тамары Раеўскай. Пасля яна мне падарыла сваю песню «Грэх», з якой я пайшла на конкурс «Маладзечна 94». А да гэтага была яшчэ складанейшая кампазіцыя Эдуарда Зарыцкага «Былая страта», і з ёй я ўпершыню выйшла на сцэну як салістка.

— Як лічыце, сёння артыста вызначае прафесіяналізм ці супадзенне шэрагу іншых фактараў, накшталт пазнавальнасці, удачы і г. д.?

— Усё мае аднолькава важнае значэнне. Таму што калі ў патрэбны час і ў патрэбным месцы ты не сустрэнеш сваіх людзей, то са сваім прафесіяналізмам можна застацца дома. У творчасці ўсё важна. Тыя ж сацыяльныя сеткі, дзе можна выкласці свае песні, — і аўдыторыя даведаецца пра цябе. Сама так нядаўна прадставіла там прома некаторых кампазіцый, і людзі пачалі пісаць «Якія песні!», а я ўжо даўно іх спяваю. Таму думаю, што ўсё ўзаемазвязана, але прафесіяналізм, у плане таго, што ты павінен адвучыцца прафільна, — абавязковы складнік. Глядзіце, рабіць аперацыі ніхто не спрабуе без адукацыі, а ў артысты ідуць. Ніколі не варта спыняць вучобу, бо толькі тады ты застанешся запатрабаваным у сваёй прафесіі.

«Мая артыстычная дзейнасць пачалася з аркестра і працягваецца ў ім. А з Міхаілам Якаўлевічам наш калектыў быў як за каменнай сцяной. Мы мелі магчымасць працаваць і больш ні пра што не думаць, хаця, вядома, існавалі і розныя праблемы, але ўсе яны вырашаліся. А пасля яго сыходу калектыву стала ўжо цяжэй існаваць. І цяпер я, напрыклад, вучуся жыць па-іншаму: больш праяўляю актыўнасці ў плане развіцця, сама думаю і за ўсё адказваю. Але працягваю працаваць так, як ён мяне вучыў. Раблю ўсё па праўдзе і на тым прафесійным узроўні, які Міхаіл Якаўлевіч нам паказаў. І спадзяюся, што гэты высокі ўзровень майстэрства, які ён нам прывіў і да якога мы прыйшлі з ім, застанецца ў нашым калектыве. Увогуле, мне хочацца на ўсёй нашай эстрадзе бачыць прафесійных і адукаваных артыстаў, каб яны былі не выпадковымі людзьмі. А што датычыцца нашага аркестра, то я заўсёды буду апорай у тым, каб падняць яго на новы ўзровень і захаваць усё, што было зроблена і дасягнута Міхаілам Якаўлевічам».

— Калі азірнуцца на пражытыя гады, чаму вы вучыцеся ў бацькоў, вучняў, свайго акружэння?

— Тата ў мяне ваенны. І кожны раз, калі мы збіраемся разам усёй сям'ёй, ён крыху пасядзіць з намі і бяжыць па справах. Даводзіцца ўгаворваць яго запаволіцца. Часам атрымліваецца. Бацька заўсёды быў на працы, у камандзіроўках, ён у мяне прафесар Расійскай ваеннай акадэміі. Зараз тату 82 гады, а ён усё яшчэ чытае вершы па памяці. І столькі ўсяго ведае, што я кожны раз не перастаю яму здзіўляцца. Маму я бачыла часцей, і, як малодшая дачка, увесь час праводзіла пераважна з ёю. Бачыла, як маці займаецца хатнімі справамі. У нас заўсёды было чыста, нагатавана, утульна, і таму я вырасла з любоўю да парадку і чысціні. Яшчэ мае бацькі — прыклад таго, як варта аберагаць сваю сям'ю. Нас, дзяцей, тата з мамай адмяжоўвалі ад усіх праблем. У мяне заўсёды было ўсё самае найлепшае, прычым я нават не ведала, адкуль яно бярэцца. Хаця жылі мы і ў гады дэфіцыту, калі, бывала, з мамай стаялі ў чарзе па прадукты. Але дома ў нас усяго было ў дастатку. Таксама пакаленне маіх бацькоў — гэта людзі, якія ўмелі цаніць час. А што датычыцца маіх вучняў, то ў іх я вучуся мабільнасці, яны натхняюць на тое, каб няспынна працягваць самаўдасканальвацца. У сваю чаргу Міхаіл Якаўлевіч многаму навучыў мяне як прафесіянал, а як чалавек ён для мяне прыклад пэўнай бескампраміснасці ў справах. Пры ўсёй знешняй сваёй строгасці ён быў светлы і адкрыты чалавек. І заўсёды ўмеў шчыра пажартаваць.

— Вы па жыцці кіруецеся сэрцам ці розумам?

— Сэрца заўсёды на ўзроўні інтуіцыі падказвае мне, куды рухацца. І ўвогуле трэба часцей да сябе прыслухоўвацца. Я хоць і аналізую нейкія моманты з пазіцыі логікі, аднак заўжды адчуваю, варта мне туды ісці альбо не. Калі адчуваю, як унутры нешта запальваецца, то разумею, што ўсё будзе добра, і згаджаюся. Любыя перамены ў сваім жыцці я прадчуваю загадзя.

— І мужа інтуіцыя дапамагла вам разгледзець?

— Так, бо з Ігарам мы сустрэліся абсалютна выпадкова. І адразу неяк пацягнуліся адно да аднаго. Я проста ўбачыла будучага мужа, і далей спрацавала ўжо нейкая хімія. Вядома, давялося прызвычайвацца да нейкіх момантаў, а ў астатнім з самага пачатку разумела, што знайшла свайго чалавека.

— А штамп у пашпарце для вас меў значэнне?

— Мы пражылі разам сем гадоў, а потым мая мама ўзняла гэтую тэму. І вяселле мы рабілі больш для гасцей, чым для сябе, але выдатнае свята атрымалася, бо госці — артысты, музыканты. Я проста неяк адразу ўсвядоміла, што з гэтым мужчынам для мяне ўсё сур'ёзна і надоўга. Штамп нічога не змяніў.

— Замужжа змяніла ваш погляд на прафесію, улічваючы яе публічнасць?

— Я чалавек свабодны, але ў паводзінах з іншымі ў мяне заўсёды ёсць межы. І муж прытрымліваецца такога ж меркавання. Напрыклад, ты можаш дазволіць сябе абняць, пацалаваць у шчаку, але не пярэйдзеш мяжы, дзе пазначана «стоп!»

— Як лічыце, варта падсілкоўваць адносіны, калі за плячыма ўжо гады ў шлюбе?

— Нам з мужам з самага пачатку добра быць удваіх, і ніякага лішняга антуражу не хочацца. У нас якраз тая сітуацыя, калі, бывае, нават маўчаць побач камфортна. І адпачынак для мяне — гэта не паход у рэстаран, а калі проста вяртаешся дадому, гатуеш разам вячэру і дзеліш вечар на дваіх. І мы робім тое не дамаўляючыся, а проста інтуітыўна і па ўзаемным жаданні. Ці калі, вяртаючыся з канцэрта, я ведаю, што дома мяне чакаюць. Мы здольныя разумець адно аднаго без слоў. І таму вельмі добра, што мы сустрэліся.

— Вы артыстка, чалавек, які пастаянна ў кампаніі людзей. А як успрымаеце адзіноту?

— Я люблю пабыць сам-насам, схаваўшыся ад навакольнага свету. Мая сям'я пераважна жыве за горадам, таму я на некалькі дзён магу заставацца сама ў нашай гарадской кватэры. Хаджу на бодзі-балет, займаюся сваімі справамі, перазагружаюся і сілкуюся энергіяй. Любога чалавека патрэбна час ад часу пазбаўляць сваёй прысутнасці. А потым зноў радавацца сустрэчы.

Алена ДРАПКО.

Фота з архіва Наталлі ТАМЭЛА.

Центр Промышленной Оценки

• ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ
• ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона	**ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа 5/2, пом. 1703, оф. 5. Сайт в интернете: www.cpo.by**
Продавец	**ОАО «Сморгоньагросервис», ул. Тракторная, 64, 231000, г. Сморгонь**
Оператор ЭТП	**ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 4б. www.ipmtorgi.by**

Предмет электронных торгов:

Лот № 1 – мойка (здание неустановленного назначения) общей площадью 250,3 кв. м, инв. номер 443/С-7562. Составные части и принадлежности: А2/к-мойка, ж-калитка, е-ворота, д-наружное ограждение, и-площадка, б-площадка. **Адрес:** Гродненская обл., г. Сморгонь, ул. Тракторная, 87. **Сведения о земельном участке:** предоставлен на праве аренды по 28.08.2070 г. общей площадью 0,7513 га для строительства и обслуживания мойки	**Начальная цена с НДС 20 %: 75 288,00 белорусских рублей**

Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ» по адресу: г. Минск, БИК BELBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа: **ЗАО «Центр промышленной оценки»**

Срок подписания договора купли-продажи	**30** рабочих дней после электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся приобрести предмет электронных торгов по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета электронных торгов, такая оплата должна быть произведена в течение **30 (тридцати) календарных дней** после заключения договора купли-продажи

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by

Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение **5 % от цены продажи** в течение 3 дней после проведения электронных торгов

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов без объяснения причин снятия

Дата и время начала и окончания электронных торгов
Начало торгов: 10.00 **14.06.2023 г.**
Окончание торгов: 11.00 **14.06.2023 г.**
Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов

Дата и время окончания приема заявок: заявки на участие в электронных торгах принимаются по **13.06.2023 г.** до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by

Контактные данные	**Тел.: +375 17-280-36-37; +375 (29) 317-95-42; +375 (44) 704-92-06. E-mail: auction@cpo.by; info@ipmtorgi.by**

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению Дзержинского филиала Минского областного потребительского общества (продавец) проводит открытый аукцион по продаже

ЗДАНИЯ ХОЛОДИЛЬНИКА 100

(составные части и принадлежности: теневой навес)
с инв. № 620/С-37423 общей площадью 375,9 кв. м, расположенного на земельном участке с кадастровым номером 622250100001005464 (право аренды по 06.07.2120) площадью 0,4812 га по адресу: Минская область, г. Дзержинск, ул. Омельянюка, 5.

Земельный участок имеет ограничения в использовании: природная территория, подлежащая специальной охране (в водоохранных зонах рек и водоемов), площадь 0,4738 га.

Начальная цена с НДС (20 %) **– 170 419,70 бел. руб.**
Задаток 10 % от начальной цены – **17 041,00 бел. руб.**
Начальная цена снижена на 15 %.

Задатки перечисляются на р/с № BY55BPSB30121082600169330000 в ОАО «Сбер Банк», г. Минск, ул. Чкалова, 18/1, БИК BPSBBY2X, УНП 690324015, ОКПО 29250255, государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации», код платежа – 40901, код категории платежа OTHR.

Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней со дня проведения аукциона. Оплата объекта производится в течение 30 (тридцати) банковских дней со дня заключения договора купли-продажи, если иное не предусмотрено договором купли-продажи.

Победитель (единственный участник) аукциона оплачивает Организатору аукциона вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона, в размере 5 (пяти) процентов от окончательной цены продажи предмета аукциона.

Порядок проведения аукциона и оформления участия в торгах оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.rlt.by.

Предыдущие извещения были опубликованы в газете «Звязда» от 24.02.2022, 05.05.2022.

Аукцион состоится **31.05.2023 в 12.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по **30.05.2023 до 16.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5 в каб. 320.

Тел.: (8017) 516-80-64, 516-80-65, (8029) 102-21-17, (8029) 136-31-11, тел. для осмотра: (801716) 649-33, (8029) 578-35-46.

УНП 600037767

Настоящим ООО «Реалконсалтинг»
СООБЩАЕТ О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ИЗВЕЩЕНИЕ
(опубликовано в газете «Звязда» 27.04.2023)
о проведении повторного открытого аукциона № 05/22
(предмет аукциона: изолированное помещение
с инв. № 500/D-70784765, расположенное по адресу:
г. Минск, пр-т Независимости, 117А-9Т, площадь – 308,6 кв. м):

Последним днем приема заявлений и внесения задатка для участия в аукционе следует считать 19.05.2023 до 17.00, аукцион состоится 23.05.2023 в 11.00.

Центр Промышленной Оценки

• ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ
• ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703
Продавец	ОАО «Сукно», г. Минск, ул. Матусевича, д. 33. Тел. +375 (17) 363-99-40

Извещение о проведении открытого аукциона	Дата, время проведения аукциона	Срок подачи заявления на участие в торгах
Предмет аукциона: изолированные помещения, реализуемые одним лотом, по адресу: г. Минск, ул. Матусевича, 33/1-1, 33/1-2, 33/1-3. Подробная информация на сайте организатора аукциона www.cpo.by	**29.05.2023 в 14.00**	**с 9.00 13.05.2023 до 17.00 26.05.2023**

Место проведения аукциона: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки». Лица, желающие принять участие в аукционе обязаны внести задаток и подать организатору торгов в установленный срок заявление с приложением всех необходимых документов по адресу: г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, пом. 1703, ЗАО «Центр промышленной оценки»

Задаток 10 % от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/счет BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ» (BYN), БИК BELBBY2X. Получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки». УНП 191 021 390

Порядок оформления участия в аукционе, критерии выявления победителя торгов и порядок оформления результатов аукциона определяются ст. 127, 128, 129 Закона Республики Беларусь от 13.07.2012 г. № 415-З «Об экономической несостоятельности (банкротстве)»

Срок подписания договора купли-продажи	**5 (пять) рабочих дней** после проведения аукциона

Условия оплаты предмета аукциона

Победитель аукциона либо претендент на покупку обязан оплатить предмет аукциона в соответствии с договором купли-продажи, но не позднее **15 (пятнадцати) дней** со дня проведения аукциона, если иной срок не установлен собранием (комитетом) кредиторов

Победитель аукциона либо претендент на покупку обязан возместить затраты на организацию и проведение аукциона, а также оплатить вознаграждение организатору аукциона в размере 2 % от цены продажи предмета аукциона в течение 5 (пяти) дней со дня проведения аукциона. Подробная информация о проведении аукциона размещена на сайте www.cpo.by

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов не менее чем за день до наступления даты проведения торгов без объяснения причин снятия

Контактные данные	**Тел.: +375 17-280-36-37; +375 44-704-92-06. E-mail: auction@cpo.by**

ООО «СпецРеализация»

объявляет о проведении открытых торгов в форме аукциона по продаже имущества ликвидируемого юридического лица – **ЗАО «КОПИЛЭНД»** (УНП 101055472 , г. Минск, ул. Гурского, д. 31, оф. 1н).

Дата и время проведения торгов: **13 июня 2023 года.**

Начало – 10.00. Заявки принимаются с 13 мая 2023 года по 12 июня 2023 года.

Место проведения торгов: Минск, пр-т Победителей, 31-1, конференц-зал ОАО «Гостиница Планета».

Организатор торгов: ООО «СпецРеализация» (УНП 691842036, Минская обл., Минский р-н, Новодворский с/с, д. Большое Стиклево, д. 40, корп. 2, пом. 23, каб. 23-5), тел. 8 (029) 684-71-76.

Продавец: **ЗАО «КОПИЛЭНД» (УНП 101055472**) в лице ликвидатора – директора ООО «Консалтинговая группа «ПРАВО» Мамедовой В.О.

Шаг торгов – 5 %. Задаток – 2 %. Подробная информация об имуществе, условиях торгов и порядке проведения размещена на интеренет-сайте http://www.specrealization.by.

Контактный телефон для осмотра лота в рабочее время (с 9.00 до 17.00) +375296847176.

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Гродненский филиал)

информирует о проведении открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего Строительному унитарному предприятию «Гродненская СПМК»

Аукцион состоится 13.06.2023 г. в 11.00 по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209. Телефон для справок 55-87-71

Наименование, характеристика предмета аукциона, местонахождение предмета аукциона	ЛОТ 1: капитальное строение с инвентарным номером 400/С-129462 (назначение – сооружение специализированное транспорта, наименование – покрытие автодрома), общей площадью 2 425,0 кв. м, расположенное по адресу: г. Гродно, ул. Карского, 4. Лот № 1 расположен на земельном участке с кадастровым № 440100000001010570, площадью 0,2848 га (назначение – земельный участок для обслуживания сооружения специализированного транспорта), расположенном по адресу: г. Гродно, ул. Карского, 4. Лот 1 имеет обременения со стороны 3-х лиц в виде аренды части асфальтобетонного покрытия, площадью 90,0 кв. м, сроком по 31.12.2023 г. Начальная цена продажи лота – 350 000 руб. (триста пятьдесят тысяч рублей) с учетом НДС. Сумма задатка – 35 000 руб. (тридцать пять тысяч рублей). Условия проведения аукциона – условия оплаты: оплата полной стоимости объекта недвижимости производится не позднее 15 (пятнадцати) банковских дней с момента заключения договора
Начальная цена продажи	350 000 руб. (триста пятьдесят тысяч рублей) с учетом НДС
Сумма задатка	35 000 руб. (тридцать пять тысяч рублей)
Реквизиты для перечисления задатка	BY44BLBB30120500833225001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка BLBBBY2X, УНП 500833225
Место, дата и время окончания приема заявлений	Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 208, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Обед с 12.30 до 13.18. **Последний день приема заявлений – 09.06.2023 г. до 15.00**
Условия проведения аукциона	Условия оплаты: оплата полной стоимости объекта недвижимости производится не позднее 15 (пятнадцати) банковских дней с момента заключения договора

Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения, а также определения лица, выигравшего аукцион, содержатся в информации о проведении аукциона, опубликованной на сайте Организатора аукциона, – https://grino.by/auktsiony/

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ»
(организатор аукциона)
извещает о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего
ОАО «МИНСКРЕМСТРОЙ» (Продавец)

Аукцион состоится **31.05.2023 в 11.00**
по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4.

Лот № 1 в составе:

1. ЦЕХ САНТЕХНИЧЕСКОЙ ЗАГОТОВКИ, инв. № 500/С-48671, 1035 кв. м;
2. КРАН-БАЛКА, грузоподъемность 2 т.

Адрес лота: г. Минск, ул. Железнодорожная, 37/6.
Начальная цена с НДС 20 % – 975120,00 руб.
Задаток – 100000,00 руб. Шаг аукциона – 5 %.
Земельный участок 500000000005007051, 0,7197 га.

Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения, а также определения лица, выигравшего аукцион, содержится в информации о проведении аукциона, опубликованной на сайте Организатора аукциона – ino.by.

Задаток перечисляется на р/с BY85BAPB30127802900100000000 в ОАО «Белагропромбанк», BIC BAPBBY2X. Получатель – РУП «Институт недвижимости и оценки», УНП 190055182. Окончание приема заявлений и задатка – 29.05.2023 в 11.00.

Организатор аукциона:
220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9,
☎ 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52
• www.ino.by • e-mail: torgi@ino.by

УНП 190055182

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ

Организатор электронных торгов: Дукорский сельский исполнительный комитет, Минская обл., Пуховичский р-н, аг. Дукора, ул. Речная, 14, тел.: (801713) 63935, 31622, 31636, 8 (029) 2424313.

Оператор электронной торговой площадки: открытое акционерное общество «Белорусская универсальная товарная биржа».

Электронный адрес электронной торговой площадки: www.et.butb.by

Дата проведения электронных торгов: **14 июня 2023 года**

Время проведения электронных торгов устанавливается ОАО «Белорусская универсальная товарная биржа» на электронной торговой площадке «БУТБ-Имущество»

Адрес земельного участка	Кадастровый номер; целевое назначение земельного участка; вид права	Площадь земельного участка, га	Инженерная инфраструктура (возможность подключения)	Начальная цена (рублей)	Задаток (рублей)	Расходы по подготовке документации (рублей)
Минская область, Пуховичский р-н, аг. Дукора, пер. Трудовой, уч. 13	624483402101001714; строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома; частная собственность	0,1497	Сети электроснабжения, водоснабжения, газоснабжения	18 000,00	1800,00	1717,06 + стоимость объявления в СМИ и ЭТП
Минская область, Пуховичский р-н, д. Молоднево, 6А	624483402101001715; строительство и обслуживание одноквартирного жилого дома	0,1500	Сети электроснабжения	5000,00	500,00	1741,40 + стоимость объявления в СМИ и ЭТП

Задаток для участия в электронных торгах перечисляется на текущий (расчетный) № BY60AKBB30120000066940000000 в ОАО «АСБ Беларусбанк» в г. Минск, код AKBBBY2X, УНП 190542056, получатель платежа – ОАО «Белорусская универсальная товарная биржа».

Срок внесения задатка – до подачи заявления на участие в электронных торгах. Назначение платежа: внесение суммы задатка на участие в торгах. Окончание приема заявлений на участие в электронных торгах с прилагаемыми к ним документами – 09 июня 2023 года до 15.00.

Оплата стоимости предмета торгов осуществляется по безналичному расчету за белорусские рубли. Осмотр земельного участка на местности производится желающими самостоятельно в удобное для них время либо с участием представителя организатора в рабочее время (понедельник–пятница, 8.30–13.00, 14.00–17.30).

Электронные торги проводятся в порядке, установленном Положением о порядке проведения электронных торгов по продаже государственного имущества, включая земельные участки, права заключения договора аренды государственного имущества, том числе земельных участков, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 12.07.2013 № 608 и Регламентом организации и проведения электронных торгов по продаже имущества и имущественных прав на электронной торговой площадке ОАО «Белорусская универсальная товарная биржа» от 29.12.2015 № 143.

В течение десяти рабочих дней после утверждения протокола победитель электронных торгов (претендент на покупку) обязан:

возместить затраты на организацию и проведение электронных торгов;

возместить расходы, связанные с формированием земельного участка и изменением земельного участка в результате такого формирования, в том числе с государственной регистрацией в отношении этого земельного участка;

выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона, которые подлежат выполнению до обращения за государственной регистрацией в отношении земельного участка;

внести плату за земельный участок, продаваемый в частную собственность.

После совершения победителем электронных торгов (претендентом на покупку) указанных действий, но не позднее двух рабочих дней, исполнительный комитет передает ему выписку из решения об изъятии земельного участка и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона и один экземпляр протокола.

Затраты на строительство, в том числе проектирование объектов распределительной инженерной и транспортной инфраструктуры к земельным участкам для строительства и обслуживания одноквартирных жилых домов, **подлежат возмещению** в порядке, предусмотренном в соответствии с Указом Президента Республики Беларусь от 7 февраля 2006 г № 72 «О мерах по государственному регулированию отношений при размещении и организации строительства жилых домов, объектов инженерной, транспортной и социальной инфраструктуры».

Центр Промышленной Оценки
• ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ
• ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5. Сайт в интернете: www.cpo.by
Продавец	ОАО «Сбер Банк», 220030, г. Минск, пр-т Независимости, 32А-1
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 4б. www.ipmtorgi.by

Предмет электронных торгов	**Начальная цена с НДС 20 %**
Здание банка (здание специализированное финансового назначения) общей площадью 1 495 кв. м, инвентарный номер 240/С-13688, расположенное по адресу: Витебская обл., г. Орша, ул. Комсомольская, 11А. Составные части и принадлежности: тамбур, подвал, чердак, гараж. **Информация:** при приобретении предмета аукциона победитель аукциона или единственный участник аукциона заключает с Продавцом договор купли-продажи имущества, относящегося к предмету аукциона на сумму **6311,99 белорусского рубля с НДС 20 %**. Состав имущества и цены размещены на сайте организатора аукциона www.cpo.by и www.ipmtorgi.by. **Обременение:** аренда	**557 224,70** бел. руб.

Сведения о земельном участке с кадастровым номером 242400000001000572: предоставлен на праве постоянного пользования для Оршанского отделения «Белпромстройбанка» общей площадью 0,0462 га

Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/с BY47BELB301200 2850003022600 в ОАО «Банк БелВЭБ» г. Минск, ул. Мясникова, 32; БИК BELBBY2X, УНП 191021390, получатель платежа – **ЗАО «Центр промышленной оценки»**

Срок подписания договора купли-продажи: 10 рабочих дней после электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов: не более 30 дней со дня заключения договора купли-продажи

Электронные торги проводятся в соответствии с регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by

Победитель электронных торгов либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить затраты на их проведение и оплатить вознаграждение 0,7 % от цены продажи лота

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов без объяснения причин снятия

Дата и время начала и окончания электронных торгов	Начало торгов: 10.00 **25.05.2023.** Окончание торгов: 12.00 **25.05.2023**. Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов
Дата и время окончания приема заявок	Заявки на участие в электронных торгах принимаются по **24.05.2023** до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу: www.ipmtorgi.by
Контактные данные	**Тел.: +375 17-280-36-37; +375 (44) 704-92-06. E-mail: auction@cpo.by**

Открытое акционерное общество «БАРАНОВИЧСКАЯ ПТИЦЕФАБРИКА» извещает о проведении повторного аукциона по продаже недвижимого имущества. Аукцион состоится 24 мая 2023 года в 10.00 по адресу: Брестская область, Барановичский район, п/о Русино, здание клуба ОАО «Барановичская птицефабрика»

Предмет торгов (Лот)	1. Капитальное строение (детский сад-начальная школа) с инвентарным номером 110/С-95169 общей площадью 316,4 кв. м, расположенное по адресу: Брестская область, Барановичский район, Тешевлянский с/с, д. Люшнево, ул. Встречная, д. 131 на земельном участке с кадастровым номером 120489402101000099, площадью 0,5526 га. 2. Капитальное строение (водопроводные сети) с инвентарным номером 110/С-103203 протяженностью 63,6 м, расположенные по адресу: Брестская область, Барановичский район, Тешевлянский с/с, д. Люшнево, ул. Встречная, д. 131. 3. Капитальное строение (канализационные сети) с инвентарным номером 110/С-103195 общей площадью 47,8 м, расположенные по адресу: Брестская область, Барановичский район, Тешевлянский с/с, д. Люшнево, ул. Встречная, д. 131, протяженностью 47,8 м		
Начальная цена без учета НДС руб.	**361,70**	**Размер задатка, руб.**	**36,17**

Продавец и организатор аукциона: ОАО «Барановичская птицефабрика», 225350, п/о Русино, Барановичский район, Брестская область.
Задаток перечисляется с даты публикации данного извещения по 23 мая 2023 года на расчетный счет Продавца BY73BAPB301244 01000110000000 ОАО «Белагропромбанк» ул. Советская, 150, БИК BAPBBY2X, ОКПО 00745326, УНП 200177723. Назначение платежа: задаток для участия в аукционе.
Срок заключения договора купли-продажи: не позднее 10 рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукциона.
Условия оплаты: единовременный платеж в течение 10 календарных дней с момента заключения договора купли-продажи.
Информация о возмещении затрат: участник аукциона, выигравший торги, оплачивает Продавцу НДС в размере 20 % от стоимости продажи объекта, а также в течение 3 рабочих дней со дня аукциона возмещает фактические затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для их проведения

Договор купли-продажи объекта аукциона заключается не позднее 10 рабочих дней с момента подписания протокола о результатах аукциона.
Дополнительная информация по телефонам: 8 0163 644 694 (юр. сектор), 644 768 (приемная).
Всем желающим предоставляется возможность предварительного ознакомления с документацией по адресу: 225350, Барановичский район, п/о Русино, ОАО «Барановичская птицефабрика»

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: 225350, Брестская область, Барановичский район, п/о Русино, ОАО «Барановичская птицефабрика» с пометкой «На аукцион» с 8.00 до 12.00 и с 13.00 до 17.00 по рабочим дням по 23 мая 2023 года включительно.
Перечень документов, прилагаемых к заявлению на участие в аукционе, размещен на официальном сайте Продавца www.zlatko.by и в извещении о ранее проведенном аукционе, опубликованном в газете «Рэспубліка» 18 декабря 2021 г.

Утерянные представительством Белгосстраха по Ленинскому району г. Минска бланки строгой отчетности страхового свидетельства по обязательному страхованию гражданской ответственности владельцев транспортных средств на территории Республики Беларусь серии МА № 8197938 (2 экземпляра), МА № 8233802 (2 экземпляра), МА № 8233805 (2 экземпляра) **считать недействительными.** УНП 100122726

Извещение об открытом аукционе по продаже права проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений) в городе Гродно
13 июня 2023 года

№ п/п	Месторасположение земельного участка	Площадь земельного участка, га/ срок аренды	Целевое назначение земельного участка	Начальная цена предмета аукциона, рублей	Сумма задатка, рублей	Ориентировочные расходы по подготовке документации для проведения аукциона, рублей	Ориентировочный размер убытков, причиняемых изъятием земельного участка и сносом расположенных на нем объектов недвижимости, рублей
1	г. Гродно, в районе улиц Советских Пограничников – Монюшко – Немцевича – Сырокомли	1,63 / 20 лет	Проектирование и строительство объекта «Многоквартирный жилой дом на земельном участке в районе улиц Советских Пограничников – Монюшко – Немцевича – Сырокомли в г. Гродно»	105 314	20 000	16 506,66	1 986 851,70
	На земельном участке находятся объекты, подлежащие сносу, с хозяйственными постройками и зелеными насаждениями, по адресам: ул. Монюшко, 6, 8; ул. Сырокомли, 1/1, 2; ул. Советских Пограничников, 75, 77, 79, 81, 83, 85, 87, 87/1; ул. Немцевича, 4						

Предмет аукциона: право проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений) на предоставляемом земельном участке, на котором находятся объекты, подлежащие сносу.

Аукцион проводится в порядке, установленном Положением о порядке организации и проведения аукционов с условиями на право проектирования и строительства капитальных строений (зданий, сооружений), утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 13.01.2023 г. № 32.

Основные требования по проектированию и строительству объекта и условия предоставления земельного участка указаны в земельно-кадастровой и иной документации, подготовленной для проведения аукциона. Сведения о наличии инженерных коммуникаций на указанных земельных участках и их характеристики содержатся на планово-картографических материалах в составе земельно-кадастровой документации. Инженерное развитие инфраструктуры застраиваемой территории участков осуществляется в соответствии с техническими условиями на инженерно-техническое обеспечение соответствующего объекта, выданными эксплуатирующими и согласующими организациями (согласно перечню, установленному Гродненским горисполкомом).

Аукцион состоится 13 июня 2023 года в 12.00 в здании горисполкома по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, д. 2/1.

Организатор аукциона: коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости».

Участниками аукциона могут быть юридические лица или индивидуальные предприниматели. В аукционе допускается участие на стороне покупателя консолидированных участников – двух и более индивидуальных предпринимателей, юридических лиц.

Для участия в аукционе индивидуальный предприниматель или юридическое лицо в установленный в извещении о проведении аукциона срок подает заявление на участие в аукционе, представляет документ, подтверждающий внесение суммы задатка, а также заключает с организатором аукциона соглашение. Расчетный счет: BY24AKBB30120000418104000000 Гродненское областное управление № 400 ОАО АСБ «Беларусбанк», г. Гродно, БИК AKBBBY2X, код назначения платежа – 40901, УНП 590727594, получатель – коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости».

Кроме того, в комиссию или организацию представляются: **юридическим лицом Республики Беларусь или индивидуальным предпринимателем** – копия документа, подтверждающего государственную регистрацию юридического лица или индивидуального предпринимателя, без нотариального засвидетельствования; **иностранным юридическим лицом** – копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, при необходимости легализованные в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык; **представителем заявителя** (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель) – доверенность, выданная в установленном законодательством порядке, при необходимости легализованная в установленном порядке, с нотариально заверенным переводом на белорусский или русский язык. **Консолидированными участниками** для участия в аукционе представляются также оригинал и копия договора о совместном участии в аукционе. При подаче документов заявитель (его представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, а руководитель юридического лица также – документ, подтверждающий его полномочия. При подаче документов уполномоченное лицо (его представитель) предъявляет документ, удостоверяющий личность, и доверенности, выданные индивидуальными предпринимателями, юридическими лицами, заключившими договор о совместном участии в аукционе. Представителем уполномоченного лица дополнительно предъявляется доверенность, выданная в установленном законодательством порядке, либо документ, подтверждающий полномочия должностного лица.

Прием документов, консультации по вопросам участия в аукционе и ознакомление с имеющейся документацией осуществляются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, д. 2/1, кабинет № 117 в рабочие дни **с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 с 15 мая по 7 июня 2023 года.**

Торги в отношении земельных участков проводятся при условии наличия двух или более участников. Победителем торгов признается участник, предложивший наиболее высокую цену.

Если заявление на участие в аукционе подано только одним участником, аукцион признается несостоявшимся и земельный участок предоставляется такому лицу при его согласии с внесением платы за право заключения договора аренды земельного участка в размере начальной цены предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов.

В течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона победитель аукциона обязан внести плату за предмет аукциона (часть платы – в случае предоставления рассрочки ее внесения Гродненским городским исполнительным комитетом), возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения. Информация о данных затратах, порядке их возмещения доводится до сведения участников аукциона до его начала при заключительной регистрации под роспись.

После совершения победителем аукциона необходимых оплат, но не позднее 2 рабочих дней Гродненский городской исполнительный комитет заключает с ним договор на реализацию права проектирования и строительства многоквартирного жилого дома и передает ему выписку из решения об изъятии и предоставлении земельного участка.

Всем желающим предоставляется возможность ознакомления с землеустроительной и градостроительной документацией по земельному участку (в том числе с характеристиками расположенных на земельном участке инженерных коммуникаций и сооружений (при их наличии) и условиями инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории). Осмотр земельного участка на местности производится желающими самостоятельно в удобное для них время.

Телефоны для справок в Гродно: (0152) 62-60-55, 62-60-56.

Адреса сайтов: Гродненского городского исполнительного комитета **http://grodno.gov.by,** коммунального унитарного предприятия по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости» **http://gcn.by,** telegram-канал: **https://t.me/grodno_cn**

Извещение об открытом аукционе по продаже не завершенного строительством жилого дома и земельного участка в частную собственность в г. Гродно
13 июня 2023 года

№ лота	Местонахождение земельного участка, его кадастровый номер	Площадь земельного участка (га)	Характеристика (описание) не завершенного строительством капитального строения	Сумма задатка, руб.
1	Гродненская область, г. Гродно, ул. Ваньковича, 47 (У-636, микрорайон «Зарица-2») 440100000003004248	0,0936	Не завершенное незаконсервированное капитальное строение, степень готовности 33 %. Фундамент железобетон; наружные стены блоки газосиликатные, площадь застройки 175 кв. м	9 500
Ориентировочные расходы по подготовке документации для проведения аукциона: 385,44 руб. Начальная цена предмета аукциона 47 988,33 руб. (в том числе: начальная цена не завершенного строительством капитального строения 29 137,29 руб.; земельного участка: 18 851,04 руб.)				

Земельный участок предоставляется в частную собственность для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома. Инженерные коммуникации на участке отсутствуют. Возможность подключения к внеплощадочным сетям водоснабжения, газоснабжения, электроснабжения и пр., и точки подключения определяются проектом. Земельный участок может иметь ограничения и обременения. Назначение земельного участка в соответствии с единой классификацией назначения объектов недвижимого имущества: земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома, обслуживания зарегистрированной организацией по государственной регистрации недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним квартиры в блокированном жилом доме).

Условия, предусмотренные в решении о формировании земельного участка для проведения аукциона и предоставлении его победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона: внесение платы за предмет аукциона и возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходов, связанных с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения в течение 10 рабочих дней; обращение за государственной регистрацией прав на земельный участок в РУП «ГАГРЗК» в двухмесячный срок после утверждения протокола о результатах аукциона либо признания аукциона несостоявшимся; в установленный срок продолжить строительство жилого дома. Затраты на организацию и проведение аукциона рассчитываются исходя из фактических затрат и доводятся до сведения участников аукциона до его начала при заключительной регистрации под роспись.

Организатор аукциона: коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости».

Для участия в аукционе необходимо: внести задаток в указанном размере, перечисляемый на расчетный счет BY24 AKBB 3012 0000 4181 0400 0000 Гродненское областное управление № 400 ОАО «АСБ Беларусбанк», г. Гродно, БИК AKBBBY2X, УНП 590727594, код назначения платежа 40901, получатель – коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости», задаток вносится в белорусских рублях в сумме согласно настоящему извещению; представить в коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости» следующие документы: заявление на участие в аукционе установленной формы; документ, подтверждающий внесение суммы задатка; подписанное соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах) установленной формы; дополнительно представляются: гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина – нотариально удостоверенная доверенность; представителем или уполномоченным должностным лицом негосударственного юридического лица РБ – доверенность, выданная юрлицом, документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица, без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица. При подаче документов на участие в аукционе граждане Республики Беларусь предъявляют паспорт гражданина Республики Беларусь, а представители граждан – документ, удостоверяющий личность.

Аукцион состоится 13 июня 2023 года в 12.00 по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1 (актовый зал).

Прием документов, консультации по вопросам участия в аукционе и ознакомление с имеющейся документацией осуществляются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, кабинет № 117 с 15 мая по 7 июня 2023 мая года включительно в рабочие дни с 08.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00.

Аукцион проводится в соответствии с Положением «О порядке продажи не завершенных строительством незаконсервированных жилых домов, дач с публичных торгов», утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 23.03.2018 г. № 220.

Аукцион проводится аукционистом при наличии двух или более участников аукциона. Аукцион продолжается до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционный номер не поднимет только один участник аукциона. Аукционист называет аукционный номер этого участника, трижды последнюю цену и объявляет о продаже предмета аукциона, а участника аукциона – победителем аукциона в отношении соответствующего предмета аукциона. В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником либо для участия в нем явился только один участник, предмет аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене предмета аукциона, увеличенной на 5 процентов. Осмотр земельного участка на местности производится желающими самостоятельно в удобное для них время.

Контактные телефоны: +375 (152) 626055, 626056.
http://gcn.by, telegram-канал: https://t.me/grodno_cn

ПРАЎДУ І НІЧОГА АКРАМЯ ПРАЎДЫ?

Чаму мы падманваем і ці так ужо неабходная наша хлусня

Учора забыліся патэлефанаваць родным і спасларіся на занятасць, якой не было. Сёння спазніліся на працу і прыдумалі небыліцу пра нечаканыя падзеі раніцы. А заўтра давядзецца нешта скласці для трэнера, каб неяк апраўдаць гамбургер, які ясце учора. Штодня мы прыманьваем сабе і іншым. Здзяйсняючы памылкі, не жадаем прызнацца ў гэтым адкрыта, а выдумляем недарэчныя прычыны і адгаворкі. У тым, наколькі часта мы кажам няпраўду, шмат што залежыць ад выхавання, полу, акалічнасцяў. Але ёсць і іншыя фактары, якія фарміруюць успрыманне рэчаіснасці, у якой невялікая хлусня проста не лічыцца чымсьці ганебным. У якіх выпадках ілгаць нават карысна, а ў якіх ні ў якім разе нельга? Чым паталагічныя падманшчыкі адрозніваюцца ад прафесійных махляроў? І што адбываецца з галаўным мозгам, калі мы хлусім? Пра гэта і іншае размаўляем з нейрахірургам, навуковым супрацоўнікам аддзялення пухлін галаўнога мозгу РНПЦ анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя Н. М. Аляксандрава, выкладчыкам кафедры неўралогіі і нейрахірургіі БелМАПА Гуменам ГАРБАНІДЖАДАМ.

— Доктар Гумен, навошта мы хлусім?

— Хлусня — вялікая медыцынская, псіхалагічная і нават філасофская тэма. З філасофскага пункту погляду, чалавек хлусіць, бо імкнецца захаваць свае каштоўнасці ў вачах іншых. У цэлым жа, гэта наша ахоўная рэакцыя на тое, што адбываецца. Наш арганізм так пабудаваны, што ўвесь час імкнецца ствараць вакол сябе зону камфорту: пастаянную тэмпературу, рэгулярнае харчаванне і іншыя камфортныя рэчы. Чалавек ілжэ, бо гэта ўласціва арганізму, які стварае для сябе зону камфорту.

— Здаецца, што гэта характэрна не толькі чалавеку. Калі перад драпежнікам жывёла прыкідваецца мёртвай, гэта ж таксама падман...

— Як ні дзіўна, жывёлы таксама лгуць. У 70-я гады мінулага стагоддзя над гарылам па імені Како праводзіўся эксперымент. Гэтыя жывёліны жывуць у статку і паміж сабой кантактуюць кароткімі гукамі і жэстамі. Мы іх жэсты пакуль да канца не разумеем, але гэта дастаткова разумныя істоты. Како навучылі жэстамі кантактаваць з людзьмі. Аднойчы да яго ў вальер залез кот, і яны пасябравалі. Неяк з цікаўнасці Како разабраў умывальнік і зламаў яго, што зафіксавала камера назірання. Калі дрэсіроўшчык жэстамі спытаў, чаму зламаны ўмывальнік, ён адказаў, што гэта зрабіў кот. Так што хлусня характэрна і для жывёл. Хто трымае сабаку ці ката, ведаюць: калі гадаванец нашкодзіў, то заўсёды прыкідваецца, што ён тут ні пры чым.

> **«Важна развіваць уласнае крытычнае мысленне і навучыцца распазнаваць хлусню ад праўды, каб не верыць у іншыя казкі — ужо для дарослых».**

Вядома, у жывёл гэта падобна на дзіцячы ўзровень хлусні. У чалавека ўсё нашмат складаней. Калі верыць вучоным, кожны чалавек, калі размаўляе з незнаёмцам, за кожныя дзесяць хвілін можа тры разы змяніць. Гэта можа быць не яўны падман, а па дробязях: умаўчаць пра штосьці, недагаварыць.

Ёсць хлусня, падман і няпраўда. Хлусня — калі чалавек цалкам кажа няпраўду. Падман — калі часткова гаворыць праўду, часткова лжэ. Няпраўда — калі чалавек не ведае сітуацыю насамрэч, і ад таго, што не быў інфармаваны як след, ці ад свайго глупства пачынае перадаваць няправільную інфармацыю.

Ёсць такое паняцце, як асаблівая хлусня, калі мы крыху ўпрыгожваем сітуацыю, перабольшваем, расказваем для таго, каб наш аповед быў цікавейшы, больш смешны, каб спадабацца іншым. Гэта не выклікае вялікай шкоды, і з гэтым мы сустракаемся штодзённа.

Ёсць праўдзівы падман, калі мы гаворым праўду ў стылі падману. Напрыклад, муж папрасіў жонку зрабіць нейкую работу дома, а яна замест гэтага пайшла на шопінг. І муж тэлефануе і пытае: «Дзе ты знаходзішся?» — «Канешне, у краме на шопінгу», — гэта праўда ў стылі падману.

— Як так атрымліваецца, што і мы, і нам пастаянна хлусяць? Нас з дзяцінства вучаць, што падманваць дрэнна...

— Бацькі так робяць, бо лягчэй кантраляваць дзяцей, калі яны кажуць праўду. Аднак, пры тым, што бацькі кажуць не падманваць, яны вучаць дзіця не расказваць незнаёмаму чалавеку, дзе ў вас дома ляжаць грошы. І дзіця імгненна ўлоўлівае: тут трэба лгаць. Яшчэ адзін прыклад, калі дзіця просіць тату паехаць у заапарк на выхадных, а той не хоча і кажа, што ў яго шмат спраў, а пасля дзіця бачыць, што бацька сядзіць на канапе і глядзіць тэлевізар. Дзіця ўлоўлівае, што часам можна падманваць, каб знайсці сабе больш выгадную пазіцыю. І потым мы здзіўляемся, чаму дзіця сябе так паводзіць.

— Пры гэтым і рэлігія, і закон забараняюць нам ілгаць. Атрымліваецца, хлусня — абсалютнае зло?

— Калі глядзець з пункту гледжання рэлігіі, то многія з іх стаяць на пазіцыях, што падманваць дрэнна. Аднак, пачынаючы з Сярэднявечча, так склалася, што многія рэлігійныя лідары шмат казалі няпраўды, таму людзі самі зразумелі, што гэта не супадае з тым, што яны прапаведуюць. Такім чынам, пры ўсёй павазе да рэлігіі, можна канстатаваць, што рэлігійныя лідары самі сябе нейтралізавалі.

З пункту гледжання закона, ёсць месцы, дзе хлусіць нельга. Напрыклад, калі сведка дае паказанні ці калі чалавек знаходзіцца ў судзе, яны мусяць гаварыць толькі праўду. Тут хлусня караецца законам. Калі чалавек падманвае іншага з сваю карысць, напрыклад, выманьвае даныя карткі і той страчвае грошы, гэта яшчэ і абсалютна амаральна.

Аднак, калі паглядзець на праблему з розных бакоў, некаторыя вучоныя лічаць, што хлусня дала штуршок развіццю інтэлекту: вучыцца падманугь і распазнаваць хлусню. Калі чалавек гаворыць няпраўду, гэта ўжо сведчыць пра тое, што ў яго прысутнічае інтэлект і ён ведае, што казаць.

Праўда не заўсёды патрэбна, як і ні цынічна гэта гучыць. Калі на перадачу запрашаюць эксперта і вядучы напачатку пытае, як справы, чалавек адказвае: «Дзякую, усё добра». Можна да гэтага адносіцца як да чарговага лжывага інтэрв'ю, якое пачынаецца з непраўдзівага адказу на першае ж пытанне, бо відавочна: абсалютна ўсё добра не бывае ніколі і ні ў кога. Аднак ці патрэбна нам ведаць, што ў гэтага суразмоўніка хварэе бабуля і загінуў любімы сабака, калі яго запрасілі зрабіць эканамічны агляд? У такім выпадку казаць няпраўду адначасова і дрэнна, і добра. І тут ёсць дакладная мяжа.

Калі гэта блізкі чалавек, можна сказаць, што ў цябе не ўсё добра. Калі гэта незнаёмы чалавек ці кіраўнік, неабавязкова яму ведаць, што ў вас нешта здарылася. Калі ваша пажылая матуля з высокім ціскам пытае, як вы сябе адчуваеце, вы адкажаце, што добра, нягледзячы на тое, што, магчыма, тыдзень таму ў вас была складаная аперацыя, і гэта правільна. Калі вы на прыёме ў доктара, які пытае, як вашы справы, то тут відавочна трэба казаць праўду.

— Здаецца, ёсць людзі, якія падманваюць на кожным кроку...

— Ёсць дзве паталогіі, якія можна вызначыць. Гэта паталагічны падманшчык і супрацьлеглае — паталагічна сумленны чалавек. Першыя падманваюць шмат, пастаянна, і іх адрознівае, што яны самі вераць у тое, што кажуць. Гэта генетычныя змены. Як вядома, звонку галаўнога мозгу знаходзіцца шэрае рэчыва, знутры — белае. Шэрае рэчыва адказвае за наш інтэлект, белае — за нервовыя сувязі, калі тлумачыць проста. Навукоўцы, якія вывучаюць галаўны мозг, заўважылі, што ў такіх людзей на 20 % белага рэчыва больш. Адпаведна, шэрага менш прынамсі на 15 %. Як правіла, гэта генетычная асаблівасць.

У такіх людзей інтэлекту менш. Калі іх правяраць на дэтэктары хлусні, яны яго могуць абыходзіць, бо вераць у тое, што кажуць, і робяць тое праўдападобна.

У выпадку паталагічнай сумленнасці чалавек не можа падманваць. Ва ўсіх выпадках кажа праўду, і гэта таксама звязана з паніжаным інтэлектам. Жонка хварэе, для заспакаення пытае ў мужа, як яна выглядае, і паталагічна сумленны муж кажа: вельмі дрэнна, што наўрад ці сведчыць пра вялікі розум.

> **«Паталагічныя падманшчыкі падманваюць шмат, пастаянна, і іх адрознівае, што яны самі вераць у тое, што кажуць. Гэта генетычныя змены».**

— Ёсць прафесіі, дзе людзі мусяць падманваць прафесійна?

— Амерыканцы лічаць, што больш за ўсіх падманваюць адвакаты, прычым атрымліваюць за гэта вялікія грошы. Кажуць, што тыя, хто робіць прагноз надвор'я, хлусяць кожны дзень. Аднак, як ні дзіўна, прагнозы — гэта не падман, а сітуацыя можа пайсці па-рознаму.

Калі пафіласофстваваць яшчэ, канфармізм, калі чалавек падстройваецца пад большасць, таксама лічыцца хлуснёй. У чалавека няма ўласнага меркавання, і для таго, каб не адрознівацца ад іншых, ён кажа і робіць як большасць.

> **«Наш арганізм так пабудаваны, што ўвесь час імкнецца ствараць вакол сябе зону камфорту: пастаянную тэмпературу, рэгулярнае харчаванне і іншыя камфортныя рэчы. Чалавек ілжэ, бо гэта ўласціва арганізму, які стварае для сябе зону камфорту».**

Усе кажуць, што палітыкі шмат падманваюць. Хлусня са старажытных часоў характэрная для людзей, якія займаліся ўладай. Добра гэта ці дрэнна? Хутчэй за ўсё, гэта неабходна, бо з дапамогай ілжы лягчэй можна кіраваць людзьмі.

Часам падман неабходны і ў медыцыне. Калі дзіцяці робяць укол, кажуць, што будзе не балюча, хоць гэта не так. Калі доктар скажа праўду, гэта выкліча дадатковы стрэс. А стрэс пры ўсіх медыцынскіх маніпуляцыях — дастаткова дрэнная рэч. Калі шмат выпрацоўваецца гармону стрэсу, гэта ўплывае на загойванне ран, работу імунітэту.

Было праведзена такое даследаванне: пацукоў кінулі ў вядро з вадой, яны загінулі праз некалькі гадзін, бо стаміліся і больш не маглі плаваць. Іншую групу пацукоў выцягнулі ў той момант, калі яны страцілі сілы і пачалі ісці на дно. Іх дасталі з вады, далі адпачыць і зноў кінулі. І гэтым разам яны вытрымлівалі больш чым суткі ў надзеі, што іх дастануць. Гэта сведчыць, што псіхалагічны фактар для лячэння хворых вельмі важны.

Калі мы лечымся ў адной краіне, дзе ўзровень медыцыны ніжэйшы, а потым едзем у іншую, дзе ён вышэйшы, і спытаем у доктара, як мяне лячылі раней, наўрад ці атрымаем праўдзівы адказ. Не таму, што гэта ўрачэбная салідарнасць ці ўрач не хоча падставіць калегу. Ёсць паняцце «дэанталогія», якая вывучае адносіны доктара і пацыента. Калі пацыент адчуе, што нейкі доктар рабіў нешта няправільна, ён страціць давер да медыцыны. А такіх хворых цяжка лячыць.

Пасля развалу Савецкага Саюза мы бачылі шмат праграм, калі паказвалі, як урачы памыляюцца, з-за чаго людзі паміраюць. Гэта не зусім правільна, бо тэлевізар працуе ў бальніцы, дзе пацыенты рыхтуюцца да аперацыі і глядзяць, як урачы забіваюць. У выніку мы атрымалі цэлае пакаленне людзей, якія не вераць медыцыне. І вынік лячэння ў такім выпадку не самы лепшы. Тут тонкая мяжа, дзе казаць і не казаць праўду.

— І як быць, калі ўсе навокал хлусяць?

— Мы жывём у грамадстве, і кожны дзень чуем шмат няпраўды. Хлусня — частка нашага жыцця, мы ўсе падманваем на працягу дня, жыцця, па дробязях ці буйна. Няма чалавека, які кажа праўду і толькі праўду. Гэта мы не можам змяніць. З іншага боку, усе мы ў дзяцінстве верым у Дзеда Мароза, але наўрад ці крыўдзімся на бацькоў, што нас так падманвалі. Але, пасталеўшы, важна развіваць уласнае крытычнае мысленне і навучыцца распазнаваць хлусню ад праўды, каб не верыць у іншыя казкі — ужо для дарослых. Нядаўна ў Афрыцы арыштавалі свяшчэнніка, ад дзеянняў якога загінула некалькі соцень чалавек, бо, паводле яго абяцанняў, пасля галадання яны трапяць у рай. Людзі ў гэта верылі, і ўсё скончылася вельмі трагічна.

Тут таксама парадокс: людзі з высокім інтэлектам больш за іншых схільныя давяраць іншым, але адначасова лягчэй могуць адрозніць падман ад праўды. І чым больш чалавек жыве ў грамадстве і сутыкаецца з падманам і хлуснёй, тым больш яго мозг трэніруецца.

Цікавы факт: калі вы хочаце некага падмануць і менш сябе выдаваць, лепш гэта рабіць у пісьмовым выглядзе. Жанчыны лепш распазнаюць падман ад праўды па танальнасці голасу. Таму ў такіх выпадках лепш пісаць эсэмэскі. Калі кіраўнік распытвае, чаму вы накасячылі, лепш сказаць, што далажыце яму ў пісьмовым выглядзе, чым пачынаць нешта прыдумляць. Гэта практыкуецца ў дыпламатыі: калі адзін бок хоча апраўдацца, стараюцца рабіць гэта ў пісьмовым выглядзе, чым сам-насам.

Ёсць прыёмы распазнаць няпраўду. Калі дзіця лжэ, яно закрывае рот рукой. А дарослыя таксама прыкрываюць рот ці дакранаюцца да твару. Гэта не абавязковая, але частая прыкмета хлусні. Калі пачынаеш пра адну і тую ж сітуацыю распытваць шмат разоў, чалавек заблытваецца і мяняе дэталі. Гэта выкарыстоўваюць следчыя. Каб распазнаць хлусню ад праўды, прыдуманы і камеры назірання, і дэтэктар ілжы.

Алена КРАВЕЦ.

ГЛАБАЛЬНАЯ СМАГА

Чаму дэфіцыт вады становіцца адным з галоўных выклікаў?

Днямі прэфектура аб'явіла ва Усходніх Пірэнеях крызісную сітуацыю — найвышэйшы ўзровень небяспекі. Патрэсканая глеба сведчыць аб недахопе вады ў гэтым турыстычным дэпартаменце Францыі, дзе таксама знаходзіцца шмат фермерскіх гаспадарак. Перасохла рака Аглі — адна з галоўных тутэйшых рэк. Улады ўвялі абмежаванні на ваду, паведаміла Euronews. Забаронена запаўняць вадой басейны, паліваць агароды і іншыя зялёныя насаджэнні. Гэта цяжкі ўдар для ўжо пацярпелых ад засухі садоў. За апошнія 12 месяцаў ва Усходніх Пірэнеях назіраецца дэфіцыт ападкаў ад 60 да 65 працэнтаў. «Мы насамрэч знаходзімся ў зусім беспрэцэдэнтнай сітуацыі, паколькі цяпер назіраем такую сітуацыю, якая магла б скласціся ў засушлівыя гады ў ліпені ці жніўні», — заўважыў гідрагеолаг Хішам Ташрыф. Крызісны ўзровень ужо аб'яўлены ў чатырох дэпартаментах Францыі. Такая сітуацыя склалася не толькі тут. Як адзначаецца ў тэматычнай справаздачы ААН, свет сутыкаецца з надыходзячым глабальным водным крызісам, які пагражае «выйсці з-пад кантролю». Чаму дэфіцыт вады становіцца адным з галоўных выклікаў?

РАЗБУРАЛЬНЫЯ НАСТУПСТВЫ

За апошнія сто гадоў агульнасусветнае выкарыстанне водных рэсурсаў узрасло ў шэсць разоў і працягвае з такімі ж тэмпамі, павялічваючыся прыблізна на 1 працэнт у год пад уздзеяннем такіх фактараў, як дэмаграфічны рост, эканамічнае развіццё і зменлівыя мадэлі спажывання.

Недахоп прэснай вады — адна з галоўных пагроз, з якімі чалавецтва сутыкнецца ўжо ў найбліжэйшай будучыні, адзначаюць эксперты. Трывогу выклікае нават не сам факт дэфіцыту, якому радавы абывацель, які жыве ў адносна забяспечанай гэтымі рэсурсамі краіне, пакуль надае значэнне толькі пры аплаце камунальных паслуг або куплі бутыляванай вады ў супермаркеце, а яго разбуральныя для ўсяго чалавецтва наступствы — узброеныя канфлікты і сацыяльныя катаклізмы, масавая міграцыя з рэгіёнаў, якія пакутуюць ад недахопу вады, змена клімату. Наступствы мы можам назіраць на ўласныя вочы, адзначае Forbes.

Па меркаванні шэрагу экспертаў, крызіс водных рэсурсаў набудзе сапраўды глабальны маштаб да 2040—2050-х, гэта значыць, усяго толькі праз якія-небудзь 20—30 гадоў, што непазбежна прывядзе да глабальных структурных змяненняў, у тым ліку і ў сусветнай эканоміцы. Сёння з-за недахопу вады пакутуюць у рознай ступені каля чатырох мільярдаў чалавек — амаль палова чалавецтва. На працягу XX стагоддзя каля мільярда чалавек на планеце не мелі доступу да бяспечнай пітной вады. Паводле даных ЮНЕСКА на 2017 год, ад недахопу пітной вады штодня памірала больш за 800 дзяцей ва ўзросце да пяці гадоў, а да 2040-га каля 600 мільёнаў дзяцей будуць жыць у раёнах з вельмі абмежаванымі воднымі рэсурсамі, што можа прычыніць сур'ёзны ўрон іх здароўю або прывесці да іх гібелі.

ГЕАГРАФІЯ ДЭФІЦЫТУ

Крыніцы прэснай вады размеркаваны па планеце вельмі нераўнамерна. Адны рэгіёны валодаюць вадой у лішку, другія пакутуюць ад яе вострага недахопу. Паводле даных Харчовай і сельскагаспадарчай арганізацыі ААН (FAO), найбольш буйныя рэсурсы прэснай вады маюць Бразілія (8233 куб. км), Расія (4507 куб. км), Канада (2902 куб. км), Інданезія (2838 куб. км), Кітай (2830 куб. км), Калумбія (2132 куб. км), ЗША (2071 куб. км), Перу (1913 куб. км) і Індыя (1897 куб. км).

Што да самых незабяспечаных вадой краін, то іх, паводле ацэнкі Інстытута сусветных рэсурсаў, налічваецца крыху больш за дзясятак. Сем з дзесяці краін, якія пакутуюць ад дэфіцыту, знаходзяцца на Блізкім Усходзе і ў Паўночнай Афрыцы. У гэтых краінах сярэдні ўзровень воднага стрэсу складае 820 працэнтаў. Гэта азначае, што гадавы водазабор у восем разоў перавышае водазабеспячэнне з аднаўляльных крыніц. Краінамі з высокім узроўнем воднага стрэсу лічацца Егіпет (6420 працэнтаў), Бахрэйн (3878 працэнтаў) і Аб'яднаныя Арабскія Эміраты (1708 працэнтаў). Асаблівая сітуацыя складваецца ў Егіпце, насельніцтва якога перавышае 106 мільёнаў чалавек. Згодна са справаздачай ЮНІСЕФ, гэтая краіна сутыкаецца са штогадовым дэфіцытам вады ў памеры амаль 7 млрд куб. м.

З праблемай абмежаванага доступу да прэснай вады сутыкаецца не толькі насельніцтва Блізкага Усходу і Паўночнай Афрыкі, але і жыхары Сярэдняй Азіі, Індыі, Карэі, Аўстраліі, Румыніі, Малдавіі, Венгрыі і нават паўночных раёнаў ЗША. Зрэшты, нават у краінах, дзе не адчуваецца недахоп у прэснай вадзе, востра стаіць праблема яе забруджвання з-за неэфектыўнага выкарыстання водных рэсурсаў і дэградацыі сістэм водазабеспячэння і каналізацыі. Прэсная вада, як вядома, выкарыстоўваецца не толькі для задавальнення патрэб насельніцтва: гэта ўсяго толькі восем працэнтаў ад агульнага аб'ёму спажывання. Ільвіная доля прыпадае на сельскую гаспадарку (каля 60 працэнтаў) і прамысловасць (каля 30 працэнтаў).

У сярэднім для вытворчасці аднаго аўтамабіля патрабуецца каля 150 тысяч літраў вады, для здабычы 1 барэля нафты (159 л) — 7000 літраў (па ацэнцы экспертаў Сусветнага банка). Цеплаэлектрастанцыя магутнасцю 1 млн. квт спажывае ў год больш чым адзін куб. км вады, а АЭС такой жа магутнасці — не менш за 1,6 куб. км. Сярэдні расход вады на вытворчасць тоны сталі складае не менш чым 20 куб. м вады, тоны паперы — каля 200 куб. м, тоны хімічнага валакна — звыш 4000 куб. м. Імпарт тоны збожжа эквівалентны імпарту 1000 куб. м вады.

ПЕРСПЕКТЫВА Ў... БУТЭЛЬЦЫ

На сярэднясутачнае спажыванне вады ў свеце ўплывае ўзровень эканамічнага развіцця кожнай краіны. Згодна з данымі Сусветнай арганізацыяй аховы здароўя, для задавальнення базавых асабістых патрэб чалавеку патрабуецца ад 50 да 100 літраў вады ў дзень. У сельскіх рэгіёнах Афрыкі гэты паказчык значна ніжэйшы за норму і складае 10—20 літраў. У ЗША, наадварот, ён значна вышэйшы за норму — 450 літраў. У Канадзе — 340 літраў, у Японіі — 320 літраў. У Заходняй Еўропе з-за высокага кошту паслуг водазабеспячэння ён вагаецца ў дыяпазоне ад 130 да 180 літраў.

Вядома, на гэты трэнд уплываюць эфектыўны маркетынг і імкненне людзей, асабліва ў развітых краінах, да здаровага ладу жыцця. Але справа яшчэ і ў тым, што бутыляваная вада лічыцца — і ў многіх выпадках цалкам абгрунтавана — больш бяспечнай, чым водаправодная. Хоць і тут усё не так проста. Некалькі гадоў таму адна незалежная швейцарская арганізацыя вырашыла зрабіць паралельны аналіз якасці водаправоднай і бутыляванай вады. Аказалася, што ў многіх раёнах краіны, у прыватнасці ў кантоне Жэнева, якасць вады з-пад крана пераўзыходзіць, у тым ліку і па мінеральным складзе, якасць вады, якая прадаецца такімі вядомымі вытворцамі, як Evian. Можа, усё ж такі маркетынг і прэстыж? Як бы там ні было, у многіх краінах свету з-за зносу сістэм водазабеспячэння і водаачысткі водаправодная вада сапраўды не зусім прыдатная, а часам і зусім не прыдатная для піцця.

Рост попыту на бяспечную пітную ваду непазбежна вядзе да павелічэння цэн на бутыляваную ваду. За апошнія два дзясяткі гадоў продаж бутыляванай вады стаў самым хуткарослым сегментам сусветнага рынку напояў. Хто б мог яшчэ зусім нядаўна выказаць здагадку, што вада, простая вада, будзе каштаваць даражэй за «чорнае золата», заўважае Forbes. Напрыклад, кошт аднаго літра вады Antipodes (Новая Зеландыя) перавысіў кошт літра бензіну ў 21 раз. У 2021 годзе аб'ём сусветнага рынку бутыляванай вады ацэньваўся ў $240 млрд. Паводле прагнозаў Megatrends, ён будзе павялічвацца з сярэднегадавым тэмпам росту (CAGR) 11,1 працэнта і да 2028-га перавысіць паўтрыльёна долараў. Найбольш буйным на дадзены момант сегментам гэтага рынку, які хутка развіваецца, з'яўляецца Азіяцка-Ціхаакіянскі рэгіён (траціна ад усяго сусветнага рынку). Паводле прагнозаў аналітыкаў, з прычыны зносу інфраструктуры водазабеспячэння і недастатковай колькасці ачышчальных збудаванняў чакаецца бурны рост попыту на бутыляваную ваду ў Лацінскай Амерыцы, на Блізкім Усходзе і ў Афрыцы.

ПАЎТЫСЯЧЫ КАНФЛІКТАЎ

Толькі з 1950 да 2000 года адбылося звыш паўтысячы тэрытарыяльных канфліктаў з-за вады. Некаторыя з іх скончыліся ўзброенымі канфліктамі. Водныя рэсурсы сталі адной з галоўных прычын араба-ізраільскай вайны 1967 года. Пасля таго як ізраільцяне адкрылі «Агульнаізраільскі водаправод», які забяспечвае водазабеспячэнне большай часткі краіны, сірыйцы, асцерагаючыся недаатрымання вады з і так ужо бедных водных крыніц рэгіёна, прыступілі да будаўніцтва адводнага канала для збору вады з рэк Хацбані і Баніяс, якія сілкуюць раку Іардан. Рэалізацыя гэтага праекта ставіла пад пагрозу само існаванне Ізраіля.

У 1975 годзе сірыйцы пабудавалі дамбу на рацэ Еўфрат, што ледзь не прывяло да адкрытага ўзброенага сутыкнення паміж Сірыяй і Іракам. У 1998 годзе Сірыя апынулася на парозе вайны з Турцыяй з-за таго, што турэцкае кіраўніцтва планавала пабудаваць на Еўфраце сістэму дамбаў. Доступ да вады стаў адной з галоўных прычын канфлікту ў паўночна-заходнім раёне Судана Дарфуры, які ўспыхнуў у 2003 годзе і прывёў да гібелі каля 200 тысяч чалавек.

У 50-я гады мінулага стагоддзя брытанскія геолагі выявілі ў пустыні Сахара Нубійскі ваданосны гарызонт — найбуйнейшую з вядомых у свеце крыніц выкапнёвай прэснай вады, вялікая частка якой знаходзіцца на тэрыторыі Лівіі. У 1980-я гады Муамар Кадафі прыступіў да рэалізацыі небывалага па сваіх маштабах праекта «Вялікая рукатворная рака». Амбіцыйная мэта — ператварыць значную частку Сахары ў квітнеючы сад. Праект быў рэалізаваны прыкладна на траціну. Яго далейшая рэалізацыя дазволіла б вырашыць праблему не толькі вады, але і прадуктаў харчавання ў паўночнай частцы Афрыканскага кантынента і забяспечыла б стабільнасць у гэтым рэгіёне.

Але марам лівійскага лідара не наканавана было здзейсніцца. Замест «зялёнай рэвалюцыі» грымнула «арабская вясна», якая прывяла да гібелі Кадафі і фактычнага развалу Лівіі. Як мяркуюць некаторыя аналітыкі, мэта міжнароднай інтэрвенцыі ў Лівіі ў 2011 годзе складалася не толькі ў тым, каб зрынуць Кадафі, і нават не ў тым, каб усталяваць кантроль над нафтавымі рэсурсамі гэтай краіны, а ў тым, каб атрымаць доступ да найбагацейшых водных рэсурсаў Нубійскага гарызонту.

Зразумела, вада не з'яўляецца адзінай прычынай войнаў, але яна становіцца адным з галоўных фактараў нарастання напружанасці не толькі ў асобных рэгіёнах, але і ва ўсім свеце, што можа прывесці да развязвання ўнутраных і міжнародных канфліктаў. Рост дэфіцыту жыццёва неабходнага рэсурсу непазбежна ўзмоцніць гэтую тэндэнцыю. Таму, як мяркуюць многія эксперты, XXI стагоддзе можа стаць стагоддзем водных войнаў.

ТУМАНЫ І АЙСБЕРГІ?

Адно з магчымых рашэнняў — будаўніцтва вадасховішчаў. XX стагоддзе стала прарыўным у гэтых адносінах. За апошнія 50—70 гадоў колькасць вадасховішчаў павялічылася ў дзесяць разоў. За гэтыя гады ў эксплуатацыю штодня ўводзілася ў сярэднім два такія аб'екты. Усяго ў свеце створана больш за 60 тысяч вадасховішчаў, агульны аб'ём якіх (6500 куб. км) у 3,5 раза пераўзыходзіць аднаразовы аб'ём вады ва ўсіх рэках зямнога шара. Разам узятыя, яны займаюць плошчу 400 тысяч кв. км, супастаўную з плошчай Чорнага мора. Але і яны не гарантуюць водную бяспеку, хаця б ужо таму, што могуць быць падвергнутыя забруджванню, у тым ліку і наўмыснаму, а таксама ўздзеянню стыхійных бедстваў і тэхнагенных катастроф.

Дапамагаюць і новыя тэхналогіі апраснення салёнай вады, а таксама ачысткі сцёкавых вод. Сусветным лідарам у гэтых адносінах з'яўляецца Ізраіль, дзе ачысцы падвяргаецца да 70 працэнтаў брудных вод. Значная доля ад агульнай колькасці водаачышчальных збудаванняў прыпадае на нафтаперапрацоўчую прамысловасць. І тут у некаторых выпадках узнікае даволі кур'ёзная і нават парадаксальная сітуацыя. Саудаўская Аравія, якая з'яўляецца адным з галоўных вытворцаў нафты ў свеце і ў той жа час чэмпіёнам па спажыванні вады на душу насельніцтва, штодзень выпрацоўвае 5,5 мільёна куб. м пітной вады, але для гэтага даводзіцца спаліць каля 350 тысяч барэляў нафты.

Сярод альтэрнатыўных рашэнняў — здабыча з ваданосных гарызонтаў. Але самыя буйныя з іх, за выключэннем Нубійскага, размешчаны глыбока пад зямлёй, і для доступу да іх спатрэбіцца бурэнне звышглыбокіх свідравін. Нават калі б гэта было тэхнічна здзяйсняльна, такія працаёмкія праекты значна павысілі б сабекошт здабывальнай вады, што, зразумела, нерэнтабельна.

Вылучаюцца і зусім ужо фантастычныя ідэі, напрыклад ідэі ўздзейнічаць на дажджавыя аблокі для рэгуляцыі водаабмену або выкарыстоўваць туман для вымання з яго воднага кандэнсату. Абмяркоўваецца і здабыча прэснай вады з айсбергаў і ледавікоў. Але апроч таго, што цяпер гэта тэхнічна не здзяйсняльна, невядома, якімі наступствамі падобнага роду праекты могуць абярнуцца для экалогіі планеты.

У любым выпадку, як заўважаюць эксперты, для вырашэння глабальнай праблемы воднага дэфіцыту патрабуюцца сумесныя намаганні ўсяго чалавецтва. Час задумацца.

Захар БУРАК.

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ КОНФИСКОВАННОГО ИМУЩЕСТВА
13 июня 2023 года

№ лота	Наименование и местонахождение недвижимого имущества	Начальная цена, руб.	Сумма задатка, руб.
1	Капитальное строение с инвентарным номером 400/С-92292 (наименование – контрольно-пропускной пункт) площадью 11 кв. м. Местонахождение недвижимого имущества: г. Гродно, ул. Аульская, д. 20А/1. На основании постановления ИМНС по Ленинскому району г. Гродно наложен арест	5 670,00	567,00
2	Земельный участок с кадастровым номером 422084000019000028. Общая площадь 0,0800 га. Целевое назначение – земельный участок для коллективного садоводства. Местонахождение недвижимого имущества: Гродненская область, Гродненский район, Квасовский сельсовет, СТ «Гарант», д. 348	2 544,00	254,00
3	Капитальное строение с инвентарным номером 412/С-25038 (наименование – жилой дом). Местонахождение недвижимого имущества: Гродненская область, Мостовский район, Куриловичский с/с, д. Стукалы, ул. Кольцевая, д. 4. На основании постановления Следственного управления УСК РБ по Гродненской области наложен арест	496,80	49,00

Лоты продаются по поручению управления по Гродненской области Департамента по гуманитарной деятельности Управления делами Президента Республики Беларусь.

Организатор аукциона: коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости», г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, тел.: (0152) 626055, 626056.

При проведении торгов предусмотрен шаг аукциона – 10 %.

Условия продажи отсутствуют.

Уполномоченный орган и хранитель недвижимого имущества предоставляют возможность предварительно ознакомиться с недвижимым имуществом.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, заключившие соглашения с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона, внесшие задаток, а также представившие организатору торгов следующие документы:

- копии платежных поручений о внесении **задатка** за подачу заявления на расчетный счет BY24 AKBB 3012 0000 4181 0400 0000 в Гродненском областном управлении № 400 ОАО «АСБ Беларусбанк», БИК AKBBBY2X, УНП 590727594 получатель – коммунальное унитарное предприятие по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости», с отметкой банка-отправителя об их исполнении. **Юридическое лицо:** доверенность, выданную представителю юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководитель), одну копию учредительных документов; **физическое лицо**: паспорт, а в случае участия в аукционе представителя физического лица – паспорт и нотариально заверенную доверенность. Прием заявлений на участие в аукционе со всеми необходимыми документами заканчивается в день и время, установленные организатором аукциона и указанные в извещении.

Заявления, поступившие после установленного срока, не рассматриваются. По письменному указанию подразделения Департамента недвижимое имущество может быть снято с аукциона организатором аукциона в любое время до объявления его проданным.

В случае если аукцион признан несостоявшимся в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним участником или для участия в нем явился только один участник, предмет аукциона продается этому участнику при его согласии по начальной цене продажи, увеличенной на 5 процентов.

Торги проходят в форме открытого аукциона с условием на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов.

В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах аукциона.

В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

Оплата стоимости приобретенного имущества осуществляется победителем торгов (покупателем) в течение 20 рабочих дней со дня подписания протокола о результатах аукциона.

Победитель обязан возместить расходы, связанные с организацией и проведением аукциона в течение 3 рабочих дней со дня проведения аукциона.

Аукцион состоится 13 июня 2023 года в 12.00 в здании горисполкома по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, актовый зал.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, пл. Ленина, 2/1, кабинет № 117 в рабочие дни с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 **с 15 мая по 7 июня 2023 года.**

Телефоны для справок в Гродно: (0152) 626055, 626056.

Адреса сайтов: Государственного комитета по имуществу http://gki.gov.by, Гродненского городского исполнительного комитета http://grodno.gov.by, коммунального унитарного предприятия по оказанию услуг «Гродненский центр недвижимости» http://gcn.by

РУП «Институт недвижимости и оценки» (Гродненский филиал)

информирует о проведении открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего открытому акционерному обществу «Гродненская табачная фабрика «Неман»

Аукцион состоится 14.06.2023 г. в 11.00 по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, 209. Телефон для справок 55-87-71

Лот № 1	
Наименование, характеристика предмета аукциона, местонахождение предмета аукциона	ЛОТ 1: - упаковочная машина модель «SBM» зав. № Z2510950396, 2010 год выпуска; - упаковочная линия «TU-SL/3-279.6000 Plus HL/CP1» № 2 зав. №202225/2286685/2141612, 2002 год выпуска; - пропилено-обертывающий автомат Т-20 для упаковки сигарет с фильтром № 1 зав. № 9-01000167, 2002 года выпуска; - пакетирующий автомат 3С.154 для упаковки сигарет с фильтром № 1 зав. № 2180510, 2002 года выпуска; - пакетирующий автомат 3С.154 для упаковки сигарет с фильтром № 2 зав. № 2180511, 2002 года выпуска; - пакетирующий автомат 3С.154 для упаковки сигарет с фильтром № 3 зав. № 2180512, 2002 года выпуска; - пакетирующий автомат 3С.154 для упаковки сигарет с фильтром № 4 зав. № 2180513, 2002 года выпуска; - пакетирующий автомат 3С.154 для упаковки сигарет с фильтром № 5 зав. № 2180514, 2002 года выпуска; - пакетирующий автомат 3С.154 для упаковки сигарет с фильтром № 6 зав. № 2180515, 2002 года выпуска; - запасные части к сигаретной линии «SIGMA-8000/GAMMA/MFT8-SR»; - запасные части к упаковочной линии «TU-SL/3-279.6000 Plus HL/CP1». Условия проведения аукциона: победитель аукциона обязан оплатить имущество в форме 100 % предварительной оплаты в течение 15 банковских дней с момента заключения договора купли-продажи; вывоз имущества со клада Продавца осуществляется за счет покупателя, погрузка осуществляется силами Продавца; имущество поставляется без упаковки в частично разобранном виде; возможна оплата предмета аукциона в иностранной валюте по официальному курсу соответствующей валюты к белорусскому рублю, установленному Национальным банком Республики Беларусь на день подписания протокола о результатах аукциона
Начальная цена продажи	5 448 933,88 руб. (пять миллионов четыреста сорок восемь тысяч девятьсот тридцать три рубля восемьдесят восемь копеек) с учетом НДС
Сумма задатка	544 893 руб. (пятьсот сорок четыре тысячи восемьсот девяносто три рубля)
Реквизиты для перечисления задатка	BY44BLBB30120500833225001001 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, код банка BLBBBY2X, УНП 500833225
Место, дата и время окончания приема заявлений	Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Гродно, ул. Врублевского, 3, каб. 208, с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница). Обед с 12.30 до 13.18. **Последний день приема заявлений – 12.06.2023 г. до 15.00**
Порядок оформления участия в аукционе, порядок его проведения, а также определения лица, выигравшего аукцион, содержатся в информации о проведении аукциона, опубликованной на сайте Организатора аукциона – https://grino.by/auktsiony	

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА
по продаже не завершенных строительством незаконсервированных жилых домов, в том числе не завершенных строительством жилых домов, сроки консервации и завершения строительства которых истекли, с одновременной продажей земельных участков в частную собственность

Организатор: государственное предприятие «Витебский областной центр маркетинга», 210015, г. Витебск, проезд Гоголя, дом 5, тел.: (0212) 24-63-12, (029) 510-07-63, e-mail: vcm74@mail.ru; www.marketvit.by.

Лот № 1. Не завершенный строительством незаконсервированный жилой дом (фундамент – железобетон, площадь застройки – 156 кв. м, процент готовности – 10 %) по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Туловский с/с, аг. Тулово, пер. Технический, 12 и земельный участок с кадастровым № 221288503601000582 площадью 0,1479 га для обслуживания жилого дома в частную собственность по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Туловский с/с, аг. Тулово, ул. Техническая (участок № 1). Ограничения: охранные зоны электрических сетей напряжением свыше 1000 вольт.
Начальная цена предмета аукциона (в т. ч. не завершенный строительством жилой дом/ зем. участок):
17483,16 (3787,62/13695,54) бел. руб. **Задаток:** 1748,31 бел. руб.
Удельный вес стоимости не завершенного строительством жилого дома в начальной цене предмета аукциона – 21,66 %.
Реквизиты для внесения задатка по лоту № 1: р/с: BY61 AKBB 3604 3141 3275 1200 0000 в ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Минск, БИК AKBBBY2X, УНП 300971263, код операции 40901. Получатель платежа: Туловский сельисполком.

Лот № 2. Не завершенный строительством незаконсервированный жилой дом (фундамент – бетон, площадь застройки – 46 кв. м, процент готовности – 7 %) и земельный участок с кадастровым № 221288109601000644 площадью 0,1476 га для строительства и обслуживания жилого дома в частную собственность по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Октябрьский с/с, д. Сокольники, ул. Луговая, д. 31Б.
Начальная цена предмета аукциона (в т. ч. не завершенный строительством жилой дом/ зем. участок): **11212,82** (2415,86/8796,96) бел. руб. **Задаток**: 1121,28 бел. руб.
Удельный вес стоимости не завершенного строительством жилого дома в начальной цене предмета аукциона – 21,55 %.
Реквизиты для внесения задатка по лоту № 2: р/с: BY17 AKBB 3604 3141 1285 6200 0000 ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Минск, БИК AKBBBY2X, УНП 300962400, код платежа 40901. Получатель платежа: Октябрьский сельисполком.

Лот № 3. Не завершенный строительством законсервированный жилой дом с инв. № 200/U-89025 (срок консервации истек) (фундамент – бетон, площадь застройки – 58 кв. м, процент готовности – 10 %) и земельный участок с кадастровым № 221284812101000041 площадью 0,2287 га для строительства одноквартирного жилого дома в частную собственность по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Летчанский с/с, д. Придвинье, ул. Лесная, 10. Ограничения: водоохранные зоны вне прибрежных полос (р. Западная Двина).
Начальная цена предмета аукциона (в т. ч. не завершенный строительством жилой дом/ зем. участок): **3624,77** (857,50/2767,27) бел. руб. **Задаток**: 362,47 бел. руб.
Удельный вес стоимости не завершенного строительством жилого дома в начальной цене предмета аукциона – 23,66 %.

Лот № 4. Не завершенный строительством незаконсервированный жилой дом (фундамент – железобетон, площадь застройки – 120 кв. м, процент готовности – 12 %) и земельный участок с кадастровым № 221284806101000152 площадью 0,15 га для строительства и обслуживания жилого дома в частную собственность по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Летчанский с/с, аг. Кировская, ул. Железнодорожная, 8. Ограничения: использование земель, находящихся в водоохранных зонах водных объектов вне прибрежных полос.
Начальная цена предмета аукциона (в т. ч. не завершенный строительством жилой дом/ зем. участок): **19624,36** (10834,36/8790,00) бел. руб. **Задаток**: 1962,43 бел. руб.
Удельный вес стоимости не завершенного строительством жилого дома в начальной цене предмета аукциона – 55,21 %.

Лот № 5. Не завершенный строительством незаконсервированный жилой дом (фундамент – бетон, площадь застройки – 90 кв. м, процент готовности – 12 %) по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Летчанский с/с, аг. Кировская, ул. Строителей, 29А и земельный участок с кадастровым № 221284806101000240 площадью 0,15 га для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания жилого дома) в частную собственность по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Летчанский с/с, аг. Кировская, ул. Строителей.
Начальная цена предмета аукциона (в т. ч. не завершенный строительством жилой дом/ зем. участок): **19550,00** (10760,00/8790,00) бел. руб. **Задаток**: 1955,00 бел. руб.
Удельный вес стоимости не завершенного строительством жилого дома в начальной цене предмета аукциона – 55,04 %.
Реквизиты для внесения задатка по лотам № № 3-5: р/с: BY35 AKBB 3604 3140 8284 3200 0000 в ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Минск, БИК AKBBBY2X, УНП 300976663, код операции 40901. Получатель платежа: Летчанский сельисполком.

Лот № 6. Не завершенный строительством законсервированный жилой дом с инв. № 200/U-101578 (фундамент – бетон, площадь застройки – 198 кв. м, процент готовности – 7 %) и земельный участок с кадастровым № 221281201101000467 площадью 0,1200 га для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома в частную собственность по адресу: Витебская обл., Витебский р-н, Вороновский с/с, аг. Вороны, ул. Юбилейная, д. 36. Ограничения: водоохранные зоны водных объектов.
Начальная цена предмета аукциона (в т. ч. не завершенный строительством жилой дом/ зем. участок): **6761,59** (3749,59/3012,00) бел. руб. **Задаток:** 676,15 бел. руб.
Удельный вес стоимости не завершенного строительством жилого дома в начальной цене предмета аукциона – 55,45 %.
Реквизиты для внесения задатка по лоту № 6: р/с BY50 AKBB 3604 3140 2279 9200 0000 в ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Минск, БИК AKBBBY2X, УНП 300972045, код операции 40901. Получатель платежа: Вороновский сельисполком.

Дата, время и место проведения аукциона: 13.06.2023 в 15.00 по адресу: Витебская обл., г. Витебск, проезд Гоголя, д. 5, ККУП «Витебский областной центр маркетинга». Срок внесения задатка и приема документов: с 8.30 15.05.2023 до 13.00 12.06.2023.

Заявления на участие в аукционе со всеми необходимыми документами принимаются в рабочие дни с 8.30 до 17.30 по адресу: г. Витебск, проезд Гоголя, д. 5 в ККУП «Витебский областной центр маркетинга».

Условия для победителя аукциона либо единственного участника несостоявшегося аукциона: в течение 10 раб. дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона либо после признания аукциона несостоявшимся: внести плату за предмет аукциона, возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в т. ч. расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимой для его проведения; в двухмесячный срок со дня утверждения в установленном порядке протокола аукциона либо после признания аукциона несостоявшимся обратиться РУП «Витебское агентство по государственной регистрации и земельному кадастру» за государственной регистрацией права, ограничений (обременений) права на земельный участок; получить в установленном порядке разрешение Витебского районного исполнительного комитета на проведение проектно-изыскательских работ и разработать проект на строительство объекта в срок, не превышающий 6 месяцев с даты осуществления государственной регистрации права на зем. участок; к строительству жилого дома приступить после согласования в установленном порядке проектной документации; осуществить возведение жилого дома в сроки, установленные Указом Президента РБ от 07.02.2006 № 87, выполнить ввод жилого дома в эксплуатацию в соответствии с действующим законодательством. **Назначение земельного участка в соответствии с единой классификацией назначения объектов недвижимого имущества: лоты №№ 1, 6** – земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания одноквартирного (блокированного) жилого дома) с объектами обслуживания, **лоты №№ 2–5** – земельный участок для размещения объектов усадебной застройки (строительства и обслуживания одноквартирного (блокированного) жилого дома, обслуживания зарегистрированной организацией по государственной регистрации недвижимого имущества, прав на него и сделок с ним квартиры в блокированной жилом доме). Инженерные коммуникации и сооружения на земельном участке отсутствуют. Условия инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории устанавливаются проектной документацией.

Аукцион проводится в порядке, установленном Положением «О порядке продажи не завершенных строительством незаконсервированных жилых домов, дач с публичных торгов», утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 23.03.2018 № 220.

Для участия в аукционе приглашаются граждане РБ, консолидированные участники (двое и более граждан РБ), которые в установленный в извещении срок подают заявление об участии в аукционе с указанием предмета аукциона, представляют документ, подтверждающий внесение суммы задатка на текущий (расчетный) банковский счет, указанный в извещении, с отметкой банка, заключают с организатором аукциона соглашение о правах, обязанностях и ответственности сторон в процессе подготовки и проведения аукциона. Предоставляются: гражданином РБ – копия документа, удостоверяющего личность без нотариального засвидетельствования; представителем гражданина РБ – доверенность, оформленная в соответствии с требованиями законодательства; консолидированными участниками – оригинал и копия договора о совместном участии в аукционе и доверенность. Аукцион состоится при наличии не менее 2 участников в отношении каждого предмета аукциона. Победитель аукциона – участник, предложивший наибольшую цену. Затраты на организацию и проведение аукциона, в т. ч. расходы, связанные с изготовлением документации, необходимой для его проведения перечисляются на р/с, указанный в протоколе аукциона. Информация об окончательных суммах затрат на организацию и проведение аукциона, в том числе расходах, связанных с изготовлением и предоставлением участникам аукциона документации, необходимой для его проведения, письменно доводится до сведения участников до начала проведения аукциона. Всем участникам предоставляется право ознакомления с документацией, а также возможность осмотра на местности предмета аукциона.

Конт. тел.: (0212) 24-63-12, (029) 510-07-63, e-mail: vcm74@mail.ru; www.marketvit.by.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО КОНКУРСА ПО ПРЕДОСТАВЛЕНИЮ ПОВЕРХНОСТНЫХ ВОДНЫХ ОБЪЕКТОВ В АРЕНДУ ДЛЯ РЫБОВОДСТВА

Лельчицкий районный исполнительный комитет
(далее – райисполком)
доводит до сведения заинтересованных юридических и физических лиц, в том числе индивидуальных предпринимателей, о проведении открытого конкурса по предоставлению поверхностных водных объектов в аренду для рыбоводства, расположенных на территории Лельчицкого района Гомельской области (далее – конкурс), в том числе:

пруд № 1 площадью 13,3 гектара, расположенный 0,2 км восточнее д. Усов (далее – пруд № 1).

Размер годовой арендной платы за пруд № 1 в 2023 году составляет 984,20 руб. (девятьсот восемьдесят четыре рубля 20 копеек). В дальнейшем размер арендной платы ежегодно уточняется на основе индекса роста потребительских цен по отношению к декабрю предыдущего года. Срок заключения договора аренды: 5 лет.

Условия проведения конкурса – лучшие предложения по эффективности использования поверхностных водных объектов, изложенные в обосновании необходимости приобретения и намерений по дальнейшему их использованию. Торги проводятся в соответствии с постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 15 октября 2015 г. № 861 «Об утверждении Положения о порядке проведения торгов по предоставлению поверхностных водных объектов в аренду для рыбоводства».

Конкурс состоится **13 июня 2023 года в 15.00,** по адресу: Гомельская обл., Лельчицкий р-н, г. п. Лельчицы, ул. Советская,42, кабинет № 110. Организатор конкурса – Лельчицкий райисполком.

Для участия в конкурсе заинтересованным необходимо представить документы: заявление о предоставлении в аренду поверхностного водного объекта, в котором указываются сведения о поверхностном водном объекте, который заявитель желает получить в аренду. К заявлению прилагаются: копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации юридического лица, копия свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя, паспорт гражданина или иной документ, удостоверяющий личность, карта-схема поверхностного водного объекта с нанесенными границами, и (или) копия плана местоположения поверхностного водного объекта, план мероприятий по использованию поверхностного водного объекта для рыбоводства, разработанный на срок не менее пяти лет, предложения в письменной форме о выполнении условий торгов, запечатанные в отдельном конверте. При этом данные предложения являются окончательными и не могут уточняться в ходе торгов; копия платежного поручения, квитанции или иного документа, подтверждающего внесение задатка; доверенность представителя участника торгов и копия документа, подтверждающего его личность, в случае если заявление подписывается не участником торгов.

Размер задатка составляет 20 процентов от суммы ежегодной арендной платы по объекту, который заявитель желает получить в аренду. Сумма задатка, не позднее 5 июня 2023 года, перечисляется на внебюджетный счет райисполкома BY89 AKBB 3641 4210 0003 5300 0000, в ЦБУ № 315 ОАО «АСБ Беларусбанк», УНП 400032854, BIC AKBBBY2X, назначение платежа «плата за право заключения договора аренды поверхностных водных объектов». Участникам, не победившим в конкурсе, задаток возвращается в течение 5 рабочих дней после проведения конкурса.

Возмещение затрат райисполкому на организацию и проведение торгов осуществляется участником торгов, выигравшим торги. Размер такого возмещения не должен превышать суммы фактических затрат на организацию и проведение торгов, разработку документации, необходимой для их проведения. Информация о затратах, порядке и сроках из возмещения в обязательном порядке доводится до сведения участников торгов до начала их проведения по объекту, выставляемому на торги.

Споры о порядке проведения торгов разрешаются комиссией.

Адрес и номер телефона члена комиссии: Гомельская обл., Лельчицкий р-н, г. п. Лельчицы, ул. Советская, 42, кабинет 110, тел. (802356) 22961.

Документы для участия в конкурсе принимаются по рабочим дням с 8.30 до 17.30 (обед с 13.00 до 14.00), последний день приема документов – **7 июня 2023 года.** Извещение размещено также на интернет-портале: **https://www.lelchitsy.gomel-region.by**

ПРАВИЛА ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «Выигрывай с glo™!»

Настоящие Правила проведения рекламной игры **«Выигрывай с glo™!»** (далее – **Правила**) определяют порядок проведения рекламной игры **«Выигрывай с glo™!»** (далее – **Рекламная игра**), разработаны в соответствии с законодательством Республики Беларусь, в том числе в соответствии с Положением о проведении рекламных игр на территории Республики Беларусь, утвержденным Указом Президента Республики Беларусь от 30.01.2003 № 51.

1. Общие положения

1.1. Сведения об организаторе рекламной игры.

Организатором рекламной игры является общество с ограниченной ответственностью «Зе моуст», зарегистрированное решением Минского городского исполнительного комитета от 10 января 2017 года в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 192756988 (далее – **Организатор**).

УНП Организатора: 192756988.

Место нахождения Организатора: ул. Корш-Саблина, д. 9, помещение 5Н, г. Минск, 220040.

Почтовый адрес Организатора: ул. Восточная, д. 133, офис 204, г. Минск, 220113.

Адрес электронной почты: hello@themost.by.

1.2. Заинтересованным лицом Рекламной игры является:

Общество с ограниченной ответственностью «Международные услуги по маркетингу табака Би Уай», зарегистрировано решением Минского городского исполнительного комитета от 01 декабря 2023 года в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 101169738 (далее – **Заинтересованное лицо**).

Место нахождения Заинтересованного лица: ул. Академика Купревича 3, 7-й этаж, г. Минск, 220084.

1.3. Наименование Рекламной игры – рекламная игра «Выигрывай с glo™!».

1.4. Территория проведения Рекламной игры – Республика Беларусь.

1.5. Срок проведения Рекламной игры: с 15 мая 2023 года по 25 августа 2023 года, включая период розыгрыша, опубликования результатов проведения Рекламной игры и вручения выигрышей.

2. Состав комиссии по проведению Рекламной игры

2.1. Для проведения Рекламной игры Организатор утверждает комиссию по проведению Рекламной игры (далее – **Комиссия**) в составе 5 (пяти) человек (включая Председателя Комиссии).

Состав комиссии:

Председатель Комиссии:	Щербич Александр Игоревич, директор ООО «Зе моуст»
Члены Комиссии:	Вареник Антон Олегович, менеджер по продаже ООО «Зе моуст»; Дубатовка Яна Юрьевна, менеджер отдела по развитию продуктов новой категории Общества с ограниченной ответственностью «Международные услуги по маркетингу табака Би Уай»; Трусилова Вера Михайловна, заместитель директора по коммерческим вопросам ООО «Хелл Энерджи Бел»; Филиппович Юлия Олеговна, ведущий специалист по продаже ООО «Зе моуст»

Комиссия осуществляет контроль за соблюдением Правил, рассматривает возникшие жалобы и предложения со стороны участников Рекламной игры. Члены Комиссии обязаны осуществлять возложенные на них полномочия в течение периода проведения Рекламной игры.

3. Товары, в целях стимулирования реализации которых проводится Рекламная игра

3.1. Рекламная игра проводится в целях стимулирования реализации следующих товаров (далее – **Игровой товар**):

№	Наименование товара
1	Устройство для нагревания табака glo деми белый hyper+
2	Устройство для нагревания табака glo деми золотой hyper+
3	Устройство для нагревания табака glo деми синий hyper+
4	Устройство для нагревания табака glo hyper+ ПУШЧА
5	Устройство для нагревания табака glo деми черный hyper+
6	Устройство для нагревания табака glo деми черный с бордовой панелью hyper+
7	Устройство для нагревания табака glo hyper+ UNIQ синий
8	Устройство для нагревания табака glo hyper+ UNIQ золотой
9	Устройство для нагревания табака glo hyper+ UNIQ белый
10	Устройство для нагревания табака glo hyper+ UNIQ черный
11	Устройство для нагревания табака glo hyper X2 черный
12	Устройство для нагревания табака glo hyper X2 синий
13	Устройство для нагревания табака glo hyper X2 бело-золотой
14	Устройство для нагревания табака glo hyper X2 черно-бордовый
15	Устройство для нагревания табака glo hyper X2 хаки
16	Устройство для нагревания табака glo hyper X2 оранжевый
17	Устройство для нагревания табака glo hyper X2 зелено-синий

4. Условия, при соблюдении которых физическое лицо становится участником Рекламной игры

4.1. Участниками Рекламной игры (далее – **Участники**) могут быть:

4.1.1. граждане Республики Беларусь, достигшие возраста 18 лет, постоянно проживающие на территории Республики Беларусь;

4.1.2. иностранные граждане, достигшие возраста 18 лет, постоянно проживающие на территории Республики Беларусь и имеющие вид на жительство на территории Республики Беларусь;

4.1.3. лица без гражданства, достигшие возраста 18 лет, постоянно проживающие на территории Республики Беларусь и имеющие вид на жительство на территории Республики Беларусь.

4.2. К участию в Рекламной игре допускаются физические лица, заказывающие, приобретающие или использующие Игровой товар исключительно для личных, семейных, домашних и иных нужд, не связанных с осуществлением предпринимательской деятельности, отвечающие требованиям Правил на условиях, предусмотренных в Правилах.

4.3. Участником не может быть лицо, состоящее в трудовых отношениях с Организатором и (или) Заинтересованным лицом, супруг (супруга) такого лица, его близкие родственники и лица, находящиеся с таким лицом в отношениях свойства, а также члены Комиссии.

4.4. Для участия в Рекламной игре необходимо в период с 15 мая 2023 года по 15 июля 2023 года (включительно):

4.4.1. Совершить покупку Игрового товара в интернет-магазине https://shop.myglo.by и в любых объектах розничной торговли на территории Республики Беларусь, реализующих Игровой товар;

4.4.2. Зарегистрировать Игровой товар в разделе «Регистрация» на интернет-сайте myglo.by (далее – **Сайт**) с целью участия в Рекламной игре, заполнив регистрационную форму со следующими данными:

• восьмизначный номер Игрового товара (Номер моего glo™), который указан на упаковке от Игрового товара (обязательно);

• имя (обязательно), фамилия (обязательно), отчество (обязательно при наличии);

• дата рождения;

• адрес электронной почты (обязательно);

• абонентский номер мобильного телефона белорусского оператора сотовой связи Участника в международном формате (обязательно);

• дата покупки Игрового товара;

• модель Игрового товара.

4.4.3. Поставив галочку в соответствующем поле на Сайте:

• выразить согласие на участие в Рекламной игре на условиях, предусмотренных в Правилах;

• подтвердить ознакомление с Правилами,

• выразить согласие на использование персональных данных Участника Организатором для идентификации победителей Рекламной игры и последующих уведомлений в рамках Рекламной игры.

4.4.4. Сохранить документ, подтверждающий факт покупки Игрового товара (кассовый (товарный) чек и гарантийный талон), и упаковку от Игрового товара, на которой указан номер Игрового товара до окончания Рекламной игры.

Под кассовым (товарным) чеком в Правилах понимается документ, подтверждающий факт приобретения Игрового товара в интернет-магазине https://shop.myglo.by и объектах розничной торговли на территории Республики Беларусь, который должен содержать сведения об УНП (учетном номере плательщика) продавца, дате продажи, наименовании, количестве и цене приобретенного Игрового товара.

Кассовые (товарные) чеки без наименования Игрового товара не могут быть использованы для участия в Рекламной игре.

4.5. После заполнения регистрационной формы и успешном завершении регистрации на Сайте, Участник получает e-mail-уведомление на указанный при регистрации адрес электронной почты и (или) СМС-оповещение на указанный при регистрации абонентский номер мобильного телефона Участника об успешной регистрации и участии в Рекламной игре в течение 24 часов.

4.6. Факт регистрации на Сайте Рекламной игры означает полное и безоговорочное согласие Участника Рекламной игры с Правилами.

4.7. Лицо, выполнившее все указанные выше условия, становится Участником Рекламной игры и ему присваивается уникальный игровой код (далее – **Игровой код**). Игровой код представляет собой и равен уникальному восьмизначному номеру Игрового товара (Номер моего glo™), который указан на упаковке от Игрового товара. Игровой код служит идентификатором Игрового товара и Участника одновременно.

4.8. Лица, купившие единицу Игрового товара в период проведения Рекламной игры, но не прошедшие регистрацию на Сайте, к розыгрышам призов не допускаются.

4.9. Игровой код может принимать участие в Рекламной игре только один раз.

4.10. Каждый Участник может принимать участие в Рекламной игре не ограниченное количество раз при условии выполнения требований, необходимых для участия в Рекламной игре.

4.11. В случае если Участник в период с 15 мая 2023 года по 15 июля 2023 года (включительно) осуществил возврат Игрового товара надлежащего качества, при регистрации на Сайте которого был присвоен Игровой код, такой игровой код Участника аннулируется.

5. Состав и размер призового фонда Рекламной игры и источники его формирования

5.1. Призовой фонд Рекламной игры составляет сумму в размере 70 699,64 белорусских рублей (семьдесят тысяч шестьсот девяноста девять белорусских рублей 64 копеек) и формируется за счет имущества Заинтересованного лица в размере 61 508,69 белорусских рублей (шестьдесят одной тысячи пятьсот восемь белорусских рублей 69 копеек) и денежных средств Заинтересованного лица в размере 9 190,95 белорусских рублей (девять тысяч сто девяноста белорусских рублей 95 копеек).

Призовой фонд Рекламной игры включает в себя призы (выигрыши), перечисленные ниже в Таблице № 1.

Таблица № 1: Призовой фонд Рекламной игры

№ приза	Наименование приза	Кол-во, шт.	Цена, бел. руб.	Общая стоимость, бел. руб.
1	Телефон сотовый SAMSUNG S906 256GB Black (SM-S906BZKGCAU)	5	3959,00	19795,00
	Дополнительный денежный приз при выигрыше сотового телефона SAMSUNG S906 256GB Black (SM-S906BZKGCAU)		591,57	2957,87
2	Кофемашина DeLonghi Autentica Cappuccino ETAM 29.660.SB	7	2085,99	14601,97
	Дополнительный денежный приз при выигрыше Кофемашины DeLonghi Autentica Cappuccino ETAM 29.660.SB		311,70	2181,90
3	Робот-пылесос Xiaomi Mi Robot Vacuum-Mop 2 Pro BHR5044EU/MJST1SHW (белый)	10	1113,81	11138,16
	Дополнительный денежный приз при выигрыше Робота-пылесоса Xiaomi Mi Robot Vacuum-Mop 2 Pro BHR5044EU/MJST1SHW (белый)		166,43	1664,32
4	Портативная колонка JBL Flip 5 (черный)	20	371,14	7422,96
	Дополнительный денежный приз при выигрыше Портативной колонки JBL Flip 5 (черный)		55,46	1109,18
5	Умная колонка Яндекс Станция Новая Мини с часами YNDX-00020K (черный)	25	342,02	8550,6
	Дополнительный денежный приз при выигрыше умной колонки Яндекс Станция Новая Мини с часами YNDX-00020K (черный)		51,11	1277,68
	ИТОГО			**70 699,64**

6. Место, дата, время и порядок проведения розыгрыша призового фонда, порядок определения победителей

6.1. Розыгрыш состоится 19 июля 2023 года в 13.00 по адресу: г. Минск, ул. Академика Купревича, д. 3, 7-й этаж.

6.2. Розыгрыш призов проводится открыто с возможностью присутствия Участников Рекламной игры.

6.3. К Розыгрышу допускаются Участники, выполнившие условия, установленные в подпункте 4.4 и 4.5. Правил.

6.4. За ходом Розыгрыша призового фонда следит Комиссия.

6.5. Порядок проведения розыгрыша и порядок определения победителей, участвующих в розыгрыше Призов:

6.5.1. Все Игровые коды распечатываются и складываются так, чтобы их нельзя было прочесть, с написанными Игровыми кодами Участников, участвующих в розыгрыше, засыпаются в Лототрон и перемешиваются, объявляется разыгрываемый приз, затем один из членов комиссии достает из лототрона 1 (один) Игровой код – так определяется победитель. Данная процедура проводится для определения всех Победителей. Призовой фонд разыгрывается в последовательности, указанной в Таблице № 1 в пункте 5.1. Правил.

6.5.2. После определения победителей по всем призам Организатор дополнительно для каждого приза определяет одного резервного победителя. Определение выигрышных Игровых кодов резервных победителей происходит в порядке и по правилам, установленным подпунктом 6.5.1. Правил.

Случаи использования резервного списка победителей приведены в пункте 7.8. Правил.

6.6. При проведении розыгрыша Комиссией оформляется протокол розыгрыша.

6.7. Один Участник может выиграть только один приз в рамках данной Рекламной игры.

7. Порядок уведомления победителей о результатах розыгрыша, порядок получения выигрыша

7.1. После проведения розыгрыша Организатор уведомляет победителей о выигрыше по электронной почте на адрес, указанный при регистрации, не позднее 26 июля 2023 года (включительно). Организатор оставляет за собой право уведомить победителей о выигрыше путем телефонного звонка и/или СМС-сообщения на указанный при регистрации абонентский номер мобильного телефона Участника не позднее 26 июля 2023 года (включительно) и сообщает контактные данные для их получения.

7.2. Организатор не несет ответственности за невозможность связаться с Участником в случае предоставления им недостоверной информации.

7.3. Победители могут получить призы с 19 июля 2023 года по 02 августа 2023 года (включительно) в рабочие дни с 10.00 до 19.00 (кроме субботы, воскресенья и государственных праздничных дней).

7.4. Место выдачи призов: ул. Восточная, д. 133, офис 204, г. Минск, Республика Беларусь.

7.5. Для получения приза победитель (резервный победитель) обязан предъявить Организатору:

7.5.1. Оригинал документа, удостоверяющего личность победителя (паспорт, идентификационная карта или вид на жительство). Данные должны соответствовать тем, которые Участник указал при регистрации участия в Рекламной игре. Копии данных документов Организатор оставляет у себя.

7.5.2. Оригинал кассового (товарного) чека, подтверждающий покупку Игрового товара и гарантийный талон на Игровой товар. Копии данных документов Организатор оставляет у себя.

7.5.3. Упаковку от Игрового товара, на которой указан номер Игрового товара.

7.6. Победитель (резервный победитель) при получении приза письменно подтверждает факт его получения, заполняет все необходимые документы, предоставленные Организатором, связанные с получением приза.

7.7. В случае если Победитель (резервный победитель) не может получить приз лично, приз может получить его доверенное лицо по предъявлении своего паспорта (идентификационной карты или вида на жительство), доверенности от Победителя (резервного победителя), заверенной нотариально, и оригинала чека, гарантийного талона и упаковку от Игрового товара.

7.8. Право на получение приза переходит к победителю из резервного списка, сформированного при розыгрыше призов в случае, если основной победитель:

7.8.1. не явился за получением приза в сроки, указанные в Правилах;

7.8.2. письменно отказывается от получения приза;

7.8.3. нарушает (не выполняет) условия Правил, в том числе не предоставляет необходимые подтверждающие документы, указанные в Правилах, в сроки и в порядке, установленные Правилами;

7.8.4. некорректно указал в регистрационной форме свои данные и с ним не удалось связаться ни одним из способов не позднее 26 июля 2023 года (включительно).

7.9. Резервный победитель (участник, которому перешло право на получение приза) признается победителем и уведомляется об этом в течение 1 (одного) рабочего дня со дня принятия решения о переходе к нему права на приз, но не позднее 03 августа 2023 года (включительно), путем направления уведомления о выигрыше по электронной почте на адрес, указанный при регистрации. Организатор оставляет за собой право уведомить путем телефонного звонка и/или СМС-сообщения на указанный при регистрации абонентский номер мобильного телефона Участника и сообщает контактные данные для их получения.

Резервный победитель вправе забрать приз в месте выдачи призов не позднее 17 августа 2023 года (включительно) при условии соблюдения требований, установленных пунктом 7.5 и 7.6. Правил.

7.10. Резервные победители могут получить призы с 03 августа 2023 года по 17 августа 2023 года (включительно) в рабочие дни с 10.00 до 19.00 (кроме субботы, воскресенья и государственных праздничных дней). Место выдачи призов указано в пункте 7.4. Правил.

7.11. В случае если резервный победитель, к которому перешло право на получение приза, не заберет приз в срок, указанный в пункте 7.10. Правил, он утрачивает право на получение приза. Приз остается в распоряжении Организатора.

7.12. Выплата денежного эквивалента призов не производится.

7.13. Денежная компенсация за отказ от приза (независимо от причин такого отказа) не выдается.

7.14. Организатор не оплачивает Участникам расходы, связанные с проездом к месту получения призов.

7.15. Начисление, удержание и перечисление подоходного налога проводится в порядке, установленном Особенной частью Налогового кодекса Республики Беларусь, и осуществляется Организатором. Удержание с победителей подоходного налога, исчисленного Организатором в соответствии с законодательством Республики Беларусь, производится Организатором (выступающим налоговым агентом) из денежной части приза (денежная часть приза удерживается Организатором для уплаты подоходного налога в установленном размере).

8. Публикация Правил Рекламной игры

8.1. Правила Рекламной игры публикуются в газете «Звязда» до начала ее проведения.

8.2. Результаты Рекламной игры (включающие сведения об организаторе, наименование рекламной игры; срок начала и окончания рекламной игры; сведения о государственной регистрации рекламной игры; сведения о количестве участников рекламной игры; сведения о полном или частичном розыгрыше призового фонда; фамилию, инициалы победителя (победителей), его выигрыш (их выигрыши)); телефон для справок по вопросам проведения рекламной игры) будут опубликованы в газете «Звязда» не позднее 25 августа 2023 года.

9. Прочие условия

9.1. Информацию о правилах и условиях участия в Рекламной игре можно получить на интернет-сайте www.myglo.by, а также по следующим телефонам горячей линии Рекламной игры с 9.00 до 21.00 ежедневно (без выходных):

9.1.1. с мобильных телефонов – *7007 с мобильных телефонов;

9.1.2. со стационарных телефонов – 88011000841.

9.2. Все возможные претензии Участников Рекламной игры в отношении организации Рекламной игры должны быть адресованы Организатору по адресу: ул. Восточная, д. 133, офис 204, г. Минск, Республика Беларусь.

9.3. Споры между Организатором и участниками Рекламной игры рассматриваются в судебном порядке согласно законодательству Республики Беларусь.

9.4. Организатор Рекламной игры не несет ответственности за любые риски, связанные с повреждением призов и их эксплуатацией, возникшие после передачи Призов победителям (резервным победителям).

9.5. Факт участия в Рекламной игре означает, что ее Участники соглашаются с тем, что их имена, отчества, фамилии, фотографии, видео-, аудио- и иные материалы о них могут быть использованы Организатором в любых рекламных и (или) информационных материалах, связанных с проведением Рекламной игры, без уплаты какого-либо вознаграждения Участникам. Победители (резервные победители) Рекламной игры дают свое согласие на интервью в средствах массовой информации и съемку для рекламных материалов, подготовленных в связи с проведением данной Рекламной игры, без выплаты им какого-либо вознаграждения. Все права на такие рекламные материалы принадлежат Организатору.

9.6. Организатор не несет ответственности за:

9.6.1. Ошибки, допущенные Участниками Рекламной игры и за достоверность сведений и личных данных, указанных в регистрационной форме.

9.6.2. Невозможность связаться с Участником в случае недостоверности информации предоставленной Участником.

9.6.3. Невыполнение (несвоевременное выполнение) Участниками обязанностей, связанных с участием в Рекламной игре и получением призов.

9.6.4. Неознакомление Участников с Правилами и условиями участия в Рекламной игре, а равно их неознакомление с результатами проведения Рекламной игры.

9.6.5. Неполучение от Участников документов, необходимых для получения призов (паспорта или вида на жительство и оригинала документа, подтверждающего покупку, гарантийного талона и упаковки от Игрового товара).

Свидетельство № 4308 о государственной регистрации рекламной игры, зарегистрированной 14 апреля 2023 г., выдано Министерством антимонопольного регулирования и торговли Республики Беларусь.

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

АВЕН. На гэтым тыдні вам неабходна цвёрда ўстаць на ногі і паспрабаваць менш залежаць ад іншых. У чацвер парадуюць навіны ў асабістым жыцці. У суботу зоркі прадказваюць татальную занятасць: вы самі не пакінеце сабе ні хвіліны вольнага часу, будуючы планы і ставячы перад сабой новыя мэты. А вось нядзелю лепш цалкам прысвяціць паўнацэннаму адпачынку на прыродзе.

ЦЯЛЕЦ. Апатыя і безуважлівасць у пачатку тыдня зменяцца бадзёрасцю і аптымістычным настроем у канцы. Верагодна вялікая рабочая нагрузка. Але ваша тытанічная праца будзе ацэнена начальствам і калегамі. Можна разлічваць на прэмію. Задумайцеся пра авалоданне новымі прафесійнымі навыкамі.

БЛІЗНЯТЫ. Тыдзень будзе гарманічным і прынясе шмат радасці, прычым спантаннай. Каханы чалавек можа раптам зладзіць рамантычнае спатканне і нават парадаваць прапановай рукі і сэрца. На працы не саромейцеся выявіць свае арганізатарскія і лідарскія якасці, а таксама творчыя здольнасці. Вас чакаюць поспех і прыбыткі. Зоркі абяцаюць: усё здарыцца ў той момант, калі вы стоміцеся спадзявацца на цуд.

РАК. На гэтым тыдні можа ўзнікнуць некаторая напружанасць з-за праблем, якія не з'яўляюцца вашымі, але кранаюць вас. Паспрабуйце ўпарадкаваць думкі і сканцэнтраваць увагу на прафесійных пытаннях. Справы, за якія возьмецеся, прынясуць павагу калег і начальства. Надыходзіць добры час для павышэння інтэлектуальнага ўзроўню. У другой палове тыдня з лёгкасцю зможаце наладжваць кантакты, прыцягваць патрэбных і цікавых людзей. У пятніцу неабходна будзе прыняць сур'ёзнае рашэнне.

ЛЕЎ. На гэтым тыдні можа пашырыцца кола зносін. Магчыма, з'явіцца прычына збірацца ў дарогу. Цікавае знаёмства будзе садзейнічаць пераменам у асабістым жыцці. Серада прынясе ўздым сіл, у гэты дзень зможаце многае паспець і зведаць пачуццё задаволенасці ад атрыманых вынікаў. Выхадныя лепш прысвяціць адпачынку ў сямейным асяроддзі.

ДЗЕВА. Тыдзень спрыяльны для навучання і пошуку новай працы. У панядзелак ваш аўтарытэт можа выратаваць ад краху адну вельмі важную справу, будзьце гатовыя ўзяць на сябе адказнасць. У аўторак і сераду шмат якія справы будуць рабіцца самі сабой, па інерцыі. Не ўступайце ў спрэчку, калі не да канца ўпэўнены. У канцы тыдня падрыхтуйцеся да нечаканай паездкі.

ШАЛІ. У аўторак захочацца дадаць таямнічасці і загадкавасці ў асабістае жыццё. Будзеце прыцягваць навакольных. У чацвер жыццё можа правяраць вас на вытрымку і самастойнасць. Планы на тыдзень могуць раптоўна памяняцца. Прыслухайцеся да інтуіцыі, праявіце ініцыятыву на працы, і яна будзе ўзнагароджана. Не забывайце пра сямейныя праблемы, якія, калі іх не вырашыць цяпер, перарастуць з малаважных у істотныя.

СКАРПІЁН. Вашы рашучасць, актыўнасць і дзелавая хватка не застануцца незаўважанымі. Добры тыдзень для кар'ернага росту і новых дзелавых праектаў. Аказвайце падтрымку толькі тым, хто для вас сапраўды важны і цікавы, паспрабуйце не распыляць час і сілы. Паспрабуйце быць уважлівымі і паблажлівымі да блізкіх, даруйце ім маленькія недахопы і слабасці і не крыўдзіце іх.

СТРАЛЕЦ. Стаўцеся да ўсяго прасцей і спакайней, не бярыце на сябе вырашэнне ўсіх задач, якія так ці інакш перад вамі паўстаюць. У аўторак плануйце свае дзеянні да дробязяў, гэта дапаможа пазбегнуць непажаданых сітуацый. У чацвер пазбягайце рэзкіх слоў і нечаканых паездак. У канцы тыдня прадставіцца шанц здзейсніць прарыў у кар'еры, але спачатку вызначыцеся з прыярытэтамі і вырашыце, варта мяняць лёс або лепш пакінуць усё як ёсць.

КАЗЯРОГ. Пажадана не адкладаць на далёкую будучыню завяршэнне важных спраў і, нарэшце, прыняць канчатковае рашэнне ў асабістым жыцці. Спатрэбіцца такая якасць, як камунікабельнасць, яна дапаможа дабіцца поспеху. Паспрабуйце рэальна ацэньваць свае магчымасці і не засмучацца ў выпадку раптоўнай няўдачы. Проста выпраўце дапушчаныя памылкі і неўзабаве дасягнеце мэты. А вось ад авантурных планаў пажадана адмовіцца адразу.

ВАДАЛІЎ. Непажадана будаваць грандыёзныя планы, лепш будзе працаваць тэорыя малых спраў. Верагодна, прыйдзецца вырашаць адначасова самыя разнастайныя дзелавыя праблемы. Магчыма, давядзецца выконваць ролю пасрэдніка па просьбе сяброў або блізкіх. Здолееце хутка справіцца з мноствам пытанняў, асабліва ў панядзелак і суботу. У выхадныя знойдзецца час для забаў, паездак ці візіту да сваякоў.

РЫБЫ. На гэтым тыдні, дапамагаючы іншым людзям, вы зразумееце, як лепш справіцца са сваімі праблемамі. З'явіцца магчымасць адправіцца ў невялікую паездку, некага наведаць, з кімсьці сустрэцца. А вось у асабістым жыцці магчымыя негатыўныя эмоцыі, сваркі і разрыў адносін. Таксама не выключаны праблемы са здароўем, так што не перанапружвайцеся.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	5.11	21.02	15.51
Віцебск —	4.55	20.57	16.02
Магілёў —	5.01	20.52	15.51
Гомель —	5.05	20.42	15.37
Гродна —	5.28	21.16	15.48
Брэст —	5.35	21.10	15.35

Месяц

Апошняя квадра 12 мая. Месяц у сузор'і Рыб.

Імяніны

Пр. Даната, Ігната, Максіма, Мікіты, Якава.
К. Жанны, Магдалены, Андрэя, Германа, Роберта.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

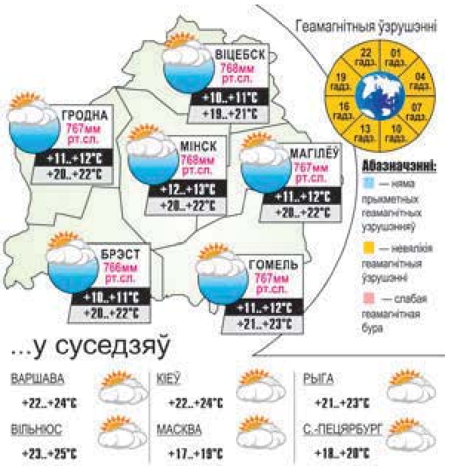

Даты | Падзеі | Людзі

13 МАЯ

У краіне

1876 год — нарадзіўся Станіслаў Сільвестравіч Гейдукевіч, беларускі архітэктар. У 1929—1937 гг. выкладаў у Мінскім архітэктурна-будаўнічым тэхнікуме. Асноўныя работы ў Мінску: жылы дом па вуліцы Захар'еўскай, будынак польскага банка (не захаваўся), Дом селяніна (разбураны падчас Вялікай Айчыннай вайны). Удзельнічаў у распрацоўцы праекта 1-й Усебеларускай сельскагаспадарчай і прамысловай выстаўкі (1930). Рэпрэсіраваны ў 1937-м. Рэабілітаваны ў 1974-м.

1921 год — нарадзіўся (Лепельскі раён) Мікалай Мікалаевіч Тамашэвіч, Герой Савецкага Саюза (1944). У Вялікую Айчынную вайну з 1941-га на фронце, удзельнік баёў у Эстоніі, абароны Ленінграда, вызвалення Запаляр'я. Экіпаж танка на чале з малодшым лейтэнантам Тамашэвічам вызначыўся ў студзені 1944-га пры вызваленні Ленінградскай вобласці: прарваўся ў тыл ворага, нанёс сапернiку значныя страты і тры дні ў акружэнні вёў бой да падыходу пяхоты.

1933 год — нарадзіўся Аляксандр Міхайлавіч Кішчанка, беларускі мастак, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі, народны мастак Беларусі. Працаваў у галіне станковага і манументальнага жывапісу, ствараў роспісы, мазаікі, габелены. Сярод работ: мазаічныя пано на тарцах жылых дамоў у мікрараёне «Усход-1» і на фасадзе гасцініцы «Турыст», манументальныя габелены для будынка ААН у Нью-Ёрку і іншыя. Лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Беларусі (1980, 1996). У 2003-м у Мінску была адкрыта мемарыяльная дошка Аляксандру Кішчанку.

У свеце

1898 год — нарадзіўся Фрыдрых Маркавіч Эрмлер, кінарэжысёр, народны артыст СССР. Сярод фільмаў — «Сустрэчны», «Яна абараняе Радзіму», «Вялікі грамадзянін», «Вялікі пералом».

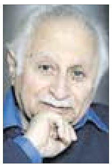

1923 год — нарадзіўся Ісаак Іосіфавіч Шварц, расійскі кампазітар, заслужаны дзеяч мастацтваў РСФСР, народны артыст Расійскай Федэрацыі.

У гэты ж год нарадзіўся Мікалай Ісакавіч Пастухоў, акцёр тэатра і кіно, народны артыст РСФСР.

1943 год — капітуляцыяй італа-нямецкіх войскаў на паўвостраве Бон завяршылася Паўночна-Афрыканская кампанія 1940—1943 гг. Уся тэрыторыя Паўночнай Афрыкі перайшла пад кантроль войскаў саюзнікаў.

Так гаварыў...

НІЛ ГІЛЕВІЧ:

«Для нас — прыроды болей мілай,
Чым беларуская няма:
Яна ж усіх нас надзяліла
Душой такою, як сама!»

УСМІХНЕМСЯ

Мужык прыходзіць у рэстаран і кажа афіцыянту:

— Графін гарэлачкі і штонебудзь на ваш густ.

Афіцыянт:

— Так і запішам: два графіны гарэлачкі.

— Вырашыў спортам заняцца. Што параіце?

— Для пантоў або для самаабароны?

— Для самаабароны.

— Бег.

Сустракаюцца два прыяцелі.

— Я чуў, што ты зноў ажаніўся!

— Так, з Танькай.

— Дык гэта ж сястра тваёй першай жонкі!

— Так, проста я прывык да цешчы.

Муж з'яўляецца дадому пад раніцу.

— Дзе ты быў? Я ўсю ноч вочы не заплюшчыла! — крычыць жонка.

Муж, стомлена:

— А ты думаеш, я спаў?

— Вы такая бледная... Вас трэба паказаць урачу!

— Не, мяне трэба паказаць мору...

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

Рэгістрацыйнае пасведчанне нумар 2 ад 17 лютага 2009 года, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

ТЭЛЕФОНЫ Ў МІНСКУ: прыёмная – 311 17 13 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.

прыём рэкламы тэл./факс: 311 17 27,
e-mail: reklama@zviazda.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by (для зваротаў): zvarot@zviazda.by

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, прасп. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень.

Тыраж 10.441. Індэкс 63850. Зак. № 1184.

Нумар падпісаны ў 19.30 12 мая 2023 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12